

PLAN RAZVOJA ISTARSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2022.-2027.

NACRT

IMPRESSUM

NOSITELJ IZRADE I IZDAVAČ:

Istarska županija – Regione Istriana

KOORDINATOR IZRADE:

Javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“

IZRAĐIVAČI:

Istarska županija – Regione Istriana

Javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“

STRUČNA PODRŠKA:

Apsolon strategija d.o.o.

PRETHODNO VREDNOVANJE:

Ecorys Hrvatska d.o.o.

Popis autora i vlasnika fotografija:

Arhiva Istarske županije

Arhiva AZRRI - Agencije za ruralni razvoj Istre d.o.o. Pazin

Arhiva Istarske razvojne agencije IDA d.o.o.

Arhiva „Natura Histrica“ – Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Istarske županije / „Natura Histrica“ – Ente pubblico per la gestione delle aree naturali protette della Regione Istriana

Arhiva Istarskog veleučilišta – Univeristà Istriana di scienze applicate

Arhiva Turističke zajednice Istre

Turistička zajednica Općine Svetvinčenat

Arhiva Etnografskog muzeja Istre - Museo etnografico dell' Istria

Arhiva POU Poreč

Damir Bošnjak

Julien Duval

Svjetlana Lupret-Obradović

Saša Miljević

Dijana Muškardin

Manuel Paljuh

Nela Peteh

Darko Privrat

Goran Sebelić

Roberta Frančula

Gordana Čalić Šverko

Sudjelovanje javne ustanove „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ u postupku izrade Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. provedeno je u okviru projekta Suradnjom i znanjem do snažne EU regije, sufinanciranog sredstvima Europske unije u sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. SAŽETAK ANALIZE STANJA	9
2.1. Stanje u prostoru/okolišu	9
2.1.1. Položaj	9
2.1.2. Prirodna obilježja	9
2.1.3. Prostorno uređenje	11
2.1.4. Sustav civilne zaštite	13
2.2. Stanovništvo	14
2.3. Društvene djelatnosti	16
2.3.1. Obrazovanje i znanost	16
2.3.2. Zdravstvo	18
2.3.3. Socijalna zaštita	19
2.3.4. Kultura	20
2.3.5. Civilno društvo	21
2.3.6. Sport	21
2.3.7. Tehnička kultura	22
2.4. Gospodarstvo	24
2.4.1. Opća gospodarska kretanja	24
2.4.2. Tržište rada	25
2.4.3. Poslovno okruženje	25
2.4.4. Razvijenost poduzetništva u glavnim gospodarskim sektorima	25
2.5. Infrastrukturni sustavi	29
2.5.1. Primarna infrastruktura	29
2.5.2. Prometna infrastruktura	32
2.5.3. Elektroničko-komunikacijska infrastruktura	35
2.6. Institucionalni okvir upravljanja razvojem	37
2.6.1. Institucionalni kapaciteti	37
2.6.3. Rezultati korištenja sredstava iz EU programa i fondova	38
2.6.2. Financijski kapaciteti	38
3. SWOT ANALIZA	40
4. STRATEŠKI OKVIR	60
4.1. Srednjoročna vizija razvoja	60
4.2. Prioriteti javnih politika u srednjoročnom razdoblju	61
4.2.1. Zelena i povezana regija	63
4.2.2. Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključivosti	64
4.2.3. Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti	64
4.2.4. Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta	65

4.3. Posebni ciljevi s pokazateljima ishoda i mjerama	67
4.3.1. Posebni cilj 1.1. Energetska tranzicija i suočavanje s posljedicama klimatskih promjena	68
4.3.2. Posebni cilj 1.2. Održivo prometno i komunikacijsko povezivanje	70
4.3.3. Posebni cilj 1.3. Strateški i održivi pristup prostornom razvoju	72
4.3.4. Posebni cilj 1.4. Odgovorno upravljanje okolišem i prirodom	73
4.3.5. Posebni cilj 1.5. Jačanje komunalne infrastrukture i usluga (gospodarenje otpadom, vodoopskrba i odvodnja)	75
4.3.6. Posebni cilj 1.6. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima	76
4.3.7. Posebni cilj 2.1. Osiguranje visokih standarda i dostupnosti obrazovanja	77
4.3.8. Posebni cilj 2.2. Vitalno stanovništvo kroz kvalitetnije zdravstvene usluge i sport	79
4.3.9. Posebni cilj 2.3. Veća uključenost i socijalna osjetljivost društva	81
4.3.10. Posebni cilj 2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem	84
4.3.11. Posebni cilj 3.1. Digitalna i zelena transformacija gospodarstva	85
4.3.12. Posebni cilj 3.2. Poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama	86
4.3.13. Posebni cilj 3.3. Održivi turizam temeljen na kvaliteti usluge i autentičnim sadržajima	87
4.3.14. Posebni cilj 3.4. Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva	89
4.3.15. Posebni cilj 4.1. Potpora očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta	91
4.3.16. Posebni cilj 4.2. Razvoj kulturnog sektora, te jačanje kulturnog identiteta, baštine i tradicije	92
5. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA	94
6. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU PLANA	95
7. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE	97
8. TEMELJNA HORIZONTALNA NAČELA	100

POPIS TABLICA	103
POPIS SLIKA	103
POPIS GRAFIKONA	103
POPIS KRATICA	103

DODACI:

Dodatak 1.:	Tablični prikaz Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine
Dodatak 2.:	Analiza stanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine
Dodatak 3.:	Strateška studija utjecaja na okoliš Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine i Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu
Dodatak 4.:	Završno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine
Dodatak 5.:	Teritorijalna strategija razvoja otoka Istarske županije

Uvodna riječ Župana

Istarska županija je pri samome vrhu razvijenosti u Republici Hrvatskoj što je rezultat dugogodišnjeg, sustavnog rada, jasnih i promišljenih politika, kao i vizije kojim se smjerom želi ići. Sve navedeno je u prethodnom razdoblju rezultiralo brojnim uspjesima, realiziranim projektima i investicijama na svim područjima. Istra je danas brend i lider u mnogim segmentima, ali kako živimo u vremenima stalnih mijena, globalnih promjena i brzorastućeg tehnološkog napretka i sami moramo biti u korak s trendovima, kako bi s jedne strane zaštitili i promovirali naše regionalne posebnosti, a s druge doprinijeli daljnjem povećanju kvalitete života svih građanki i građana. Upravo s ciljem definiranja novih prioriteta, pristupili smo izradi Plana razvoja Istarske županije, temeljnog srednjoročnog akta strateškog planiranja, s kojim želimo dati novi razvojni impuls Istri jer je nedovoljno iskorištenih potencijala mnogo.

Istru vidimo kao zelenu, otpornu i pametnu regiju prepoznatljivog identiteta i visoke kvalitete života koja svoj razvoj temelji na inovativnom i konkurentnom gospodarstvu i upravo na tome počivaju naše javne politike za razdoblje 2022. - 2027. Sukladno navedenoj viziji, otpornost Istarske županije očituje se u više elemenata društveno gospodarskog razvoja, od sposobnosti ublažavanja rizika uzrokovanih klimatskim promjenama, preko diversifikacije gospodarskog sektora i inovativnog pristupa tradicionalnim industrijama do zdravstvene i socijalne vitalnosti stanovništva kao njenog ključnog resursa, a sve uz zadržavanje uključivosti i multikulturalnosti.

Plan razvoja pred vama je podijeljen u četiri prioriteta (Zelena i povezana regija; Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključivosti; Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti; Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta), a u okviru kojih je definirano 16 posebnih ciljeva i 77 mjera za njihovu provedbu. Nesumnjivo, riječ je o ambicioznom, ali i ostvarivom planu koji zahtijeva suradnju svih razina vlasti, kao i ostalih ključnih dionika.

Pozivam vas da zajedničkim snagama, doprinesemo daljnjim postignućima Istarske županije, na korist svih njezinih građana.

Župan
Boris Miletić

1. UVOD

Plan razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. temeljni je srednjoročni akt strateškog planiranja, koji se donosi u svrhu definiranja posebnih ciljeva za provedbu dugoročnih akata strateškog planiranja, Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine te sektorskih i višesektorskih strategija.

Izradom Plana razvoja odražava se kontinuitet provedbe procesa strateškog planiranja na području Županije. Prvi strateški razvojni dokument, Regionalni operativni program Istarske županije – ROP, izrađen je za razdoblje od 2006. do 2010. godine. Ustijedila je izrada Županijske razvojne strategije za razdoblje od 2011. do 2013. godine te Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine, čije je trajanje produljeno do kraja 2021. godine, sukladno nalogu Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Donošenjem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske u prosincu 2017. godine uspostavljen je novi okvir kojim se uređuje sustav strateškog planiranja i upravljanja javnim politikama, koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javnopravna tijela. Hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj je Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine (NN 13/2021), koja svojim razvojnim smjerovima i strateškim ciljevima predstavlja temeljni strateški okvir za izradu Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027.

Postupak izrade Plana razvoja proveden je sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/2022) i Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) te sljedećim podzakonskim aktima:

- Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 37/23);
- Uredba o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/15);
- Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23).
- Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/23).

U svrhu osiguravanja ujednačenog pristupa izradi i pravilne primjene odredbi zakonodavnog okvira na lokalnoj i regionalnoj razini Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije donijelo je u lipnju 2021. godine Upute za izradu planova razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nositelj izrade Plana razvoja je Istarska županija, dok je javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ koordinator postupka izrade u suradnji s angažiranim vanjskim stručnjacima.

Skupština Istarske županije usvojila je 12. rujna 2019. godine Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. („Službene novine Istarske županije“, br. 17/19), dok je Župan donio odluke o osnivanju i imenovanju članova sljedećih tijela:

- Partnerskog vijeća Istarske županije,
- Glavnog županijskog tima za izradu Plana razvoja,
- Radne skupine za izradu Plana razvoja.

Usljed objektivnih okolnosti uzrokovanih složenošću i dugotrajnošću provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš i postupka Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, Skupština Istarske županije usvojila je 14. srpnja 2022. godine Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Istarske županije ("Službene novine Istarske županije", br. 20/22), kojom je 2022. godina određena kao početna godina važenja navedenog strateškog dokumenta.

Pored navedenih tijela, u izradi Plana razvoja sudjelovali su dionici uključeni u rad šest tematskih podskupina, kako slijedi:

- Gospodarstvo i tržište rada;
- Infrastruktura;
- Okoliš, priroda i prostorno uređenje;
- Obrazovanje, znanost, kultura i sport;
- Demografija, zdravstvo, socijalna uključenost i poboljšanje kvalitete života, civilno društvo i mladi;
- Institucionalni i provedbeni okvir Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027.

Partnersko vijeće, sastavljeno od 35 članova, savjetodavno je tijelo osnovano sukladno načelima partnerstva, transparentnosti, ravnomjerne predstavljenosti, jednakosti i suradnje s ciljem definiranja zajedničkih prioriteta te predlaganja i praćenja provedbe strateških projekata od značaja za razvoj Istarske županije. Glavni županijski tim nadležan je za nadzor i praćenje provedbe aktivnosti u postupku izrade Plana razvoja, a sastoji se od 5 članova. Radna skupina za izradu Plana razvoja sastoji se od 19 članova, zaduženih za provedbu aktivnosti u okviru postupka izrade sastavnih dijelova temeljnog županijskog strateškog dokumenta.

Tijekom postupka izrade Plana razvoja, održano je 14 sastanaka/radionica/sjednica radnih tijela za izradu Plana razvoja Istarske županije na kojima su razmotreni i dopunjeni nacrti analize stanja, SWOT analize i strateškog okvira te je analizirana usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, sektorskim i višesektorskim strategijama te dokumentima prostornog uređenja.

Pored članova Partnerskog vijeća, Glavnog županijskog tima, Radne skupine i tematskih podskupina, u postupku izrade Plana razvoja Istarske županije sudjelovao je veliki broj dionika. Potrebno je posebno istaknuti aktivno dioništvo jedinica lokalne samouprave i upravnih tijela Istarske županije, predstavnika akademske zajednice, gospodarskih subjekata i organizacija civilnog društva.

U svrhu kontinuiranog i cjelovitog informiranja javnosti o svim fazama postupka izrade i provedbe Plana razvoja, Skupština Istarske županije usvojila je Odluku o prihvaćanju Komunikacijske strategije za postupak izrade i provedbe Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. („Službene novine Istarske županije“, br. 26/19). Sastavni dio Komunikacijske strategije je Komunikacijski akcijski plan.

koji definira rokove i dinamiku provedbe mjera korištenjem komunikacijskih alata u svrhu ostvarenja utvrđenih ciljeva. Javnost postupka izrade Plana razvoja osigurana je redovitim objavljivanjem svih relevantnih informacija na mrežnim stranicama Istarske županije i javne ustanove „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ te putem sredstava javnog priopćavanja, a navedeno postupanje nastaviti će se i tijekom provedbe Plana.

Plan razvoja sastoji se od nekoliko međusobno povezanih cjelina:

- analize stanja s utvrđenim razvojnim potrebama i potencijalima;
- SWOT analize;
- strateškog okvira s razrađenom srednjoročnom vizijom razvoja, prioritetima javnih politika, posebnim ciljevima s pripadajućim pokazateljima ishoda i mjerama;
- terminskog plana provedbe strateških projekata;
- indikativnog financijskog okvira za provedbu Plana razvoja;
- okvira za praćenje i vrednovanje;
- temeljnih horizontalnih načela.

Dodaci koji čine sastavni dio Plana razvoja su tablični prikaz, cjelovita analiza stanja, Strateška studija utjecaja na okoliš i Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu, Završno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja te Teritorijalna strategija razvoja otoka Istarske županije.

Analiza stanja obuhvaća ocjenu vanjskog i unutarnjeg okruženja primjenom kvantitativnih i kvalitativnih metoda. Od kvantitativnih metoda koristila se analiza sekundarnih podataka te prikupljanje primarnih podataka putem prethodno pripremljenih obrazaca. Dobiveni podaci obradili su se metodama deskriptivne statistike i metodom analize sadržaja. Za izradu analize stanja korišteni su relevantni dostupni sekundarni podaci koje objavljuju Državni zavod za statistiku, Financijska agencija (FINA), Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Pula i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Istarske županije te druga javnopravna tijela. Provedba istraživanja s ciljem prikupljanja primarnih podataka obuhvatila je jedinice lokalne samouprave s područja Istarske županije, Turističku zajednicu Istarske županije, Županijsku vatrogasnu zajednicu i druge pravne osobe u sustavu civilne zaštite, komunalne tvrtke u sustavu javne vodoopskrbe i odvodnje, Sportsku zajednicu Istarske županije, Zajednicu tehničke kulture Istarske županije, ustanove u području odgoja i obrazovanja, zdravstva i kulture te brojne druge subjekte. Analiza stanja izrađena je tijekom 2021. godine. Plan razvoja sadrži sažetak analize stanja, dok je cjelovita analiza ugrađena u drugi dodatak dokumenta.

Financijski podaci u tekstu Plana razvoja koji su iz navedenih izvora preuzeti u kunama, preračunati su u euro primjenom fiksnog tečaja konverzije (7,53450 kuna za jedan euro), sukladno odredbama Uredbe Vijeća (EU) 2022/1208 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2866/98 i Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (NN 57/22 i 88/22).

Podaci prikupljeni tijekom izrade analize stanja, zajedno sa zaključcima Radne skupine i tematskih podskupina, korišteni su za utvrđivanje ključnih razvojnih potreba i potencijala te SWOT analize.

Srednjoročna vizija predviđa razvoj Istarske županije kao zelene, otporne, povezane i pametne regije prepoznatljivog identiteta i visoke kvalitete života koja svoj razvoj temelji na inovativnom i konkurentnom gospodarstvu. Plan razvoja temelji se na sljedećim prioritetima javnih politika:

- Zelena i povezana regija;
- Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključivosti;
- Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti;
- Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta.

U okviru spomenutih prioriteta definirano je 16 posebnih ciljeva i 77 mjera namijenjenih njihovoj provedbi. Uzimajući u obzir sveobuhvatnost i kompleksnost navedenog strateškog okvira, Plan razvoja predstavlja djelotvoran upravljački alat za usmjeravanje razvojnih procesa, povećanje konkurentnosti i daljnje unaprjeđenje kvalitete života svih stanovnika Istarske županije.

Strateškom studijom utjecaja na okoliš Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. godine i Glavnom ocjenom prihvatljivosti za ekološku mrežu definirane su mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu, kako bi se eventualni negativni utjecaji do kojih može doći provedbom Plana razvoja sveli na najmanju moguću razinu. Obzirom da Strateška studija utjecaja na okoliš i Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu čine dodatak Plana razvoja Istarske županije, mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja negativnih utjecaja nisu zbog njihove opsežnosti ugrađene u tekst Plana razvoja, ali će njegova provedba biti u cijelosti usklađena sa sadržajem predloženih mjera.

Odlukom Župana o početku postupka vrednovanja Plana razvoja, utvrđen je Plan vrednovanja, nakon čega je uslijedilo usvajanje Odluke o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje. Pored utvrđenih aktivnosti Odbora, angažiran je vanjski stručnjak za provedbu postupka prethodnog vrednovanja, koje je rezultiralo izradom neovisnog stručnog mišljenja o relevantnosti i koherentnosti Plana razvoja ugrađenog u Završno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja. U cilju povećanja učinkovitosti nužno je vršiti redovito godišnje praćenje i vrednovanje provedbe Plana razvoja, kako bi se pravovremeno utvrdili svi eventualni nedostaci i predložile njegove izmjene. Navedenim postupanjem Plan razvoja postat će djelotvorno sredstvo za usmjeravanje daljnjeg razvoja Istarske županije u predstojećem razdoblju.

Sukladno odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15, 69/22), proveden je postupak savjetovanja s javnošću o Nacrtu Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. i Strateškoj studiji utjecaja na okoliš, objavom navedenih dokumenata i Izvješća o provedenom savjetovanju na mrežnim stranicama Istarske županije te održavanjem javnog izlaganja. Prihvaćeni prijedlozi zainteresiranih sudionika javnog savjetovanja ugrađeni su u nacrt Plana razvoja.

Nakon provedenog javnog savjetovanja i ishodovanja prethodnog mišljenja Partnerskog vijeća, utvrđeni Prijedlog Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. upućen je na nadležno postupanje Skupštini Istarske županije, koja je na sjednici održanoj dana ____ 2023. godine usvojila Odluku o donošenju Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. („Službene novine Istarske županije“, br. ____).

2. SAŽETAK ANALIZE STANJA

2.1. Stanje u prostoru/okolišu

2.1.1. Položaj

Istarska županija zauzima površinu od 2.812,97 km² i smještena je na najvećem jadranskom poluotoku – Istri, u sjeveroistočnom dijelu Jadranskog mora. Područje Istarskog poluotoka dijele tri države – Republika Hrvatska, kojoj pripada 90% površine, Republika Slovenija i Republika Italija. Istarska županija smještena je na krajnjem sjeverozapadu Republike Hrvatske te graniči s Primorsko-goranskom županijom (na istoku i jugu), s Republikom Slovenijom (na sjeveru) te s Republikom Italijom (na zapadu). Obalni pojas Istarske županije s otocima dug je 578 kilometara te se sastoji od 46 otoka i otočića te 42 manje nadmorske tvorbe (hridi). Istarsku županiju odlikuje izrazito povoljan geoprometni položaj koji proizlazi iz njezinog zemljopisnog smještaja u sjeveroistočnom dijelu Jadranskog mora i blizini razvijenih europskih regija i njezinih središta. Zahvaljujući tome, Županija je povijesno predstavljala sponu između srednjoeuropskog kontinentalnog i mediteranskog prostora.

Slika 1: Položaj Istarske županije

Izvor: Istarska županija

2.1.2. Prirodna obilježja

Istarski poluotok obilježava sredozemna klima koja se, pod utjecajem njegove okruženosti morem, u unutrašnjosti spaja s umjereno kontinentalnom klimom. Glavna obilježja podneblja su topla i suha ljeta te blage i vlažne zime. Na temperaturu u Istri najviše utječu kopno, more i udaljenost od mora, dok važan učinak ima i reljef, što se odražava u izraženom kotlinskom efektu u unutrašnjosti poluotoka. Najveće razlike u temperaturi mora i kopna su ljeti i zimi, odnosno vidljiv je blagotvoran utjecaj mora – i najviše i najniže temperature, odnosno ekstremi, izmjereni su u unutrašnjosti. Najveća količina padalina na Istarskom se poluotoku bilježi od unutrašnjosti prema brdovitom sjeveroistoku Istre (godišnje preko 1.500 mm padalina), a najmanje oborina duž zapadne obale Istre. Karakteristični vjetrovi su bura, jugo i maestral.

U pogledu općih hidrogeoloških značajki Istra je podijeljena na tri područja u kojima postoje različiti uvjeti za formiranje površinskih i podzemnih voda. To su:

- područje izgrađeno od karbonatnih naslaga (s južne strane fliškog bazena),
- područje izgrađeno od naslaga fliša (fliški bazen) te
- područje izgrađeno od izmjene karbonatnih naslaga i naslaga fliša (sa sjeveroistočne strane fliškog bazena).

Najznačajniji resursi vode za ljudsku potrošnju su izvorišta, koja su u Istri pretežito krški vodonosnici, dok su najznačajniji površinski vodotoci rijeke Mirna, Raša, Boljunčica, Dragonja te ponornica Pazinčica. Značajnu vodnogospodarsku ulogu imaju i površinske akumulacije Butoniga i Boljunčica. Akumulacija Butoniga predstavlja ključni objekt za vodoopskrbu južne Istre, naročito u ljetnom razdoblju vršne potrošnje, dok se akumulacija Boljunčica prvenstveno koristi za zaštitu nizvodnijeg, dolinskog područja Čepić polja od velikih voda.

Istarski poluotok s tri je strane okružen Jadranskim morem, što uvjetuje usmjerenost Županije na more kao resurs, u prirodnom i u gospodarskom smislu. Obale Istarskog poluotoka odlikuju raznolike hidrološke i geografske osobine: zapadna obala je plitka, hridinasta i blago razvedena, u srednjem dijelu razvedenija te prema jugu obilježena skupinama otoka, otočića i hridi, dok je istočna obala strma i nerazvedena. Ekološko stanje mora na mjernim postajama Istarske županije ocijenjeno je kao vrlo dobro, no ipak su prepoznati rizici koje donosi izgradnja lučke infrastrukture, intenziviranje turističke aktivnosti te prekomjerno i neselektivno korištenje ribljeg fonda.

Unaprjeđenju sustava zaštite mora i kopna značajno doprinosi Komunikacija Europske komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija (COM (2020) 380) o Strategiji Europske unije za bioraznolikost do 2030. godine, kojom je propisana obveza država članica da do 2030. godine zakonski zaštite najmanje 30% morskih i kopnenih područja pod svojom jurisdikcijom, dok jedna trećina, dakle 10% kopna i 10% mora, treba biti pod strogom zaštitom.

U pogledu kvalitete zraka na području Istarske županije, iz rezultata provedenih mjerenja u razdoblju 2014. – 2017. vidljivo je kako je na svim mjernim postajama ista bila I. kategorije u odnosu na onečišćujuće tvari koje se prate. Na području Županije prepoznata su četiri potencijalna izvora onečišćenja zraka – TE Plomin, tvornica kamene vune Rockwool Adriatic, tvornica cementa Holcim u Koromačnu i tvornica cementa Calucem u Puli – Pola, dok narušavanju kvalitete zraka doprinose i povećani obujam prometa u ljetnim mjesecima i energetski izvori u hotelijerstvu.

U kontekstu pedološkog sastava, Istarski poluotok podijeljen je na tri geomorfološke i prostorno-funkcionalne cjeline – Bijelu, Sivu i Crvenu Istru. Različite karakteristike tla uvjetovale su i razvoj specifične vegetacije, stoga se na području Istarske županije javljaju dvije šumske regije: mediteranska regija, koja zauzima najveći dio područja i eurosibirsko-sjevernoamerička regija, koja zauzima uski pojas najviših planinskih predjela Ćićarije i Učke. Na području Istarske županije, u kontekstu očuvanja bioraznolikosti, važnu ulogu imaju vlažne livade, kojih u Istri ima naročito oko ušća rijeke Mirne.

Na području Istarske županije registrirano je trideset i pet zaštićenih područja prirode čija ukupna površina iznosi 20.182,55 ha, odnosno 7,169 % ukupne površine Istarske županije (kopnene i morske) i kojima upravljaju četiri javne ustanove (Javna ustanova Nacionalni park Brijuni, Javna ustanova Park prirode Učka, „Natura Histrica“ –

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Istarske županije / „Natura Histrica“ – Ente pubblico per la gestione delle aree naturali protette della Regione Istriana i Javna ustanova Kamenjak). U Istarskoj županiji nalazi se i 67 područja ekološke mreže NATURA 2000, ukupne površine 162.983,34 ha. U pogledu zaštićenih vrsta na području Županije prepoznato je ukupno 285 ugroženih vrsta u svim stupnjevima ugroženosti te 5 regionalno izumrlih vrsta.

Slika 2: Prikaz pedološkog sastava Istarskog poluotoka – Bijela, Siva i Crvena Istra

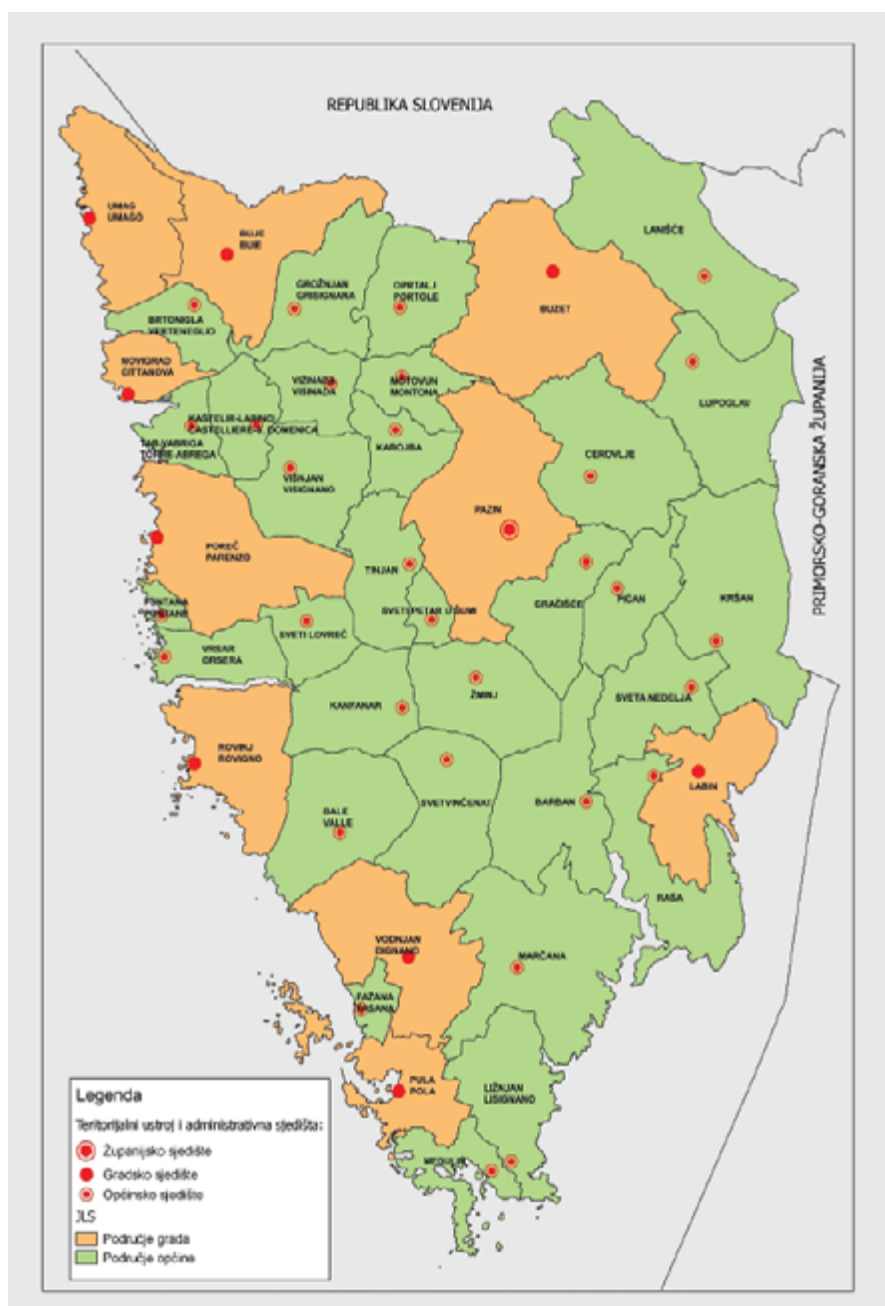
Izvor: Istarska županija

2.1.3. Prostorno uređenje

Istarska županija dio je NUTS II regije Jadranska Hrvatska. Sjedište Skupštine Istarske županije je u Pazinu, a sjedište Župana Istarske županije u Puli-Pola. Županija je administrativno podijeljena na 41 jedinicu lokalne samouprave, 10 gradova i 31 općinu. Hrvatski i talijanski jezik u ravnopravnoj su upotrebi u radu županijskih tijela u samoupravnom djelokrugu. Prostornim planom Istarske županije utvrđeno je kako se Županija razvija kao policentrična regija u kojoj je Grad Pula – Pola najveće regionalno središte, dok s druge strane ruralni prostor Istarske županije zauzima većinu površine te ga odlikuje

manja gustoća naseljenosti u odnosu na urbana središta i veći omjer korištenja raspoloživog zemljišta za potrebe poljoprivrede i šumarstva. Područje Županije dijeli se također i na istarsko priobalje te na kontinentalni dio, a sve u svrhu upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem. Status brdsko-planinskog područja ostvaruju 4 općine na području Županije (Lanišće, Lupoglav, Cerovlje i Oprtalj – Portole), dok je i otočno područje Županije (46 otoka i otočića te 42 manjih nadmorskih tvorbi (hridi)) prepoznato kao područje kojem se osigurava osobita zaštita te poseban planski i programski pristup razvoju.

Slika 3: Administrativna podjela Istarske županije

Izvor: JU Zavod za prostorno uređenje Istarske županije

2.1.4. Sustav civilne zaštite

Sustav civilne zaštite na području Istarske županije sastavljen je od sljedećih operativnih snaga: Stožera civilne zaštite Istarske županije, Vatrogasne zajednice Istarske županije, Hrvatskog crvenog križa – Društvo Crvenog križa Istarske županije, Hrvatske gorske službe spašavanja (Stanica Istra), sustava zdravstvene zaštite Istarske županije, različitih pravnih osoba koje obavljaju poslove iz sustava civilne zaštite, koordinatora na lokaciji te udruga građana, klubova i organizacija u sustavu civilne zaštite. Operativnim snagama sustava civilne zaštite rukovodi i koordinira Župan uz potporu Stožera civilne zaštite Istarske županije kojemu je na čelu zapovjednik Vatrogasne zajednice Istarske županije.

Ključne razvojne potrebe

Uvođenje sustavnog upravljanja zaštićenim područjima prirode prepoznato je kao potreba, s ciljem održavanja dobrog stanja okoliša i prepoznatljivosti Istarske županije kao područja velike biološke i krajobrazne raznolikosti. Navedeno je izrazito bitno iz perspektive većinski krškog reljefa visoke propusnosti i rizika za izvore pitke vode kao i bioraznolikosti morskog ekosustava. Također, policentrični prostorni razvoj Županije i sve veći interes za život u ruralnim područjima generiraju potrebu razvoja kako prometne, tako i digitalne infrastrukture, čija je osnova diferencijacija uvjeta Prostornog plana vođena uvažavanjem posebnosti svakog prostornog segmenta.

Ključni razvojni potencijali

Potencijali obnovljivih izvora energije značajan su faktor unaprjeđenja zaštite okoliša, čemu može doprinijeti i uvođenje pametnih tehnologija u praćenju stanja okoliša. Prepoznat je također potencijal daljnje diversifikacije turističke ponude, kao iznimno značajnog generatora prihoda Županije, novim oblicima turizma koji će biti usklađeni s načelima očuvanja prostora i okoliša. Nadalje, uzimajući u obzir povijesne veze Županije sa susjednim državama, kao i povoljan geografski položaj, nameće se potencijal cjelovitijeg iskorištavanja pograničnih područja, osobito u kontekstu suradnje hitnih službi, čime se stanovnicima u tom području, ali i šire, osigurava pravovremena dostupnost medicinskih (i drugih) usluga. Navedeno treba dopuniti i većom projektnom suradnjom s prekograničnim područjima. Od prirodnih obilježja dodatno treba izdvojiti ugodnu klimu i očuvanu bioraznolikost ekosustava kao ključni razvojni potencijal različitih tematskih područja.

2.2. Stanovništvo

Istarska županija, uz Grad Zagreb, jedina je jedinica područne (regionalne) samouprave koja u posljednjih pet godina bilježi porast broja stanovnika. Prema popisu stanovništva iz 2021. na području Istarske županije živi ukupno 195.237 stanovnika.

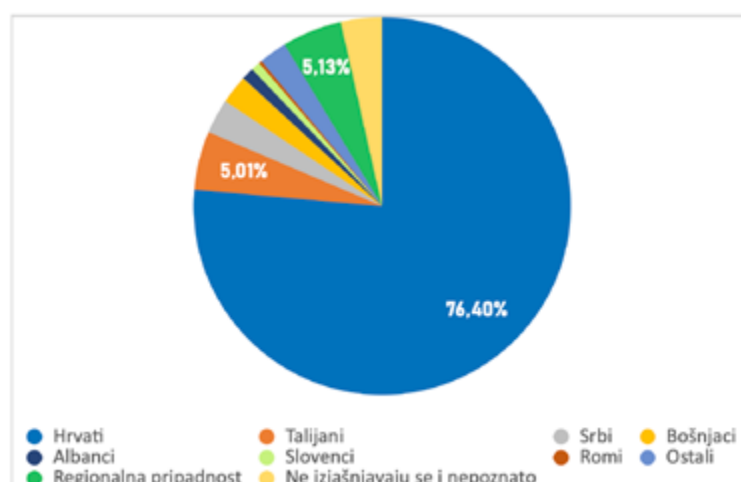
Prosječna gustoća naseljenosti Istarske županije iznosi 69,41 st/km². Najveća gustoća naseljenosti je u Gradu Puli-Pola, 1.011 st/km², a najmanja u Općini Lanišće, 1,87 st/km². Prosječna gustoća naseljenosti neznatno je viša u odnosu na nacionalni prosjek, a podiže ju napučenost stanovništva u urbanim središtima, Puli - Pola, Rovinju - Rovigno, Labinu, Umagu - Umago, Novigradu - Cittanova i Poreču - Parenzo.

Stanovništvo je uglavnom koncentrirano u urbanim središtima te u 10 gradova stanuje 68,30% dok u općinama živi 31,70% stanovništva Županije. Osim prostorne raspodjele stanovništva u korist urbanih središta, osnovne demografske karakteristike stanovništva Istarske županije su negativno prirodno kretanje stanovništva, pozitivan migracijski saldo, demografsko starenje te izražena multietničnost.

Kontinuirani porast broja stanovnika Istarske županije rezultat je pozitivnog migracijskog salda, odnosno većeg broja doseljenog naspram odseljenog stanovništva, a ne pozitivnog prirodnog prirasta. U promatranom desetogodišnjem razdoblju, izuzev 2011. godine, kontinuirano je zabilježen pozitivan migracijski saldo, a najveća razlika evidentirana je 2019. godine kada je ukupno doseljeno 5.484 osoba, a odseljeno 3.727 pa je migracijski saldo iznosio +1.757 osoba. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine u Istarsku županiju doseljeno je 4.390 osoba, a odseljeno je 3.579 osoba te migracijski saldo iznosi +811 osoba. Stoga je zbog kretanja domicilnog i stranog stanovništva nužno posvetiti posebnu pažnju integraciji državljan trećih zemalja u Istarsku županiju.

Struktura stanovništva prema narodnosti ukazuje na naglašenu multietničku i multikulturalnu strukturu društva. Talijanska nacionalna zajednica najveća je nacionalna manjina na području Istarske županije i obuhvaća 5,01% stanovništva.

Grafikon 1: Struktura stanovništva prema narodnosti

Izvor: DZS, popis stanovništva 2021.

Zaključno, u tablici ispod navedene su ključne razvojne potrebe i razvojni potencijali vezani uz demografsku sliku Istarske županije, a koji proizlaze iz analize stanja i daju završnu ocjenu stanja.

Ključne
razvojne potrebe

Negativni demografski trendovi i negativan prirodni prirast ukazuju na potrebu za intenziviranjem pronatalitetnih populacijskih politika, kako bi se spriječile šire nepovoljne društvene posljedice, a izraženi trend starenja stanovništva generira povećanje potreba u području zdravstva i socijalne skrbi, osobito brige za starije stanovništvo. U kontekstu budućeg razvoja Istarske županije, nameće se stoga potreba multigeneracijskog pristupa politika – izraženi programi poticanja nataliteta, ali i skrb o starijim osobama u svim životnim područjima.

Ključni razvojni
potencijali

Istarska županija već ima pozitivan migracijski saldo, a sve veća fleksibilnost u odabiru mjesta za život uz mogućnost rada na daljinu razvojni je potencijal Istarske županije u poboljšanju demografske slike i povećanju radno aktivnog stanovništva. Multietničnost Istarske županije svakako predstavlja potencijal za dodatnu diversifikaciju stanovništva i kvalitetnu prekograničnu suradnju.

2.3. Društvene djelatnosti

Analiza društvenih djelatnosti obuhvaća područja odgoja i obrazovanja, socijalne zaštite i zdravstva te područja kulture, sporta i tehničke kulture te civilnog društva, kao ključnih aspekata društvenog okruženja.

2.3.1. Obrazovanje i znanost

Na području Istarske županije programi predškolskog odgoja provode se ukupno u 136 ustanova (dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja), a pohađa ih ukupno 7.526 djece. Republika Hrvatska općenito zaostaje za prosjekom EU u uključenosti djece u predškolski odgoj i obrazovanje, pa je tako prosjek uključenosti u programe za djecu u dobi od 4 do 6 godina 75%. Od ukupnog broja, 99 je državnih predškolskih ustanova, 34 je osnovala privatna osoba, 2 djeluju u obliku drugih pravnih osoba koje provode programe predškolskog odgoja, a 1 je osnovan od strane vjerske zajednice. U posljednjih 5 godina je, kroz mjeru 7.4.1. iz Programa ruralnog razvoja za ulaganja u javnu infrastrukturu, obnovljeno ukupno 14 vrtića, ukupne vrijednosti investiranja veće od 13 milijuna eura.

Kao jedan od ključnih izazova kvalitetnog predškolskog odgoja u Istarskoj županiji pokazala se neadekvatna organizacija rada predškolskih ustanova, koja nije usklađena s potrebama zaposlenih roditelja. Problematika je osobito izražena s obzirom na strukturu djelatnosti i veliki broj zaposlenih roditelja u uslužnim djelatnostima i turističkom sektoru, kojima radno vrijeme često podrazumijeva rad u poslijepodnevnom i večernjim satima te vikendom, odnosno izvan redovnog radnog vremena vrtića. Nedostatni kapaciteti predškolskih ustanova u kontekstu obuhvata djece na razini Županije, djelomično se kompenziraju kroz obrte za čuvanje djece, odnosno djelatnost dadilja. U Istarskoj županiji ukupno je 11 subjekata koji pružaju uslugu čuvanja, brige i skrbi djece, 4 u Puli - Pola, 3 u Pazinu i po 1 u Poreču - Parenzo, Buzetu, Žminju i Sv. Petru u Šumi, ali time nije sustavno riješen problem.

Nadalje, na području Istarske županije sveukupno je 48 matičnih osnovnih škola i 52 područne škole uz 3 glazbena odjela pri matičnim školama. U školskoj godini 2020./2021. osnovne škole pohađalo je ukupno 15.254 učenika u 912 razrednih odjela, a ukupno je bilo zaposleno 1.885 učitelja. Prosječan broj djece po razrednom odjelu iznosio je 16,7, a broj djece po učitelju 8,09. U posljednjih 5 godina evidentirano je povećanje broja razrednih odjela i povećanje broja učitelja, što svjedoči o određenom povećanju kvalitete nastave.

Istarska županija, uz Grad Zagreb jedina je u kojoj je u promatranom razdoblju od 5 školskih godina evidentirano povećanje broja učenika osnovnih škola, što je ponajprije vezano uz pozitivne migracijske trendove i doseljavanje mladih obitelji s djecom u Istarsku županiju.

Ključni nedostaci i otegotne okolnosti učenika i škola Istarske županije nešto su veći broj učenika putnika i nešto veći broj učenika koji pohađaju područne škole iz čega proizlazi daljnja problematika neadekvatne organizacije prijevoza učenika i produženog boravka.

Provedena analiza te dostupni podaci ukazuju na činjenicu da osnovne škole u Istarskoj županiji po svojim

obrazovnim postignućima i organizacijskom ustrojstvu nisu na razini gospodarskog uspjeha Županije i ne prate razvojne potencijale.

U Istarskoj županiji djeluju ukupno 22 srednje škole. Većinu njih (20) je osnovala Istarska županija, a po jednu Grad Pula - Pola i Porečko-pulska biskupija. Od ukupnog broja, 10 srednjih škola nalazi se u Puli - Pola, po 3 u Bujama - Buie i Rovinju - Rovigno, po 2 u Pazinu i Poreču - Parenzo te po jedna u Buzetu i Labinu.

Ukupno gledajući osnovne statističke pokazatelje, broj ustanova, programa i učenika stagnira (odnosno u blagom je padu). U školskoj godini 2020./2021. 22 srednje škole u 7 gradova /općina u Županiji pohađalo je 6.164 učenika, od čega je 4%, odnosno njih 278 učenika s teškoćama u razvoju. Prema vrsti programa najviše učenika je upisano u strukovno 4 godišnje obrazovanje, nakon čega slijedi gimnazijski program. Najtraženiji programi su opća gimnazija, hotelijersko turistički tehničar i ekonomist. Zastupljenost programa ukazuje na neusklađenost s potrebama tržišta rada, s obzirom da su od 10 najzastupljenijih, tek 3 povezana s prirodoslovnim usmjerenjem (prirodoslovno-matematička gimnazija, tehničar za računalstvo i elektrotehničar).

U kontekstu strukovnog obrazovanja, svakako treba istaknuti Srednju strukovnu školu za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu u Puli kao regionalni centar kompetentnosti u strukovnom obrazovanju u području turizma i ugostiteljstva.

Visoko obrazovanje odvija se kroz tri ustanove iz sustava visokog obrazovanja:

- Sveučilište Jurja Dobrile u Puli;
- Istarsko veleučilište – Univeristà Istriana di scienze applicate;
- Veleučilište u Rijeci.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli najveća je i najznačajnija akademska institucija na području Istarske županije. Sveučilište je osnovano 2006. godine i sadrži sljedeće sastavnice: Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ u Puli; Fakultet informatike u Puli; Fakultet prirodnih znanosti u Puli; Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije u Puli; Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Puli; Filozofski fakultet u Puli; Medicinski fakultet u Puli; Muzička akademija u Puli; Tehnički fakultet u Puli.

Najviše studenata bilo je upisano na Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“ i to na Preddiplomski sveučilišni studij poslovne ekonomije (485) i Diplomski sveučilišni studij poslovne ekonomije (466). Preddiplomski stručni studij sestrinstva kao najnoviji studijski smjer na Sveučilištu pohađala su ukupno 232 studenta.

U okviru Sveučilišta, u akademskoj godini 2015./2016., otvoren je prvi studentski dom u Istri, Studentski dom Pula, kapaciteta 136 studenata u 70 soba.

Znanstveno istraživačka i umjetnička djelatnost Sveučilišta ustrojena je kroz šest sastavnica na razini Sveučilišta i u sklopu tri Fakulteta: Centar za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma (CKPIS), Centar za kompetencije u obrazovanju, Centar za empirijska društvena istraživanja i trendove (CASTER) i Centar za europska istraživanja (CEIPU), Centar za glazbenu djelatnost (CGD) i Centar za interdisciplinarna

arheološka istraživanja krajolika.

Istarsko veleučilište - Univeristà Istriana di scienze applicate visokoobrazovna institucija čiji je osnivač Istarska županija, provodi preddiplomske i diplomske studijske programe iz područja tehnike i ekonomike: Preddiplomski stručni studij Mehatronike; Preddiplomski stručni studij Politehnike; Kratki stručni studij Politehnike i Specijalistički diplomski studij Kreativni menadžment u procesima. U okviru Istarskog veleučilišta djeluje i Centar za istraživanje materijala Istarske županije METRIS, koji osigurava infrastrukturnu bazu za istraživanje i razvoj kao preduvjet razvoja inovacija i primjene novih tehnologija u proizvodnji te širenja znanja.

S obzirom na geografski položaj i blizinu matičnog Veleučilišta, dva odjela Veleučilišta u Rijeci imaju organiziranu nastavu na području Istarske županije. U Gradu Pazinu smješten je poslovni odjel Veleučilišta u Rijeci u okviru kojeg se izvodi Preddiplomski stručni studij Poduzetništvo, a u Poreču - Parenzo je ustrojen Poljoprivredni odjel Veleučilišta u Rijeci na kojem se izvode tri studijska programa: Preddiplomski stručni studij Vinarstvo, Preddiplomski stručni studij Mediteranska poljoprivreda i Specijalistički diplomski stručni studij Vinarstvo.

Prema obujmu svojih aktivnosti, najznačajnije znanstveno-istraživačke institucije u Istarskoj županiji su Institut za poljoprivredu i turizam u Poreču - Parenzo i Centar za istraživanje mora u Rovinju- Rovigno, podružnica Instituta Ruđer Bošković u Zagrebu.

Cjeloživotno obrazovanje kao institucionalno organizirani proces učenja koji je organiziran prema verificiranom programu kojim se stječu određene kvalifikacije u Istarskoj županiji provodi se u okviru 24 obrazovne ustanove i ukupno 668 obrazovnih programa.

2.3.2. Zdravstvo

Struktura zdravstvenog sustava Istarske županije podrazumijeva sljedeće javne ustanove:

- Istarski domovi zdravlja - Case della salute dell'Istria;
- Opća bolnica Pula - Ospedale Generale di Pola;
- Specijalna bolnica za ortopediju i rehabilitaciju "Martin Horvat" Rovinj - Rovigno / Ospedale specialistico per l'ortopedia e la riabilitazione "Martin Horvat" Rovinj-Rovigno;
- Istarske ljekarne - Farmacie Istriane;
- Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije - Istituto formativo di sanità pubblica della Regione Istriana;
- Nastavni zavod za hitnu medicinu Istarske županije - Istituto formativo per la medicina d'urgenza della Regione Istriana.

Broj osiguranika u sustavu osnovnog zdravstvenog osiguranja u srpnju 2021. bio je 213.287, od čega je 50,84% osiguranih osoba s dopunskim zdravstvenim osiguranjem.

U zdravstvenom sustavu na razini Istarske županije zaposleno je ukupno 1.205 zdravstvenih djelatnika VSS, među kojima najviše dr. med. spec., zatim 407 djelatnika VŠS od kojih najviše stručnih prvostupnika

sestrinstva. Među osnovnim kategorijama još je i 1.082 djelatnika sa SSS, većina medicinskih sestara, odnosno tehničara.

Broj stanovnika na 1 zdravstvenog djelatnika (dr. med.) u Istarskoj županiji, znatno je nepovoljniji u odnosu na nacionalni prosjek. Naime, na 1 doktora medicine u Istri dolazi 342 stanovnika, dok je nacionalni prosjek 272. U kontekstu dentalne medicine u Istarskoj županiji na jednog doktora dentalne medicine dolazi 896 stanovnika, dok je nacionalni prosjek 1.086. Deficit magistara farmacije približno je jednak kao i na nacionalnoj razini, te na jednog magistra farmacije u Istarskoj županiji dolazi 1.391 stanovnika, dok je vrijednost na nacionalnoj razini 1.369.

Fizički resursi zdravstvenog sustava u Istarskoj županiji, u vidu raspoloživosti bolničkih kreveta usporedivi su s nacionalnim prosjekom, ali znatno ispod prosjeka Europske unije. Naime, u Istarskoj županiji na 100.000 stanovnika dolazi 346 bolničkih kreveta, u cijeloj Republici Hrvatskoj 358, dok je prosjek EU 418 kreveta na 100.000 stanovnika.

2.3.3. Socijalna zaštita

Socijalna skrb u Istarskoj županiji institucionalizirana je kroz 6 centara za socijalnu skrb:

- Centar za socijalnu skrb Pula - Pola;
- Centar za socijalnu skrb Rovinj - Centro di assistenza sociale di Rovigno;
- Centar za socijalnu skrb Buje - Centro di assistenza sociale di Buie;
- Centar za socijalnu skrb Labin;
- Centar za socijalnu skrb Poreč - Parenzo;
- Centar za socijalnu skrb Pazin.

Na području Županije, 11 je pružatelja socijalnih usluga za djecu i odrasle osobe s tjelesnim, mentalnim i intelektualnim oštećenjima čiji se kapaciteti uglavnom odnose na smještaj (373) i uslugu poludnevnog boravka (177), dok su kapaciteti za organizirano stanovanje dostatni za 43 korisnika s intelektualnim oštećenjima.

Dva doma za odrasle čiji je osnivač Republika Hrvatska, u Motovunu - Montona i Nedešćini, ukupnog kapaciteta za smještaj oko 150 osoba i Centar za inkluziju i podršku u zajednici koji djeluje u 6 gradova, jedine su socijalne usluge za osobe s tjelesnim, mentalnim i intelektualnim teškoćama izvan Grada Pule - Pola.

U Istarskoj županiji 13 je pružatelja socijalnih usluga za starije čiji je ukupan kapacitet 837 osoba za smještaj, 63 osoba za boravak, 455 osoba za pomoć u kući i 326 osoba za dostavu obroka. Osim navedenih, 16 je privatnih pružatelja usluge smještaja za starije osobe i obiteljskih domova, u kojima su na dugotrajnom smještaju 273 osobe.

Skrb za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi osiguravaju dva pružatelja - Dječji dom Ruža Petrović i Kuća milosrđa Majmajola, a Dom za odgoj djece i mladeži Pula, ustanova za djecu i mlade s problemima u ponašanju, jedini je pružatelj usluga za navedene korisnike na razini Županije u kojem 17 korisnika ima

stalni smještaj.

Iako mreža socijalnih usluga pokriva sve vrste socijalnih usluga, njena nedostatnost najviše se očituje kod usluga rane intervencije za djecu s teškoćama u razvoju te kod usluga boravka i smještaja za starije osobe, kod kojih su realne potrebe znatno veće od postojećih kapaciteta. Osim toga, nedostatnost mreže socijalnih usluga očituje se i u nejednakom prostornom razmještaju pružatelja socijalnih usluga, s obzirom da ih je većina smještena u većim urbanim središtima, osobito u Gradu Puli – Pola.

Značajnu ulogu u pružanju socijalnih usluga imaju organizacije civilnog društva koje djelomično kompenziraju nedostatnost institucionalne podrške i socijalne skrbi. Prema podacima Registra udruga Ministarstva pravosuđa i uprave, na području Istarske županije 211 je aktivnih udruga u području socijalne djelatnosti.

2.3.4. Kultura

Smjer razvoja kulture u proteklom razdoblju bio je definiran Istarskom kulturnom strategijom za razdoblje 2014. – 2020. godine kao razvojnim dokumentom koji je postavio okvir djelovanja i kojom je definirana ideja *kreativne Istre za kreativnu Europu* te se nastojala učvrstiti ideja Istre kao regije kulture i kulture kao važne karike u identitetu i prepoznatljivosti Istre.

Ključni pokretači kulturnog razvoja na području Istarske županije mogu se podijeliti na institucionalne i izvaninstitucionalne aktere.

Upravni odjel za kulturu i zavičajnost Istarske županije i IKA – Istarska kulturna agencija-Agenzia culturale Istriana ključni su institucionalni akteri razvoja kulture na području Županije. Djelatnost IKA-e vezana je uz pružanje podrške postojećim subjektima u kulturi kroz aktivnosti koje se odnose na informiranje, obrazovanje, jačanje kapaciteta, produkciju, promociju. U sklopu IKA-e djeluje i Filmski ured Istre, osnovan s ciljem promocije Istarske županije kao zanimljive filmske destinacije.

Nadalje, u Istarskoj županiji djeluje Konzervatorski odjel sa sjedištem u Puli – Pola i područnim uredom u Poreču – Parenzo, s područjem nadležnosti za cijelu Županiju, kao dio Uprave Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, te Restauratorska radionica u Juršićima. U muzejskoj djelatnosti ističu se sljedeći muzeji: Arheološki muzej Istre, Povijesni i pomorski muzej Istre – Museo storico e navale dell'Istria, Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria, Muzej suvremene umjetnosti Istre – Museo d'arte contemporanea dell'Istria Pula te Zavičajni muzeji u Umagu – Umago, Poreču – Parenzo, Rovinju – Rovigno, Labinu, Buzetu i Pazinu. Muzejsko-galerijska djelatnost razvijena je posebice u većim naseljima, a arhivska djelatnost uglavnom je zastupljena kroz rad institucija, posebice Državnog arhiva u Pazinu te biskupijskog arhiva i brojnih župnih ureda. Za glazbenu i scensku djelatnost najvažniji je rad Istarskog narodnog kazališta – Gradskog kazališta Pula, Teatra Naranča u Puli – Pola te niza manifestacija (PUF, Zlatni lav, Ulysses teatar, Dani antike u Puli – Pola, Giostra – porečki povijesni festival, koncerti u Areni i sl.). Završno, u Istarskoj županiji djeluje 9 knjižnica čiji su osnivači gradovi Buje – Buie, Buzet, Labin, Novigrad – Cittanova, Pazin, Poreč – Parenzo, Pula – Pola, Rovinj – Rovigno i Umag – Umago te Sveučilišna knjižnica čiji osnivač je Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.

Izvaninstitucionalni akteri u kulturi važan su dionik razvoja i uključivanja stanovništva u kulturne programe i aktivnosti te izravna veza između konzumenata kulturnih programa i njihovih pružatelja. Izvaninstitucionalna kultura odnosi se na organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije te pojedince čija djelatnost ima u fokusu kulturu i umjetnost. Sukladno podacima navedenim u Registru udruga Republike Hrvatske, u Istarskoj županiji djeluje 496 udruga u kulturi u djelatnostima koje pokrivaju širok spektar djelovanja.

Prostor Istarske županije izrazito je bogat vrijednom kulturno povijesnom baštinom koja postaje jedan od njenih prepoznatljivih simbola. Ukupan broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara u Istarskoj županiji iznosi 300. Od tog broja 7 kulturnih dobara je od nacionalnog značaja, a kompleks Eufrazijeve bazilike u Poreču - Parenzo je i pod zaštitom UNESCO-a. Ukupan broj preventivno zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara iznosi 46, a 20 je kulturnih dobara nematerijalne baštine.

2.3.5. Civilno društvo

Civilno društvo važna je karika društvenog razvoja i predstavlja organizirani oblik lokalnog djelovanja, koje prepoznaje ključne probleme i potrebe lokalne zajednice te predstavlja treću kariku društvenog uređenja (uz javni i privatni sektor). U trenutku izrade analize (travanj 2021.) u Istarskoj županiji bilo je aktivno ukupno 2.976 udruga, što iznosi 6% svih udruga u Republici Hrvatskoj. Prema području djelovanja, najveći broj djeluje u području sporta (22%), a značajan broj je aktivan i u području kulture (13%) i socijalnoj djelatnosti (5%).

Svakako treba istaknuti i značaj udruga talijanske nacionalne zajednice i potencijal prekogranične suradnje za Istarsku županiju. Od aktivnijih udruga, treba izdvojiti niz udruga osoba s invaliditetom koji su članovi Nacionalnih saveza (npr. udruga slijepih, savez udruga osoba s invaliditetom Istarske županije i dr.) te veliki broj sportskih saveza. U području zaštite okoliša, ističe se udruga Zelena Istra, koja se zalaže za zaštitu okoliša i prirodnih bogatstva te održivi razvoj. Volonterski centar Istra vodeći je u organiziranom volonterskom djelovanju i akcijama te tako dodatno osnažuje civilno društvo. Važan dionik za organizacije civilnoga društva svakako je Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva - Fondazione per la promozione del partenariato e dello sviluppo della società civile osnovana od strane Županije još 2006. godine. Zaklada potiče međusektorsku, međunarodnu suradnju i umrežavanje te razvija svijest o filantropskim i demokratskim vrijednostima, a sve u cilju razvoja lokalne zajednice po mjeri svakog građana.

2.3.6. Sport

Analiza sporta kao važnog aspekta socio-ekonomske analize strukturirana je kroz sljedeće, najvažnije segmente:

- sportska infrastruktura;
- sportski i rekreativni sadržaji u okviru sportskih udruga;
- sportske manifestacije.

Sportsku infrastrukturu Istarske županije čine 43 sportske građevine evidentirane u informacijskom

sustavu Ministarstva turizma i sporta (15 zatvorenih, 26 otvorenih i 2 objekta koja sadrže i otvorene i zatvorene sportske površine). Manja urbana i ruralna središta uglavnom imaju boćališta te nogometna ili malonogometna igrališta, a za potrebe sporta koriste se i školske sportske dvorane. Stanje sportske infrastrukture, prema procjenama Sportske zajednice, nije zadovoljavajuće u pogledu funkcionalnosti i opremljenosti.

Sportske aktivnosti u Istarskoj županiji raspodijeljene su kroz 29 sportskih grana. Prema evidenciji Sportske zajednice Istarske županije u Istri djeluje 465 sportskih klubova, u kojima je aktivno 29.305 sportaša i zaposleno 1.200 trenera. U smislu aktivnog natjecanja u sportskim klubovima, aktivno je 12.313 sportaša i 4.310 sportašica, a u sportskim klubovima trenira još i 10.730 sportaša i 1.919 sportašica rekreativaca koji nisu u sustavu natjecanja. Trenerske poslove obavlja 1.200 osoba, odnosno 2,58 osoba po sportskom klubu. Najveći broj educiranog trenerskog osoblja djeluje u okviru nogometnih klubova (8,18), a najmanji u kuglanju (0,2). Povoljniji omjer broja trenera prema sportskom klubu primjetan je u olimpijskim sportovima.

Sportska zajednica Istarske županije krovna je organizacija istarskog sporta čija je temeljna zadaća stvaranje okvira za razvoj i promicanje sporta u Istarskoj županiji. Sportska zajednica na godišnjoj razini financijski prati do 100 manifestacija. Spektar sportskih manifestacija podrazumijeva sve kategorije, od profesionalnih sportskih manifestacija poput ATP Croatia Open Umag, Kamenjak Rocky Trails, 100 Milja Istre pa do sportsko-turističkih rekreativnih manifestacija i velikog broja županijskih natjecanja otvorenog i zatvorenog tipa.

2.3.7. Tehnička kultura

Tehničku kulturu Istarske županije uz odgojno-obrazovne institucije čine osobe koje samostalnim radom obavljaju djelatnost tehničke kulture i privatni subjekti (gospodarski subjekti i druge pravne osobe) s registriranom djelatnosti u tehničkoj kulturi i dionici civilnog društva. U tom kontekstu, ističe se Zajednica tehničke kulture Istarske županije koja s članicama osobitu pažnju posvećuje izvanškolskom i izvannastavnom odgoju i obrazovanju djece i mladih u različitim djelatnostima tehničke kulture i popularizaciji tehničke kulture.

Ključne razvojne potrebe

Potrebe sustava odgoja i obrazovanja započinju povećanjem dostupnosti predškolskog odgoja te nužnom dodatnom infrastrukturom, osobito u strukovnim i STEM područjima kao i ulaganjima u sustav odgojnog i nastavnog kadra. Slično tome, i u zdravstvu su osnovna potreba zdravstveni djelatnici, dok je za unaprjeđenje socijalne zaštite ključno unaprijediti mrežu socijalnih usluga i osigurati daljnju deinstitucionalizaciju usluga i skrb u zajednici. Općenito, brigu o najugroženijim skupinama stanovništva potrebno je unaprijediti i u teritorijalnom smislu, odnosno osigurati bolju dostupnost zdravstvenih i socijalnih usluga u ruralnim područjima. Poseban naglasak u kontekstu potreba je jačanje sustava brige za starije osobe (u kontekstu deinstitucionalizacije) te jačanja institucijskih kapaciteta za djecu s poremećajima u ponašanju.

Sektore kulture, sporta i općenito aktivnosti civilnog društva potrebno je prepoznati kao važne segmente ukupnog društvenog razvoja, potrebni su im stručni ljudski kapaciteti i dostatna financijska podrška koji bi omogućili unaprjeđenje nužne infrastrukture, ravnomjernu teritorijalnu distribuciju sadržaja i uključivanje stanovništva.

Ključni razvojni potencijali

Suvremene potrebe stvaraju potencijal uvođenja alternativnih programa na svim razinama obrazovanja, od predškolskog odgoja do studijskih programa, a izražen obostran interes poslovnog i obrazovnog sektora za razvojem suradnje otvara novu perspektivu u području praktičnog obrazovanja. Relativno razvijen sustav instituta i znanstveno istraživačkih djelatnosti na području Županije svakako predstavlja potencijal za daljnji razvoj u području inovacija i znanosti.

Novi modeli poticanja zapošljavanja u zdravstvu, potencijal su za uspostavu održivog zdravstvenog sustava, a istaknuta uloga civilnog društva u području socijalne skrbi potencijalni je nositelj deinstitucionalizacije i skrbi u zajednici. U tom kontekstu, razvoj društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija predstavljaju potencijal za unapređenje usluga.

Razvojni potencijali kulturnog sektora prepoznati su kroz jačanje prepoznatljivosti sektora kao generatora prihoda, slično kao i u kontekstu sporta, gdje integracija sportskih i turističkih sadržaja, kako profesionalnih, tako i rekreativnih, predstavlja važan razvojni potencijal. Jaka institucionalna podrška kulturnom sektoru svakako je kvalitetna osnova za daljnji razvoj.

Prepoznata važnost civilnog društva predstavlja potencijal za lokalne udruge i organizacije, jačanje njihovih aktivnosti, uloge i time pozitivnog društvenog učinka. Postojanje Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva – Fondazione per la promozione del partenariato e dello sviluppo della società civile kvalitetan je preduvjet za potpuno ostvarivanje potencijala razvoja.

2.4. Gospodarstvo

Osim razvijenosti infrastrukture, tehničko-tehnološke opremljenosti i tržišnih uvjeta, gospodarstvo nekog područja određuju i određene prirodne predispozicije – geografski položaj, prirodni resursi i klima. Analiza gospodarskog sektora u nastavku prikazuje opća gospodarska kretanja, stanje na tržištu rada i poslovno okruženje, odnosno infrastrukturu poslovne potpore. Osim toga, prikazana je razvijenost poduzetništva u glavnim gospodarskim granama – prerađivačkoj industriji, građevinarstvu, poljoprivredi i ribarstvu, turizmu, ICT industriji, kreativnim i kulturnim industrijama te trgovini.

2.4.1. Opća gospodarska kretanja

Istarska je županija s indeksom razvijenosti 108.970 i prosječnim dohotkom po stanovniku od 4.670,67 eura nakon Grada Zagreba najrazvijenija županija u Republici Hrvatskoj. Bruto domaći proizvod (BDP) Istarske županije u 2018. godini iznosio je 3.159.864,62 eura, a prema vrijednosti BDP-a po stanovniku (15.292,06 eura) Istarska županija je približno 20% iznad prosjeka RH.

Kad je u pitanju struktura bruto dodane vrijednosti Istarske županije, u 2018. godini dominiraju trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane s 35,9%, a slijede prerađivačka industrija s 12,6% te javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi s 10,6% udjela.

Ukupno je 28.701 registriranih poslovnih subjekata u Istarskoj županiji u 2020. godini od čega 17.425 ili 60,7% čine trgovačka društva, dok se 26,1% (7.491) odnosi na obrte i slobodna zanimanja. Najveći broj poduzeća čine mikro poduzeća, čak 92,8%, slijede mala poduzeća s 6,3%, te srednja (0,7%) i velika (0,2%). Među velikim poduzećima najviše je onih u prerađivačkoj industriji (8) te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (6).

Prema podacima FINA-e u 2019. godini poduzetnici Istarske županije ostvarili su ukupne prihode u iznosu od 4,738 milijardi eura (rast 4,5%), ukupne rashode od 4,499 milijardi eura (rast 3,9%), dobit razdoblja od gotovo 352 milijuna eura (pad 7,3%), gubitak razdoblja od 172 milijuna eura (pad 15,9%) te neto dobit od 186 milijuna eura (rast 2,8%). Među poduzećima je po ukupnim prihodima na prvom mjestu Valamar Riviera iz Poreča - Parenzo, slijedi Maistra iz Rovinja - Rovigno te Plava laguna iz Poreča - Parenzo.

Najveći broj zaposlenih (26,7%) radio je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, slijedi prerađivačka industrija (22,8%), trgovina (14,1%) i građevinarstvo (12,6%). Prema veličini poduzeća, najveći broj zaposlenih u 2019. godini radio je u mikro (35%) i malim poduzećima (25%). U velikim poduzećima zaposleno je 24% od ukupnog broja zaposlenih i to u dvije djelatnosti – pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane (17%) i prerađivačkoj industriji (5%).

Kad je u pitanju izvoz, u Istarskoj županiji najveća vrijednost izvoza u 2019. godini ostvarena je u prerađivačkoj industriji na koju otpada 53,14% ukupnog izvoza, zatim u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (20,52%) te u djelatnosti trgovine (19,55%).

Prema podacima Obrtničke komore Istarske županije krajem 2020. godine bilo je registrirano 8.063 obrta. Kad je riječ o strukturi obrta ona posljednjih šest godina bilježi nekoliko promjena – rast udjela uslužnog obrtništva, zahvaljujući prvenstveno porastu broja obrta u području intelektualnih usluga i smanjenje udjela aktivnih obrta u djelatnostima vezanim uz trgovinu, ugostiteljstvo i turizam. Udio proizvodnog zanatstva, prijevoza i osobnih usluga stagnira.

Prema djelatnostima, od ukupnog broja obrta u Istarskoj županiji najzastupljenije su uslužne djelatnosti kojima se bavi gotovo 40% obrtnika, nakon čega slijede trgovački obrti (17,4%) i obrti u sektoru turizma i ugostiteljstva (12,9%).

2.4.2. Tržište rada

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u svibnju 2021. godine u Istarskoj je županiji bilo 5.855 nezaposlenih osoba. Nakon 2013. godine kad je registrirana nezaposlenost bila na vrhuncu, došlo je do kontinuiranog pada stope nezaposlenosti sve do 2020. godine u kojoj se, uslijed epidemije COVID-19, stopa nezaposlenosti ponovno povećala. Krajem 2019. stopa nezaposlenosti bila je 5,2%. Osim navedenog, jedno od ključnih obilježja tržišta rada u Istarskoj županiji je znatni sezonski utjecaj.

2.4.3. Poslovno okruženje

Koordinacija razvoja poduzetničke infrastrukture u nadležnosti je Istarske razvojne agencije IDA d.o.o.. Na području Županije prostornim planovima definirana je ukupno 41 poduzetnička zona, od čega ih je 25 aktivno u smislu popunjenosti aktivnim poduzetnicima i infrastrukturne opremljenosti. Poduzetničke potporne institucije dio su ukupne poduzetničke infrastrukture usmjerene na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog poduzetničkog okruženja i provedbu programa usmjerenih na razvoj poduzetništva. U Istarskoj županiji ukupno je 18 poduzetničkih potpornih institucija, među kojima 9 poduzetničkih inkubatora s 52 poslovna prostora i 1 inkubator za nove tehnologije s 11 poslovnih prostora. Osim toga, Poduzetnički inkubator Rovinj raspolaže i s 18 radnih jedinica u sklopu coworkinga. Coworking uredski prostori dostupni su i u Labinu.

2.4.4. Razvijenost poduzetništva u glavnim gospodarskim sektorima

Područje Istre ima tradiciju prerađivačke industrije, s punom afirmacijom sredinom 20. stoljeća kada ona počiva na brodogradnji u Puli – Pola, ali i drugim granama: prerada duhana i ribe u Rovinju – Rovigno, proizvodnja nemetala u Puli – Pola, Koromačnu i Umagu – Umago, tekstilna industrija u Pazinu i Puli – Pola, prerada plastičnih masa i kemijska industrija u Pazinu i Umagu – Umago, metalna industrija i strojogradnja u Puli – Pola, Labinu i Raši, automobilska industrija u Buzetu i dr.

U strukturi prihoda i tvrtki Istarske županije, prerađivačka industrija čini 22% ukupnih prihoda i 10% svih tvrtki te zapošljava ukupno 21,4% svih zaposlenih, što je niže u odnosu na RH prosjek, ali je istovremeno razumljivo radi velikog udjela u приходima i broju tvrtki koje zapošljavaju radnike, a povezanih sa sektorom turizma i trgovine. Prerađivačka industrija prednjači u izvozu roba i usluga te zapošljava značajan dio radnika. U kontekstu posebnih grana prerađivačke industrije, primjetna je velika ovisnost o industrijama koje okolišno nisu neutralne što predstavlja visoki rizik.

Istarsko gospodarstvo po svojoj je strukturi vrlo raznoliko, a među razvijenim granama nalazi se i

građevinarstvo te s njim povezana proizvodnja građevinskog materijala (vapno, cement, cigla, kamen). Kada se pogledaju posljednji dostupni podaci za 2019. godinu, u strukturi prihoda i tvrtki Istarske županije područje građevinarstva je ostvarilo 10,4% ukupnih prihoda, dok tvrtke čine 15,3% ukupnog broja tvrtki.

Promatrajući strukturu tvrtki, može se uočiti kako, gledajući njihovu veličinu, daleko najveći udio čine mikro poduzetnici (preko 93%), koji također ostvaruju više od trećine ukupnih prihoda u segmentu građevinarstva (35,4%). Ovo prati stanje na nacionalnoj razini, gdje mikro poduzetnici također čine više od 90%, dok im je udio u ukupnim prihodima sektora nešto niži (24,1%).

Građevinarstvo je gospodarska grana koja svojim multiplikativnim učinkom može poticati razvitak brojnih drugih srodnih djelatnosti (ponajprije industrije građevinskog materijala, metalne industrije, industrije nemetala, ali i drvne industrije te kemijske industrije).

Poljoprivreda je u Istri tradicionalno zastupljena gospodarska grana, a trenutni gospodarski pokazatelji ukazuju na to da je u tijeku proces strukturne transformacije, što se ponajprije odnosi na tehnološko unapređenje i modernizaciju te sukladno tome povećanje produktivnosti rada u poljoprivredi. S krajem 2020. godine u Istarskoj županiji bilo je evidentirano ukupno 6.449 poljoprivrednih gospodarstava. U posljednjem petogodišnjem razdoblju došlo je do promjena u strukturi poljoprivrednih gospodarstava prema tipu – smanjio se broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a porastao broj trgovačkih društava što ukazuje na formalizaciju poljoprivrednog sektora i gospodarskih okolnosti u njemu.

Agrarna struktura prikazuje kako je na području Istarske županije ukupno 49.382 ARKOD parcela, prosječne površine 0,51 ha. Prosječna površina poljoprivrednog zemljišta po poljoprivrednom gospodarstvu iznosi 4,13 ha. Mala površina poljoprivrednog zemljišta po PG-u također je poteškoća u postupnom povećanju tehničke učinkovitosti i tako priječi ukupni razvoj poljoprivrednog sektora u Županiji.

Tablica 1: Podaci o ARKOD parcelama

Broj PG-a	6.063
Broj arkod parcela	49.382
Površina (ha)	25.020
Prosječna površina po PG(ha)	4,13
Prosječna veličina parcele (ha)	0,51

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U posljednjih 5 godina, površina poljoprivrednog zemljišta povećala se za 1.293,74 ha, odnosno 5,36%. Površine voćnjaka pokazuju najveće povećanje, a pozitivnu stopu promjene pokazuju i maslinici, čija se površina povećala za 370,26 ha, odnosno za 10,69%.

Struktura poljoprivrednog zemljišta prema vrsti ukazuje važnost sektora maslinarstva te vinogradarstva i vinarstva u poljoprivrednom sektoru Istarske županije, s obzirom na to da se više od četvrtine poljoprivrednog zemljišta odnosi na vinograde i maslinike. Od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u Istarskoj županiji, 7,75% je u sustavu ekološke proizvodnje.

Ribarstvo, kao tradicionalna djelatnost u Istarskoj županiji, u gospodarskom smislu prema broju plovila zauzima udio od 25% gospodarskog ribolova u RH. Ukupna količina iskrcaja u Istarskoj županiji u 2020. godini iznosila je 16.225 tona, što predstavlja oko 25% ukupnog iskrcaja ulova u Republici Hrvatskoj, iz čega je razvidan značaj doprinosa Istarske županije za hrvatsko ribarstvo. Prema količini iskrcaja, dominira mala plava riba, slijede bijela riba, glavonošci, školjkaši i morski psi i raže.

Istarska županija etablirana je kao najrazvijenija turistička regija u Hrvatskoj u kojoj se realizira oko četvrtine ukupnog turističkog prometa u Republici Hrvatskoj. Turizam, povezan s ugostiteljskim i uslužnim djelatnostima za Istarsku županiju ima stratešku važnost i generator je gospodarskog razvoja. Godina prije pandemije koronavirusa, 2019. bila je najuspješnija turistička godina i u Istri – ostvareno je 4.609.785 dolazaka i 28.709.422 noćenja, što predstavlja oko četvrtine ukupnog turističkog prometa u RH. Prosječno trajanje boravka iznosi više od 6,5 dana.

Unatoč razvijenosti regije kao turističke destinacije i pozitivnim tendencijama produljenja turističke sezone, sezonalnost u turizmu je i dalje jedno od osnovnih obilježja turizma u Istarskoj županiji. Značajan udio dolazaka i noćenja bilježi se u ljetnim mjesecima – lipnju, srpnju i kolovozu, a 85% turističkog prometa odnosi se na sunce i more kao turistički proizvod. Prema podacima Turističke zajednice Istarske županije strani turisti ostvaruju oko 94% od ukupnog broja dolazaka – tradicionalno dominiraju gosti iz Njemačke koji su najviše dolazaka ostvarili 2019., 1.059.904, što predstavlja više od 26% ukupno ostvarenog broja dolazaka u Županiji. Slijede dolasci i noćenja gostiju iz Austrije, Slovenije i Italije. Najveći broj dolazaka ostvaruje se u hotelima i kampovima, nakon čega slijedi privatni smještaj. Do pandemijske 2020. godine više od 35% dolazaka ostvareno je u hotelskom smještaju, a 2020. godine omjer je značajno promijenjen u korist privatnog smještaja. Kampovi su druga najzastupljenija kategorija smještaja prema broju dolazaka s oko 30%. Iako je prevladavajući motiv dolaska u Istru i dalje sunce i more, posljednjih 20-ak godina u Istri je pokrenut čitav niz razvojnih programa kojima se bitno obogatila i podigla kvaliteta ponude, potaknuo razvoj cjelogodišnjeg turizma i uravnoteženi razvoj priobalja i unutrašnjosti te potaknulo podizanje kvalitete i održivi razvoj turizma Istre. Jedan od ključnih faktora razvoja turizma, produljenja turističke sezone i širenja turističke ponude na unutrašnjost Istre je diversifikacija turističkih proizvoda, a ponajprije razvoj selektivnih oblika turizma koji su prepoznati kao dobri temelji za povećanje konkurentnosti i prepoznatljivosti Istre na globalnom turističkom tržištu.

Prema podacima iz Analize hrvatske ICT industrije po županijama 2008. – 2019. koju je Hrvatska gospodarska komora objavila u prosincu 2020. godine, Istarska županije je druga po prihodima ICT industrije u Hrvatskoj, sa snažnim rastom u proteklih pet godina i najvećim udjelom izvoza u prometu.

ICT industrija Istarske županije u 2019. ostvarila je ukupni prihod od 166 milijuna eura, a popis najvećih ICT tvrtki po ukupnim prihodima predvodio je Infobip, globalni tehnološki ICT dobavljač za rješenja na području infrastrukture i cloud platformi mobilnih komunikacija, s prometom od 35,44 milijuna eura.

U Istarskoj županiji u 2019. godini djelovale su 282 ICT tvrtke, 18 više nego godinu prije. U 2019. izvoz ICT industrije Istarske županije iznosio je 118,96 milijuna eura, uz godišnji rast od 9,1%. Udio izvoza u ukupnom prihodu dosegnuo je 71,5%, što je najveći zabilježeni udio od svih županija u RH.

Analizom kretanja broja gospodarskih subjekata koji posluju u sektoru kreativnih i kulturnih industrija, razvidan je porast gospodarskih aktivnosti – na području Istarske županije bilo je aktivno 798 poslovnih subjekata što je činilo 4,6% ukupnog broja poslovnih subjekata. Više od polovice poslovnih subjekata registrirano je u četiri podsektora: oglašavanje i tržišno komuniciranje (18,5%), arhitektura (14,9%), dizajn (13,5%) te računalni programi, igre i novi mediji (12,2%).

Pokazatelji poslovanja gospodarskih subjekata unutar sektora kulturne i kreativne industrije ukazuju na ekonomski i gospodarski potencijal sektora koji karakterizira usitnjena gospodarska struktura – veliki broj mikro poduzeća i samozaposlenih.

Trgovina je važna gospodarska djelatnost i s obzirom na svoju posredničku ulogu u lancu dodane vrijednosti snažno utječe na proizvodnju i potrošnju, u njoj su promjene iznimno dinamične i brojni čimbenici utječu na njezin razvoj. U 2019. godini na području Istarske županije trgovinom se bavilo ukupno 2.185 tvrtki, od čega je najveći udio mikro poduzeća, čak 90,16%. Trgovina u ukupnim prihodima Istarske županije sudjeluje s 27,83%.

Ključne razvojne potrebe

Jaka oslonjenost na jednu gospodarsku granu ukazuje na potrebu za diversifikacijom u strukturi gospodarstva, kao osnovnim preduvjetom održivog rasta, a sukladno tome i ulaganja u istraživanje i razvoj prepoznata su kao jedna od osnovnih poluga za povećanje konkurentnosti gospodarstva. Tradicionalne djelatnosti, poljoprivreda i ribarstvo stagniraju, a kao razvojne potrebe identificirano je jačanje tehnoloških i infrastrukturnih kapaciteta, koji omogućavaju rast sektora i uključivanje ruralnih područja u lance vrijednosti. Osim toga, iz analize stanja proizlazi potreba za usklađivanjem obrazovnih programa s potrebama tržišta rada, u kontekstu studijskih programa i srednjoškolskih strukovnih zanimanja. Završno, potrebe malog i srednjeg poduzetništva kao nositelja gospodarstva odnose se na uspostavu adekvatne podrške javnog sektora i uklanjanje administrativnih opterećenja.

Ključni razvojni potencijali

Rastući ICT sektor jedan je od najvećih razvojnih potencijala u gospodarskom smislu, a kao prilika za razvoj tradicionalno jake prerađivačke industrije identificirane su zelena i digitalna tranzicija. S ciljem stvaranja održivog turizma potrebno je iskoristiti potencijal sve veće potražnje za cjelovitim iskustvom destinacije i u skladu s time potencijale središnje Istre i selektivnih oblika turizma. Rast i razvoj poljoprivrede uvelike je vezan uz rastuću potražnju za organskim proizvodima pa je u idućem razdoblju nužno iskoristiti potencijal ekološke poljoprivredne proizvodnje. Završno, kao potencijal za razvoj malog i srednjeg poduzetništva prepoznata je uspostava specijalizirane sektorske podrške.

2.5. Infrastrukturni sustavi

Analiza infrastrukturnih sustava Istarske županije osvrnula se na primarnu infrastrukturu (vodoopskrbni sustav i sustav odvodnje, energetske sustave te sustav gospodarenja otpadom), prometnu infrastrukturu (cestovni, zračni, pomorski i željeznički promet) te elektroničko-komunikacijsku infrastrukturu.

2.5.1. Primarna infrastruktura

U pogledu sustava opskrbe vodom, djelatnost javne vodoopskrbe u Istarskoj županiji obavljaju 3 komunalna društva (Istarski vodovod Buzet, Vodovod Labin i Vodovod Pula), koja formiraju 3 ključna vodoopskrbna područja. U vodoopskrbi Županije vode iz krških izvora sudjeluju sa 75,8%, a vode iz površinske akumulacije Butoniga s 24,2%. U Istarskoj županiji na sustav javne vodoopskrbe priključeno je 98,7% ukupnog broja stanovnika, što je znatno iznad hrvatskog prosjeka (84%). Zdravstvena ispravnost vode za piće na području Županije zadovoljava propisane kriterije te se provjerava na 11 lokacija na distribucijskoj mreži. Glavni transportni cjevovodi svih vodovodnih sustava dobro su raspoređeni i pokrivaju glavninu istarskog prostora, iako je vodoopskrbna mreža dotrajala što uzrokuje gubitke vode od oko 23%. Postojeći kapaciteti zadovoljavaju vodoopskrbne potrebe Županije, no prepoznaje se značajan porast potrebe za vodom u vrijeme ljetnih mjeseci, kada se potrošnja vode povećava do tri puta. Kako bi se odgovorilo na ove potrebe, predviđeno je korištenje dodatnih te povezivanje postojećih izvorišta na području Županije u vodoopskrbni sustav.

Organiziranom odvodnjom otpadnih voda na području Istarske županije pokriveno je oko 64% stanovništva, što je znatno iznad prosjeka Hrvatske (46%). Najveća je pokrivenost sustavom javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u naseljima i turističkim područjima priobalja, dok mnoga naselja središnje Istre nemaju izgrađen ovaj sustav te koriste septičke ili sabirne jame. Sam sustav odvodnje i pročišćavanja je u dijelovima nedovoljno održavan, ne pruža zadovoljavajući stupanj pročišćavanja te ne zadovoljava potrebe do kojih dolazi zbog povećanja stupnja priključenosti. U tom kontekstu ističu se rezultati postignuti provedbom projekta „Sustav javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda za mala naselja u zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće Istarske županije“ trgovačkog društva IVS – Istarski vodozaštitni sustav d.o.o., u sklopu kojeg je do sada izgrađeno i stavljeno u funkciju 17 sustava kanalizacije malih naselja, od kojih 14 s pripadajućim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda.

Područje Istarske županije hidrogeološki je podijeljeno na tri sliva: Sjevernu Istru, Središnju Istru i Južnu Istru. Vodne površine na području Istarske županije odnose se na vodotoke (vode I. i vode II. reda) te akumulacije i retencije. U sklopu uređenja spomenutih vodotoka i voda provode se i mjere obrane od poplava koje su prvenstveno preventivnog karaktera, a odnose se na izgradnju i redovito održavanje regulacijskog i zaštitnog sustava. U pogledu navodnjavanja, na području Županije navodnjava se svega oko 1.190 ha od ukupno 93.579 ha obradivog poljoprivrednog zemljišta. U narednom razdoblju planirana je provedba 4 pilot projekta izgradnje sustava za navodnjavanje koji će vodu osigurati izgradnjom manjih sustava za navodnjavanje baziranim na raspoloživim podzemnim i nadzemnim vodnim resursima i mini akumulacijama.

Na području Istarske županije prosječna godišnja potrošnja energije iznosi oko 13,63 PJ energije tj. 3,787 TWh energije, što čini 5,51% neposredne potrošnje energije u Republici Hrvatskoj. U sektoru industrije potrošnja energije podijeljena je na četiri energenta (električna energija, ogrjevno drvo i biomasa, tekuća goriva i plinovita goriva), od kojih je najzastupljenija električna energija. U sektoru prometa po potrošnji dominira cestovni kopneni promet (oko 95% potrošnje energije sektora), dok prema vrsti goriva najveći udio u potrošnji imaju dizel i benzin. U sektoru zgradarstva najveća se potrošnja energije ostvaruje u podsektoru kućanstva (oko 72% potrošnje energije sektora).

Električnu energiju na području Istarske županije distribuira elektroenergetska tvrtka HEP-ODS DP Elektroistra Pula. Ukupna dužina mreže iznosi 8.373,4 km s 127 priključenih distribuiranih izvora snage 6.164 kW te 165.703 obračunskih mjernih mjesta. Središnje mjesto proizvodnje električne energije u Istarskoj županiji je termoenergetski kompleks TE Plomin. Istarska županija koristi oko 55% električne energije proizvedene u TE Plomin pa se oko polovica proizvedene električne energije predaje u ostali dio energetske mreže Republike Hrvatske.

Plinovodnu infrastrukturu za transport i distribuciju plina sačinjavaju dva različita sustava – cijevni sustav za distribuciju prirodnog plina u plinovitom stanju te sustav dostave UNP-a (ukapljenog naftnog plina) u tekućem stanju putem boca, kontejnera ili spremnika. Istarska županija opskrbljuje se prirodnim plinom iz sjevernojadranskih nalazišta plina putem magistralnog plinovoda za međunarodni transport Platforma „Ivana K“ – Terminal Pula (Vodnjan) – Karlovac i magistralnog plinovoda Terminal Pula (Vodnjan) – Umag. Temeljem dodijeljene koncesije, trgovačko društvo Plinara d.o.o. obavlja djelatnosti distribucije i opskrbe plinom na cjelokupnom područje Istarske županije.

U Istarskoj županiji trenutno se koriste gotovo svi oblici obnovljivih izvora energije. Energetski gledano daleko je najznačajnija kruta biomasa (drvo), ali je zastupljeno i iskorištavanje sunčeve energije koja putem kolektora zagrijava potrošnu toplu vodu (PTV) kako u turističkom sektoru, tako i u kućanstvima. Obnovljivi izvori energije iznose 0,71 PJ i čine 5,2% neposredne potrošnje energije.

Na području Istarske županije osnovano je nekoliko društva koja obavljaju djelatnost prikupljanja miješanog komunalnog otpada te biorazgradivog otpada kao i odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada: 6. maj d.o.o., Park d.o.o., 1. maj d.o.o., Usluga d.o.o., Usluga Poreč d.o.o., Pula Herculanea d.o.o. i Komunalni servisi d.o.o. Od srpnja 2018. godine sav miješani komunalni otpad sakupljen na području Istarske županije odvozi se na obradu u Županijski centar za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Kaštijun. ŽCGO je izgrađen na području Premanture na udaljenosti od 5 km od grada Pule – Pola. Projektom je bila obuhvaćena i izgradnja šest pretovarnih

stanica u Labinu, Pazinu, Buzetu, Umagu - Umago, Poreču - Parenzo i Rovinju - Rovigno. Isporučitelji javne usluge skupljanja miješanog komunalnog otpada u Istarskoj županiji otpad u ŽCGO dopremaju vlastitim vozilima ili se otpad od njih preuzima na pretovarnim stanicama i doprema vozilima tvrtke Kaštijun d.o.o. U 2020. godini ŽCGO je zaprimio za obradu i obradio 60.233 tone miješanog komunalnog otpada. Od prethodno korištenih odlagališta otpada na području Istarske županije trenutno su aktivna ostala još 2 odlagališta (Cere i Griža).

Prema podacima davatelja javne usluge, tijekom 2020. godine sakupljeno je ukupno 80.246,072 tona komunalnog otpada od čega se na miješani komunalni otpad odnosi 63.295,99 tona. Kada se objedine podaci o količinama komunalnog otpada i ambalažnog otpada koje su sakupljene putem davatelja javne usluge, reciklažnih dvorišta te mobilnih reciklažnih dvorišta dobiva se podatak da je na području Istarske županije tijekom 2020. godine prikupljeno ukupno 86.528,417 tona komunalnog otpada. Od toga, odvojeno je sakupljeno 23.232,47 tona ili 26,85% što je u odnosu na 21,29% iz 2019. godine povećanje od 5,56%. Iako je javna usluga odvoza otpada dostupna u svim dijelovima Istarske županije, tijekom 2020. na području Županije evidentirano je ukupno 80 lokacija (76 aktivnih i 4 neaktivne) s nepropisno odloženim otpadom.

Slika 4: Vodoopskrbna područja u IŽ

Izvor: Istarska županija

2.5.2. Prometna infrastruktura

U pogledu cestovne prometne infrastrukture Istarske županije, ukupna duljina javnih cesta u Županiji iznosi 1.803,08 km. Najveći udio u mreži javnih cesta čini sustav županijskih i lokalnih cestovnih prometnica (1.249,88 km, odnosno 69%), a najmanji udio (142,28 km, odnosno 7%) imaju autoceste. Govoreći o cestovnoj povezanosti Županije neizostavno je spomenuti Istarski ipsilon, cestovnu infrastrukturu ukupne dužine 141 km koja spaja grad Pulu - Pola s gradom Umagom - Umago te grad Rijeku s gradom Pulom - Pola. Autocesta se većim dijelom proteže kroz Istarsku, a manjim dijelom kroz Primorsko-goransku županiju te njome godišnje prođe oko 10 milijuna vozila. Projekt strateške važnosti izgradnje punog profila autoceste Istarski ipsilon, čiji se završetak očekuje do sredine 2024. godine, uključivat će i izgradnju druge cijevi tunela Učka.

Tablica 2: Duljina javnih cesta na području Istarske županije

SKUPINA CESTE	OZNAKA CESTE	UKUPNA DULJINA CESTE (KM)
autoceste	AC	142,28
državne ceste	DC	410,92
županijske ceste ¹	ŽC	598,67
lokalne ceste	LC	651,21
Ukupno javnih cesta u Istarskoj županiji		1.803,08

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 18/2021), ŽUC IŽ

Kvaliteta i tehničko stanje cestovne mreže u odnosu na sadašnju i buduću prometnu potražnju uglavnom ne zadovoljavaju, u kontekstu lošeg građevinskog stanja, niske razine tehničkog standarda i opremljenosti te nedostatne prometne signalizacije i opreme. Govoreći o sigurnosti odvijanja cestovnog prometa na području Istarske županije, u 2019. godini na području Policijske uprave istarske evidentirana je 1.601 prometna nesreća ili 19,5% manje nego 2015. godine kada je evidentirano 1.990 prometnih nesreća.

¹ Županijske i lokalne ceste u velikim gradovima na području IŽ svrstane su u kategoriju nerazvrstanih cesta sukladno [Odluci o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste](#)

Nadalje, ljetni mjeseci koji su obilježeni intenzivnom turističkom djelatnošću te značajnim priljevom posjetitelja na područje Županije također uzrokuju izražene prometne gužve na prilazima turističkim središtima te na graničnim prijelazima sa susjednim državama.

Aktivne objekte infrastrukture zračnog prometa na području Istarske županije čine Zračna luka Pula, Aerodrom Medulin – Campanož i Aerodrom Vrsar – Crljenka. Zračna luka Pula jedna je od devet zračnih luka i četvrta najprometnija zračna luka prema broju putnika u Republici Hrvatskoj, smještena 6 km sjeveroistočno od središta grada. Osim međunarodnih letova iz 15 europskih država, s pulske zračne luke omogućeni su i letovi u domaćem zračnom prometu do Zagreba, Zadra, Splita i Osijeka. Promet putnika se posljednjih godina vidno povećao, uz iznimku 2020. godinu u kojoj je pad prometa prouzrokovan pandemijom COVID-19.

Tablica 3: Usporedba broja putnika, zemalja, zrakoplovnih kompanija i destinacija Zračne luke Pula u 2014. i 2019. godini

	BROJ PUTNIKA	BROJ ZEMALJA	BROJ ZRAKOPLOVNIH KOMPANIJA	BROJ DESTINACIJA
2014.	382.992	15	29	33
2019.	777.568	21	35	67
	+103%	+40%	+21%	+103%

Izvor: Zračna luka Pula

Od ostalih objekata infrastrukture zračnog prometa, aerodrom Vrsar – Crljenka koristi se za prihvat sportsko-rekreativnih zrakoplova i za različite nekomercijalne operacije, sport i turizam, dok je aerodrom Medulin – Campanož namijenjen prvenstveno za sportske zrakoplove, „zmajeve“ (uključujući i one na motorni pogon), ovjesne jedrilice, balone, parajedrilice i slične letjelice.

U pogledu pomorskog prometa, na području Istarske županije nalazi se ukupno 76 morskih luka, od toga 37 luka otvorenih za javni promet i 39 luka posebne namjene. Najveća luka u Istarskoj županiji je Luka Pula. Stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u pomorskom prometu nalazi se u Raši – Bršica, dok su stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika u pomorskom prometu Umag i Pula. U Istarskoj županiji djeluje ukupno 14 luka nautičkog turizma – marina, od toga 11 marina državnog značaja i 3 županijskog značaja. Većina marina razmještena je duž zapadne i južne obale istarskog poluotoka, dok je istočna obala u pogledu nautičkog turizma nerazvijenija. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku vidljivo je kako je u prometu putnika u 2019. godini, u odnosu na 2018., zabilježen blagi porast, dok je u 2020. došlo do značajnog pada prometa putnika uzrokovanog pandemijom virusa COVID-19.

Tablica 4: Prikaz godišnjeg prometa putnika (doputovali i otputovali) u lukama Istarske županije

Naziv luke	Promet putnika 2018.	Promet putnika 2019.	Promet putnika 2020.
Pula	961.024	981.751	514.971
Rovinj	118.387	154.260	20.562
Poreč	332.558	316.285	77.471
Novigrad	4.932	4.723	176
Umag	35.128	27.649	67
Rabac	617.422	618.024	271.117
UKUPNO	2.069.451	2.102.692	884.364

Izvor: Državni zavod za statistiku

Dvije najznačajnije istarske teretne luke (Pula i Bršica) nisu adekvatno opremljene infrastrukturom i opremom te nemaju dovoljno uređen prostor za manipulaciju teretom. Kao teretne luke koriste se i Molo Carbone koja se nalazi u slobodnoj zoni Luke Pula te Luka Štinjan koja se nalazi uz kamenolom.

Infrastrukturu željezničkog prometa na području Istarske županije čine željeznička pruga od značaja za regionalni promet R101 (Podgorje – Državna granica – Buzet – Pazin – Pula), pruga od značaja za lokalni promet L213 (Lupoglav – Raša) te pripadajući kolodvori i stajališta na navedenim prugama. Ukupna duljina željezničkih pruga na području Istarske županije iznosi 144.136 km, od čega 91,14 km (63,23%) otpada na prugu R101, a 52,99 km (36,77%) na prugu L213. Promet putnika i tereta neznatan je u odnosu na postojeće kapacitete i mogućnosti. Stanje infrastrukture željezničkog prometa na području Istarske županije je ispod zadovoljavajuće razine, u pogledu povezanosti s ostalom željezničkom mrežom Republike Hrvatske. S ciljem poticanja revitalizacije željezničke infrastrukture i stvaranja potrebnih kapaciteta za povećanje opsega i učinkovitosti željezničkog prijevoza, Prostornim planom Istarske županije kao prometna građevina od važnosti za RH određena je željeznička pruga visoke učinkovitosti za međunarodni promet: Trst/Kopar – (tunel – planirano rješenje Ćićarija) Lupoglav – Rijeka – Josipdol (Karlovac) – Zagreb/Split – Dubrovnik, a predviđena je i gradnja željezničke građevine od važnosti za Istarsku županiju: pruge za lokalni promet

Kanfananar – Rovinj i Pula – Zračna luka Pula, željeznički kolodvor Kršan u Potpićnu te željeznička stajališta Zračna luka Pula, Rovinj, Rovinjsko selo i Sošići.

Slika 5: Željezničke pruge u Istarskoj županiji

Izvor: JU Zavod za prostorno uređenje Istarske županije

2.5.3. Elektroničko-komunikacijska infrastruktura

U pogledu razvijenosti elektroničko-komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, dostignuti stupanj razvoja telefonske mreže na području Istarske županije može se ocijeniti vrlo dobrim. To potvrđuje gustoća pretplatnika u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži od 48,59%, koja je veća od prosječne gustoće u Republici Hrvatskoj (41,92%), te prosječne gustoće u Europskoj uniji (41,29%). U pokretnoj komunikacijskoj mreži gustoća korisnika u Istarskoj županiji procjenjuje se na 150% što je više od nacionalnog prosjeka (136%) i prosjeka Europske unije (119%).

U području elektroničkih komunikacija na području Istarske županije postignut je relativno visok stupanj razvijenosti koji prati europske trendove. Mreža zadovoljava potrebnu pokrivenost teritorija radijskim signalom, ali konfiguracija terena uvjetuje jačinu signala. Baznim (radijskim) postajama pokriveno je 100% teritorija Istarske županije, a one imaju dovoljne kapacitete i u vrijeme najvećeg opterećenja (na vrhuncu turističke sezone).

Ključne razvojne potrebe

Djelomična dotrajalost vodoopskrbnog sustava ukazuje na potrebu ulaganja u sustav kako bi se osigurala dostupnost vodnih resursa te njihova ravnomjerna raspodjela, uzimajući u obzir povećanu potražnju koja, uslijed snažne turističke aktivnosti, obilježava ljetne mjeseci. Također, kao razvojna potreba prepoznato je unaprjeđenje sustava javne odvodnje i kanalizacije, osobito u pogledu povećanja pokrivenosti pojedinih dijelova Županije te postizanja zadovoljavajućeg stupnja pročišćavanja postojećih sustava kanalizacije. Analiza je pokazala kako Županiju karakterizira oslanjanje na izvore energije koji su ekološki nepovoljni te slabo diversificirani – iz ovoga proizlazi potreba za okretanjem ka obnovljivim (i raznovrsnim) izvorima energije, čiji razvoj mora biti podržan i u ključnim planskim dokumentima, poput prostornih planova, koji uređuju racionalno i optimalno korištenje prostora. U pogledu sustava gospodarenja otpadom, potrebno je uspostaviti cjeloviti sustav za diversifikaciju te posljedično utjecati na smanjenje otpada, s posebnim naglaskom na odgovarajuće zbrinjavanje građevinskog otpada, a sve praćeno podizanjem svijesti javnosti o koristima koje donosi recikliranje otpada. Konačno, u kontekstu prometne infrastrukture Županije, prepoznata je potreba snažnijeg prometnog povezivanja urbanih i ruralnih područja, unaprjeđenja lučke infrastrukture (kako one za turistički, tako i za teretni promet) te osnaživanja i revitalizacije željezničkog prometa.

Ključni razvojni potencijali

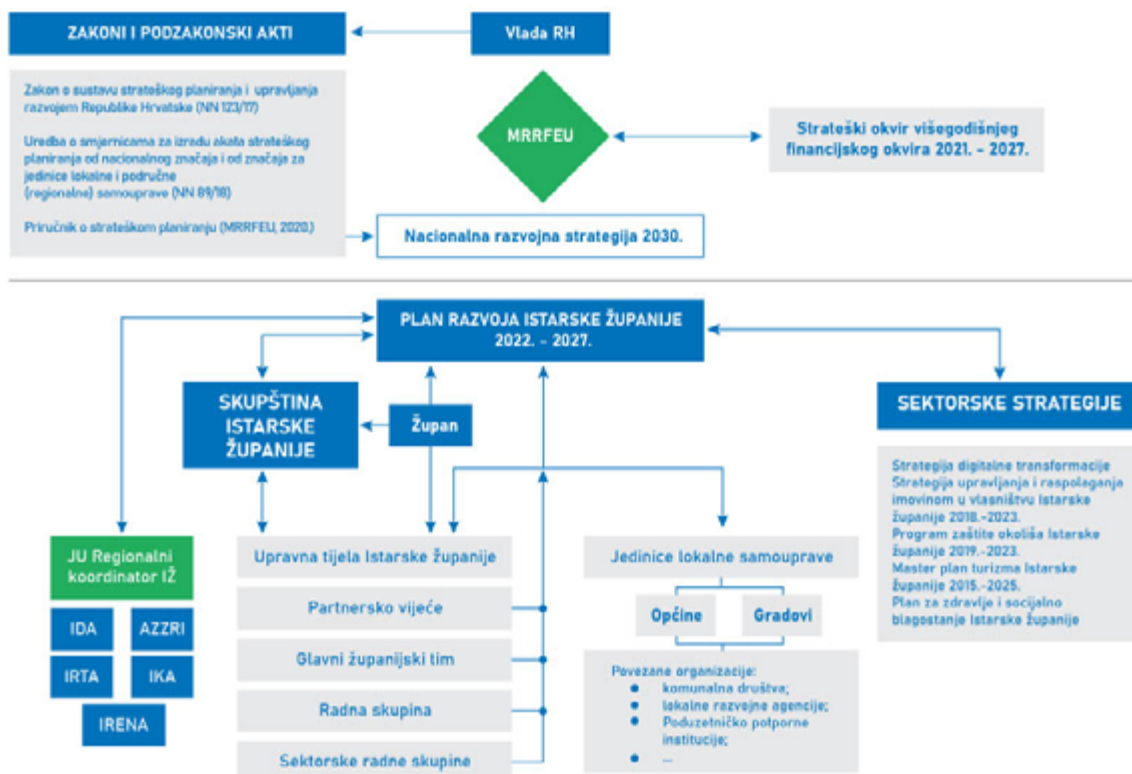
Ključni potencijal u segmentu primarne infrastrukture Istarske županije ogleda se u iskorištavanju ekonomski isplativih oblika obnovljivih izvora energije, poglavito u privatnom sektoru i kućanstvima, kroz primjenu tehnologija koje će omogućiti jednostavniju proizvodnju i raspodjelu takve energije te tako unaprijediti energetska slika Županije. U tom kontekstu, povoljan položaj i geomorfološke odlike predstavljaju osobitu prednost za razvoj fotonaponskih sustava te korištenje toplinske energije mora. Razvojni potencijali u segmentu gospodarenja otpadom prepoznaju se u primjeni novih modela kružnog gospodarstva, čime se kroz ponovnu upotrebu recikliranog otpada rasterećuje cjeloviti sustav zbrinjavanja otpada te stavlja naglasak na strateški pristup upravljanju istim. Postojeći potencijal izrazito povoljnog prometnog položaja Županije dalje se može iskoristiti kroz primjenu digitalnih rješenja te suvremenih tehnologija i koncepata u upravljanju prometom (inter/multi modalni promet, MaaS (Mobility as a Service) koncept). Zaključno, veliki potencijal prometne infrastrukture Istarske županije predstavlja željeznička infrastruktura – ključ rasta ovog sektora predstavlja njegovo povezivanje s ostalom prometnom mrežom, ekološka prihvatljivost ove vrste prijevoza te mogućnost korištenja turizma kao katalizatora za daljnji razvoj željeznice.

2.6. Institucionalni okvir upravljanja razvojem

2.6.1. Institucionalni kapaciteti

Na razini Istarske županije, institucionalni okvir sustava strateškog planiranja čine: Skupština Istarske županije; Župan Istarske županije; upravna tijela Istarske županije; jedinice lokalne samouprave – 10 gradova i 31 općina, Javna ustanova Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei te razvojne agencije: Istarska razvojna agencija – IDA d.o.o.; AZRRI - Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o. Pazin; IRTA – Istarska razvojna turistička agencija d.o.o. Poreč; IRENA – Istarska Regionalna Energetska Agencija d.o.o.; IKA – Istarska kulturna agencija – Agenzia culturale Istriana, kao i sva druga javnopravna tijela koja imaju obveze sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Slika 6: Shematski prikaz institucionalnog okvira strateškog planiranja na razini IŽ

Izvor: Izrađivači Plana razvoja

Ključnu ulogu u sustavnom upravljanju regionalnim razvojem ima Javna ustanova Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove, koja izrađuje odnosno koordinira ključne dionike za izradu Plana razvoja Istarske županije. U svrhu osiguravanja transparentnosti i participativnosti procesa izrade Plana razvoja, osnovana su sljedeća tijela: Partnersko vijeće Istarske županije, Glavni županijski tim, Radna skupina za izradu Plana razvoja te tematske radne skupine.

2.6.2. Financijski kapaciteti

Analiza institucionalnog kapaciteta nositelja regionalnog razvoja nužno se osvrće i na financijske kapacitete. Prema ocjeni Instituta za javne financije, Istarska županija u posljednjem petogodišnjem razdoblju od 2015. do 2019. godine ostvarila je najvišu ocjenu (5) u pogledu transparentnosti proračuna. Županijski proračun u promatranom petogodišnjem razdoblju porastao je za više od 12% te je svake godine ostvaren suficit proračuna koji je prosječno iznosio 1,06 milijuna eura. Ovi pozitivni financijski pokazatelji ukazuju na usklađenost strateškog i proračunskog planiranja na razini Županije, kao i na povećanje financijskih kapaciteta za financiranje razvojnih projekata i u idućem srednjoročnom razdoblju.

Tablica 5: Pregled kretanja županijskog proračuna Istarske županije u razdoblju 2015. – 2019.

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Prihodi (mln. eura)	34,295	33,459	36,087	38,104	39,485
Rashodi (mln. eura)	34,189	31,840	33,711	37,826	38,555
Suficit/deficit (mln. eura)	+0,106	+1,619	+2,376	+0,278	+0,93

Izvor: Istarska županija

U pogledu analize prihodovne i rashodovne strane proračuna 10 istarskih gradova u posljednjih 5 godina, vidljiv je porast prihoda proračuna u 8 od 10 gradova, dok su proračunski rashodi porasli kod svih 10. Tijekom 2020. godine većina gradova ostvarila je proračunski deficit, što je posljedica pandemije COVID-19 koja je uzrokovala značajan porast izdataka gradova (osobito u domeni zdravstva i socijalne skrbi), dok su prihodi znatno smanjeni usporavanjem gospodarskih aktivnosti.

2.6.3. Rezultati korištenja sredstava iz EU programa i fondova

U kontekstu korištenja sredstva iz EU programa i fondova, Istarska županija u razdoblju 2017. – 2019. godine ugovorila je ukupno 242.965.739,07 eura u četiri operativna programa (Operativni program Konkurentnost i kohezija; Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali; Program ruralnog razvoja; Operativni program Pomorstvo i ribarstvo), a projekti su financirani iz četiri ESF fonda – Kohezijskog fonda, Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

**Ključne
razvojne potrebe**

Analiza stanja pokazuje da Istarska županija ima postavljen adekvatan institucionalni okvir za upravljanje razvojem koji ispunjava relevantne zakonske zahtjeve te okuplja široki spektar ključnih dionika. Međutim, potrebno je dalje ojačati administrativne kapacitete, s posebnim naglaskom na resurse potrebne za maksimalno iskorištavanje mogućnosti fondova EU, odnosno novog višegodišnjeg financijskog okvira. Dodatno, unatoč visokoj razini transparentnosti na županijskoj razini, prepoznata je potreba daljnjeg unaprjeđenja transparentnosti proračuna na lokalnoj razini.

**Ključni razvojni
potencijali**

Razvojni potencijali institucionalnog okvira za upravljanje razvojem Istarske županije ogledaju se prvenstveno u daljnjoj digitalizaciji javne uprave, odnosno nastavku izgradnje kapaciteta za upravljanje koji će doprinijeti stvaranju povezane, inovativne i tehnološki napredne županijske uprave. Prepoznat je potencijal značajnijeg angažmana aktivnog stanovništva u procesu upravljanja, čiju podlogu čini adekvatna dostupnost otvorenih i transparentnih podataka kojima raspolaže Županija. Zaključno, neizostavno je spomenuti razvojni potencijal sredstava koja će Županiji biti dostupna u sklopu novog višegodišnjeg financijskog okvira Europske unije za razdoblje 2021. – 2027. (uz zasebnu alokaciju iz Fonda za pravednu tranziciju), kao i financijskih kapaciteta same Županije, čiji proračun odlikuje kontinuirani trend rasta.

3. SWOT ANALIZA

Temeljem izvršene analize stanja i utvrđenih ključnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala, izrađena je sljedeća SWOT analiza Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027.:

2.1. STANJE U PROSTORU I OKOLIŠU

2.1.1. Položaj

2.1.2. Prirodna obilježja

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Dobro stanje okoliša i prirode, karakterizirano velikom biološkom i krajobraznom raznolikošću • Prepoznatljivost Istarske županije kao područja velike biološke i krajobrazne raznolikosti, popraćeno prikladnim marketinškim aktivnostima • Unatoč potencijalnim zagađivačima, zrak je uglavnom I. kategorije • Visok stupanj zaštite prirode i velik udio zaštićenih područja, pri čemu su prirodno vrijedna područja pokrivena adekvatnim kategorijama zaštite • Razvijenost djelatnosti koje valoriziraju i stavljaju naglasak na zaštitu i očuvanje okoliša i prirode (primjerice, outdoor turizam) • Postojanje mogućnosti za razvoj i izgradnju pod kontroliranim uvjetima, unatoč detektiranoj problematici bespravne gradnje u pojedinim područjima • Sustavni monitoring površinskih, podzemnih te prijelaznih i priobalnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 velika onečišćivača zraka na području Županije TE Plomin, tvornica kamene vune Rockwool Adriatic, tvornica cementa Holcim u Koromačnu i tvornica cementa Calucem u Puli - Pola, a dodatno onečišćenje donose hotelijerstvo i pojačan promet u ljetnim mjesecima • Rizik za okoliš uslijed neadekvatne pokrivenosti i spajanja na sustav odvodnje • Iako postoje planski dokumenti usmjereni na upravljanje zaštićenim područjima, predviđene mjere se u praksi ne provode te je evidentan nedostatak ljudskih resursa za praćenje njihove provedbe • Nedostatak monitoringa u zaštićenim područjima, odnosno manjak službi koje provode redoviti nadzor • Nedostatnost financijskih resursa za očuvanje zaštićenih područja • Neučinkovita provedba zaštite okoliša i prirode u stvarnosti – zaštita je deklarativnog karaktera • Značajan pritisak drugih sektora (turizma, gospodarstva, prostornog planiranja) na očuvanje okoliša i prirode • Neadekvatan nadzor i uređenje zaštite zaštićenih morskih područja, uz izraženu problematiku nadležnosti više institucija (na nacionalnoj i regionalnoj razini) • Izazovi u izgradnji infrastrukture za odvodnju u zaštićenim područjima

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Primjena novih, pametnih tehnologija u praćenju stanja okoliša • Povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije, u cilju zaštite i očuvanja okoliša i prirode • Sve veća spremnost na suradnju sektora gospodarstva, turizma, obrazovanja i zaštite prirode i okoliša • Daljnji razvoj onih oblika turističke ponude koji su komplementarni s načelima zaštite i očuvanja okoliša i prirode (primjerice, outdoor turizam) 	<ul style="list-style-type: none"> • Globalne klimatske promjene • Zagađenje voda nekontroliranom poljoprivrednom djelatnošću • Neregulirano korištenje podzemnih voda iz privatnih zdenaca na području južne Istre • Kompleksnost zakonodavnog okvira i međusobna neusklađenost propisa
2.1.3. Prostorno uređenje 2.1.4. Sustav civilne zaštite	
Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Policentričnost i dobra međusobna povezanost cijelog područja Istre • Vrlo dobra pokrivenost područja planovima nižeg reda (detaljnim urbanističkim planovima i urbanističkim planovima uređenja) • Postojanje detaljnog Prostornog plana Istarske županije koji daje jasan okvir za razvoj lokalne zajednice • Istaknut rad organizacija civilnog društva u sustavu civilne zaštite 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabija naseljenost ruralnog dijela, koncentriranost stanovništva i usluga u urbanim područjima • Neadekvatna pomorska povezanost • Nepostojanje diferencijacije uvjeta Prostornog plana za različite kategorije prostora (unutrašnja Istra i priobalje) • Dugotrajnost postupka donošenja Prostornog plana te kompleksnost primjene strateške procjene utjecaja na okoliš • Nepostojanje objedinjenog sustava civilne zaštite • Nedovoljna suradnja interventnih službi • Nedovoljna prisutnost interventnih službi za potrebe pružanja hitne medicinske pomoći na moru (u ljetnim mjesecima)
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Sve veći interes za životom u ruralnim područjima (uz dobru povezanost internetom) • Poticanje „zelene gradnje“, odnosno gradnje temeljene na načelima održivosti u cjelokupnom procesu projektiranja, izgradnje, uporabe i održavanja • Izrada i provedba planova sanacije urbanih područja bespravne gradnje 	<ul style="list-style-type: none"> • Nekontrolirana izgradnja kako u većim turističkim središtima, tako i drugdje – postojanje područja na teritoriju Istarske županije koja su devastirana bespravnom gradnjom (primjerice, općina Marčana, Fažana – Fasana, Rovinj – Rovigno, Umag – Umago) • Manjak strateškog promišljanja i planskog razvoja prostora

- Diversifikacija turističke ponude novim oblicima usluga
- Razvoj pograničnih područja nakon ulaska RH u Schengenski prostor
- Prepoznatost važnosti prostornog plana kao osnovnog i najznačajnijeg dokumenta za razvoj, ali i zaštitu prostora
- Usuglašavanje oko primjene „univerzalnog dizajna“
- Daljnji razvoj prekogranične suradnje interventnih službi
- Uspostava funkcionalnog sustava hitne medicinske pomoći u pograničnim područjima

- Uzurpacija pomorskog javnog dobra od strane fizičkih i pravnih osoba u svrhu turizma
- Nedorečenost zakonodavnog okvira kojim se uređuje prostorni razvoj te neadekvatan sustav nadzora
- Administrativne i financijske prepreke za uspostavu prekogranične suradnje interventnih službi

2.2. STANOVNIŠTVO

2.3. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

2.3.1. Obrazovanje i znanost

2.3.7. Tehnička kultura

Snage

- Dobra razvijenost mreže škola i dobra opremljenost škola
- Dobra zastupljenost strukovnog obrazovanja
- Regionalni centar kompetentnosti u strukovnom obrazovanju u području turizma i ugostiteljstva
- Dobar uspjeh učenika
- Prisutnost regionalnog Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli
- Prepoznatost Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli izvan Istarske županije – jačanje vidljivosti kroz međunarodne projekte
- Dobra zastupljenost institucija za cjeloživotno učenje i prisutnost Veleučilišta
- Učinkovit i diversificiran sustav stipendiranja
- Inovativni programi odgoja i obrazovanja (zavičajna nastava)
- Širenje ponude studijskih programa Sveučilišta za potrebe deficitarnih zanimanja, tržišta rada i usklađivanje sa HKO
- Istaknuta uloga Zajednice tehničke kulture Istarske županije u izvannastavnom odgoju i obrazovanju u različitim područjima tehničke kulture

Slabosti

- Nejednaka napućenost škola, oko 14% njih nema uvjete za rad u jednoj smjeni bez rotacija
- Nedovoljno nastavnika mentora ili savjetnika
- Po broju maturanata koji upisuju visoko učilište, IŽ je ispod nacionalnog prosjeka (osobito u pogledu gimnazijalaca)
- Nedostatni kapaciteti učeničkih domova
- Nedostatak prostornih resursa – nastavne infrastrukture
- Nedostatak strateškog promišljanja o povratku visokoobrazovanog kadra u Istarsku županiju
- Neusklađenost radnog vremena dječjih vrtića s potrebama roditelja
- Neusklađenost potreba i kapaciteta predškolskih ustanova (posebice za djecu jasličke dobi)
- Podkapacitiranost škola u pripremi EU projekata
- Nedovoljni financijski kapaciteti JLS za redovno financiranje i povećanje kapaciteta odgojnih ustanova
- Nestručnost asistenata u nastavi
- Visoki troškovi prijevoza uvjetovani geografskom disperziranosti
- Manjak nastavnog kadra u području odgoja i obrazovanja, naročito za strukovne predmete i STEM područja te stranih jezika
- Nedovoljan broj programa i rad s darovitom djecom
- Neadekvatan sustav profesionalne orijentacije

	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna uključenost djece s teškoćama u razvoju u obrazovni sustav te izostanak stručnih edukacija odgajatelja te nastavnog osoblja za rad s djecom i mladima s poteškoćama u razvoju na svim razinama obrazovanja • Izostanak arhitektonske pristupačnosti građevina u kojima odgojno-obrazovne ustanove djeluju • Nedovoljna usklađenost s Državnim pedagoškim standardom srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja te neujednačeni uvjeti školovanja učenika • Neprilagođeni nastavni planovi i programi škola potrebama gospodarstva i razvoja Županije • Neprilagođenost strukovnog obrazovanja europskim standardima • Nedovoljna informatizacija poslovnih i obrazovnih procesa unutar odgojno-obrazovnih ustanova • Neriješen kontinuitet financiranja Sveučilišne knjižnice • Nedovoljna prepoznatost važnosti tehničke kulture u cjeloživotnom obrazovanju
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost online obrazovanja (učenika, ali i nastavnika) kao prilika za razvoj novih i poboljšanje postojećih programa • Jačanje STEM zanimanja i novih obrazovnih programa (primjerice, u području nautike) • Bolja suradnja znanstvenih i obrazovnih institucija u području praktičnog obrazovanja • Jače povezivanje poslovnog sektora i obrazovnih institucija • Uspostava regionalnog centra kompetencija u području elektrotehnike • Veća apsorpcija EU fondova u području odgoja i obrazovanja • Uvođenje alternativnih programa odgoja i obrazovanja (primjerice međunarodne škole, Program međunarodne mature (IBDP – International Baccalaureate Diploma Programme, dvojezična nastava u srednjim školama, Montessori vrtići i škole, Waldorfska škola i dr.) • Pružanje izvaninstitucionalnih usluga u području obrazovanja (primjerice, u radu s darovitim učenicima) 	<ul style="list-style-type: none"> • Loši uvjeti rada u obrazovanju destimuliraju dobre i kvalitetne kadrove • Nedovoljna brzina u odobravanju novih obrazovnih programa • Nedovoljna decentralizacija koja ne uvažava regionalne specifičnosti u pristupu kreiranju obrazovanja • Nesigurnost u financiranju kontinuiranog rada pomoćnika u nastavi • Nepostojanje infrastrukturnih preduvjeta i potrebne opreme za uspostavljanje modernih učionica prilagođenih tehničkoj kulturi • Nedovoljno razvijene vještine učitelja za osmišljavanje i provođenje novih aktivnosti u tehničkoj kulturi

- Unaprjeđenje programa cjeloživotnog učenja
- Uvođenje građanskog odgoja u škole
- Podizanje kompetencija stanovništva u kontekstu tehnološkog okruženja
- Usmjerenost ka STEM područjima kao okosnici kompleksnog i tehnološki naprednog modernog društva

2.3.2. Zdravstvo

Snage

- Zastupljenost svih razina zdravstvene zaštite (primarne, sekundarne i zavodske) i pripadajuće infrastrukture
- Studij sestrinstva kao jedan od važnih temelja razvoja ljudskih resursa u zdravstvu na području IŽ
- Uspostavljen sustav prevencije kardiovaskularnih (KVB) i kroničnih nezaraznih bolesti (KNB) u sklopu Plana za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije
- Nova Medicinska škola, povećana upisna kvota, novoizgrađena/osigurana infrastruktura za obrazovanje zdravstvenih kadrova
- OB Pula – tehnički i tehnološki opremljena, moderna, zdravstvena ustanova sekundarne zdravstvene zaštite
- Osigurana infrastruktura za potrebe hospicija
- Započeti procesi u ulaganja u tehnologiju i opremanje u zdravstvenoj djelatnosti
- Postojanje infrastrukture za daljnji razvoj zdravstvene skrbi
- Postojeći modeli poticanja zapošljavanja u zdravstvu
- Oformljeni posebni odjeli za promicanje zdravih stilova života, rano otkrivanje bolesti te savjetovanje za prehranu
- Duga tradicija Specijalne bolnice za ortopediju i rehabilitaciju "Martin Horvat" Rovinj – Rovigno / Ospedale specialistico per l'ortopedia e la riabilitazione "Martin Horvat" Rovinj-Rovigno

Slabosti

- Manjak zdravstvenih djelatnika, osobito liječnika i medicinskih sestara/tehničara, što je posebno izraženo tijekom turističke sezone (broj zdravstvenih djelatnika po stanovniku nepovoljniji je i od nacionalnog prosjeka, u IŽ jedan zdravstveni djelatnik na 73,4 stanovnika, u RH jedan na 57)
- Nedovoljan broj timova u Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJZIŽ
- Nedovoljan broj psihijatra i nezadovoljavajuća pristupačnost specijalistima psihijatrije putem primarne zdravstvene zaštite radi nepopunjenosti mreže
- Neadekvatna teritorijalna raspoređenost zdravstvenih usluga
- Nedostatna mreža hitne medicine (osobito građanima sa sjeverozapadnog dijela IŽ kojima nije osigurano pravovremeno zbrinjavanje u bolničkoj ustanovi – najbliža bolnica u RH udaljena više od 100 km) i kontinuirani deficit kadra za rad u hitnim medicinskim službama
- Nedostatna i teže dostupna specifična skrb pacijenata s moždanim udarom i posebno ranjive skupine pacijenata (onkološki pacijenti)
- Manjak financijskih sredstava za korištenje postojeće infrastrukture
- Velika fluktuacija kadra
- Nepostojanje centara obiteljske medicine 24 sata (primarna skrb)/ teža dostupnost usluge primarne medicine/dežurstva liječnika obiteljske medicine
- Nevidljivost u zdravstvenom sustavu i mreži zdravstvenih potreba sezonaca/nastanjenih stranaca
- Nedovoljna razina digitalizacije zdravstvenog sustava

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Novi modeli poticanja zapošljavanja u zdravstvu, uz jačanje postojećih • Županijski Program mjera za osiguravanje ljudskih resursa u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Istarska županija (stambeno zbrinjavanje po beneficiranim uvjetima i stvaranje smještajnih kapaciteta za liječnike i ostale deficitarne djelatnike u zdravstvu, poboljšanje uvjeta dodjele stambenih kredita za deficitarni kadar zdravstvenih ustanova, stipendiranje redovitih studenata na studijima za deficitarna zdravstvena zanimanja, sufinanciranje usavršavanja zdravstvenih djelatnika) • Formiranje mreže usluga na prekograničnom području za životno ugrožavajuća stanja • Daljnji razvoj zdravstvenog turizma kao generatora prihoda • Razvoj specijalizirane mobilizirane djelatnosti u svim gradovima • Daljnji razvoj tercijarne prevencije • Uvođenje hitne helikopterske službe za bržu dostupnost zdravstvenih usluga u žurnim situacijama • Osnaživanje kapaciteta za unaprjeđenje mentalnog zdravlja 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerazvijenost telemedicine • Nezadovoljavajuća dostupnost zdravstvenih usluga za djecu (pedijataru u PZZ, pedopshijataru) • Nedovoljna educiranost zdravstvenih djelatnika za komunikaciju s osobama s invaliditetom (znakovni jezik, komunikacija sa slijepim osobama, ophođenje s osobama s intelektualnim teškoćama kao i s osobama s motoričkim oštećenjima) <ul style="list-style-type: none"> • Izazovi financiranja javnozdravstvenog sustava na nacionalnoj razini • Nove epidemiološke prijetnje i drugi rizici za javno zdravlje povezani s klimatskim promjenama • Neadekvatna valorizacija rada prema učinku • Neuređeni kriteriji nagrađivanja liječnika • Nerazmjerni definirani propisi i standarda i financijskih sredstava • Centraliziranost financiranja zdravstvenih usluga • Centralizirano odlučivanje i financiranje koje ne uzima u obzir regionalne potrebe • Najava daljnje centralizacije sustava

2.3.3. Socijalna zaštita

Snage

- Postojanje županijskih tijela – Savjet za socijalnu skrb
- Razvijenost mreže psiholoških savjetovališta u gradovima
- Postojanje široke mreže izvaninstitucionalnih usluga za starije osobe i za osobe s intelektualnim teškoćama
- Razvijeni stručni kapaciteti udruga u socijalnoj skrbi za pružanje izvaninstitucionalnih socijalnih usluga
- Adaptivnost i mogućnost brze transformacije udruga u pružanju odgovora na izazove u području socijalne skrbi
- Kvalitetni projekti (npr. Projekt Centra 052)

Slabosti

- Koncentracija institucionalnih i izvaninstitucionalnih usluga u najvećem urbanom središtu
- Nepostojanje mreže izvaninstitucionalnih usluga za osobe s tjelesnim invaliditetom
- Nedostupnost i nedostatnost usluga dugotrajne skrbi za ranjive kategorije građana (starije osobe, kronično bolesne i radno nesposobne osobe, OSI mlađe od 65)
- Nedostupnost ustanove za smještaj osoba s kombinacijom intelektualnog i mentalnog oštećenja
- Nedostatna zdravstvena zaštita u socijalnim ustanovama koje pružaju usluge dugotrajnog smještaja
- Nedovoljna pristupačnost zdravstvenim ustanovama i uslugama za specifične potrebe osoba s invaliditetom
- Nedostupan javni i prilagođen prijevoz osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti te organizirani prijevoz kod pružatelja zdravstvenih i socijalnih usluga
- Nedovoljna međusektorska suradnja u sustavu pružanja socijalnih usluga
- Nepostojanje baze podataka o korisnicima i vrstama potreba
- Neumreženost i nepostojanje koordinacije pružatelja usluga socijalne skrbi
- Nedovoljni kapaciteti javnog sektora u pružanju socijalnih usluga
- Nezadovoljavajuća dostupnost socio-zdravstvenih usluga za djecu (psiholozi, defektolozi i logopedi)

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Daljnje jačanje civilnog društva u provedbi deinstitutionaliziranih socijalnih usluga u zajednici • Jačanje društvenog poduzetništva s naglaskom na uključivanje socijalno ugroženih društvenih skupina • Razvoj društvenih inovacija i društvenog poduzetništva u domeni socijalne skrbi (pokretanje ReCeD'Istria) • Uvođenje digitalnih tehnologija s ciljem unaprjeđenja rada ustanova socijalne skrbi 	<ul style="list-style-type: none"> • Erozija sustava socijalne zaštite na nacionalnoj razini • Izraženi trend starenja stanovništva koji podrazumijeva i povećanje potreba za socijalnim uslugama za osobe treće životne dobi • Daljnja centralizacija sustava socijalne skrbi u dijelu koji se odnosi na nadležnosti Centara za socijalnu skrb čime se gubi mogućnost utjecaja na vrstu i kvalitetu usluga za korisnike • Promjena sustava i zakonskog uređenja socijalne skrbi • Gubitak mogućnosti univerzalne razine prevencije u Obiteljskim centrima
2.3.4. Kultura	
Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Veliko bogatstvo i raznolikost kulturnog nasljeđa • Živa suvremena kulturna produkcija i ljudski potencijali • Međunarodno poznata kulturna događanja i elementi baštine • Značajne investicije u očuvanje baštine • Prilagodljivost kulturnog sektora novim uvjetima u kojima djeluje • Velik broj OCD-a u području kulture, kulturne baštine • Postojanje kontinuiteta izrade strateškog dokumenta u području kulture 	<ul style="list-style-type: none"> • Sezonalnost kulturnih događanja • Neravnomjerna teritorijalna razvijenost kulturnog sektora • Podkapacitiranost administrativnih i ljudskih resursa ustanova u kulturi • Manjak diversificiranosti izvora financiranja i manjak ukupnih sredstava • Manjak međunarodne suradnje i transfera znanja • Manjak kulturne infrastrukture (primjerice muzejski depo, arhiv DAPA i dr.) • Slaba međusobna povezanost kulturnih dionika

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Nove kulturne forme (npr. digitalna umjetnost) • Bolje međusobno povezivanje ključnih dionika (kulturnih institucija, kulturnih i kreativnih industrija, udruga u kulturi i pojedinaca) • Revitalizacija baštine u kulturne svrhe • Nove mogućnosti financiranja iz različitih izvora • Potencijalna prepoznatljivost Istre kao filmske lokacije • Brendiranje Istre kroz kulturu • Prepoznatljivost kulture kao generatora prihoda • Mogućnost cjelogodišnjeg održavanja kulturnih događanja • Poticajne mjere za razvitak kulturne kreativne industrije • Usmjerenost kulturne ponude prema lokalnom stanovništvu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograničavanje razvoja kulturne ponude na turistički atraktivne forme i sadržaje • Odlazak umjetnika i kulturnih djelatnika zbog nedovoljnih produkcijskih i promotivnih uvjeta • Dijelom neadekvatne kulturne politike na nacionalnoj razini • Vanjski nepovoljni uvjeti koji negativno utječu na djelovanje kulturnog sektora (primjerice, pandemija COVID-19) • Devastacija urbanog i kulturnog okružja

2.3.5. Civilno društvo

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijeno civilno društvo, osobito u urbanim središtima • Pokrivena razna tematska područja djelovanja civilnog društva • Postojanje Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva - Fondazione per la promozione del partenariato e dello sviluppo della società civile koja financira projekte u civilnom sektoru • Razvijena znanja i mreža kvalitetnih stručnjaka kao podrška razvoju civilnoga društva • Postojanje Savjeta za mlade Istarske županije i Savjeta za mlade gradova u IŽ, kao savjetodavnog tijela predstavničke vlasti na lokalnoj/regionalnoj razini • Dostupnost formalnog i neformalnog obrazovanja • Prepoznata važnost volontiranja i mobilnosti mladih 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasno osamostaljenje mladih (problem zapošljavanja, stambenog pitanja posebno u turistički razvijenim područjima) • Strategije usmjerene mladima nisu izrađene prema stvarnim potrebama • Savjeti mladih su nedjelotvorni, JLS-ovi ne uvažavaju stvarne potrebe • Nepostojanje lokalnih programa za mlade • Neumreženost i nepovezanost svih Savjeta mladih u Istri • Nepostojanje Centara za mlade (regionalni, lokalni), klubova mladih • Nepostojanje youth workera • Nemogućnost zapošljavanja u struci, posebice visoko-obrazovanih mladih osoba • Nedovoljno razvijeno DOP • Podkapacitiranost udruga – neadekvatni financijski i ljudski kapaciteti • Neaktivno civilno društvo u kreiranju javnih politika • Nedovoljna umreženost civilnog društva, javnog i privatnog sektora • Neodrživost i nesigurnost djelovanja udruga uslijed

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Strateški pristup razvoju civilnog društva (Strategija razvoja civilnoga društva Istarske županije) • Uvođenje građanskog odgoja u formalno obrazovanje • Aktivnije uključivanje građana u rad udruga civilnog društva i brigu o lokalnoj zajednici • Poticanje društvenog poduzetništva kao potencijalnog modela rješavanja problema u lokalnoj zajednici • Uvođenje nastavne metode društveno korisnog učenja • Aktivnije uključivanje mladih u ERASMUS+ program s ciljem stjecanja međukulturalnih vještina • Razvoj filantropije s naglaskom na korporativnu (Filantropski fond Istre, Kuća filantropije, Tjedan filantropije) • Mjerenje društvenog učinka (social impact) • Mogućnosti za OCD-e kroz različite izvore financiranja • Prepoznata važnost civilnoga društva na razini EU 	<p>projektnog financiranja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nerazvijeno korporativno volontiranje i filantropija • Netransparentnost dodjele financijskih sredstava • Pasivnost udruga u korištenju različitih izvora financiranja • Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva - Fondazione per la promozione del partenariato e dello sviluppo della società civile kao ključna organizacija ne posjeduje vlastitu imovinu, što dovodi u pitanje njenu održivost • Neusklađeni prioriteti za dodjelu financijskih potpora udrugama između JLS-a te neusklađenost dokumentacije • Nepostojanje jedinstvenog e-sustava za provedbu natječaja za programe javnih potreba u Istri • Slabo razvijene udruge u području demokracije, ljudskih prava • Nepoznavanje mogućnosti, potencijala i znanja koje udruge imaju za razvoj javnih politika <ul style="list-style-type: none"> • Krize poput klimatskih promjena i pandemija/epidemija/zdravstveni rizici • Slaba participacija građana u radu organizacija civilnog društva • Raširena percepcija o postojanju korupcije u ključnim aspektima društvenog uređenja • Nedostatak stambenih politika za mlade • Loša slika civilnog sektora (negativni primjeri u javnosti manipulacije donacijama)

2.3.6. Sport

Snage

- Cjenovna dostupnost sportske infrastrukture
- Razvijena kultura bavljenja sportom među mlađom populacijom
- Mogućnost cjelogodišnjeg održavanja sportsko-rekreativnih aktivnosti
- Veliki broj sportskih klubova i njihovih članova
- Velik broj rekreativnih natjecanja

Slabosti

- Nепреpoznatljivost važnosti sporta za ukupni društveni razvoj
- Nепostoјanje sektorske strategije razvoja sporta
- Nedostatak financijske potpore
- Nedovoljno obrazovanje stručnog kadra
- Nedostatak specifičnih kompetencija za upravljanje i strateško promišljanje o sportu
- Nezadovoljavajuće stanje sportske infrastrukture i njezina nefunkcionalnost
- Neravnomjerna teritorijalna distribucija sportskih sadržaja na teritoriju Istarske županije
- Nепреpoznatljivost sportske industrije kao generatora prihoda

Prilike

- Integracija sportskih i turističkih manifestacija (rekreativnih i profesionalnih)
- Bolja promocija/brendiranje sportskih sadržaja i mogućnosti
- Učinkovitije upravljanje sportskom infrastrukturom kako bi se generirali prihodi
- Mogućnost diversifikacije ponude na specifične oblike sporta (primjerice, sportovi na vodi i outdoor sportovi)
- Bolja povezanost školskog i klupskog sporta
- Jačanje uloge akademskog sporta

Prijetnje

- Poistovjećivanje rekreativnog i profesionalnog sporta
- Neuređenost zakonodavnog okvira kojim se regulira područje sporta
- Manjak strateškog pristupa razvoju sporta na nacionalnoj razini
- Manjak kontinuiteta u financiranju sportskih sadržaja
- Skupo održavanje sportske infrastrukture
- Neriješeno pitanje vlasništva i upravljanja sportskim objektima

2.4. GOSPODARSTVO

2.4.1. Opća gospodarska kretanja

2.4.2. Tržište rada

2.4.3. Poslovno okruženje

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geoprometni položaj • Multikulturalnost i višejezičnost kao poticaj jačanju gospodarske suradnje • Županija se nalazi među socio-ekonomski najrazvijenijim dijelovima RH • Rast FDI-ja i investicija općenito u turizam, trgovinu, IT i građevinski sektor • Pozitivan trgovinski saldo • Niska nezaposlenost • Pozitivni migracijski trendovi (opće kretanje stanovništva) • Dostupnost obrazovnih institucija i cjeloživotnog obrazovanja na regionalnoj i lokalnoj razini • Razvijeno obrtništvo • Rast broja obrta s cjelogodišnjim poslovanjem, odnosno smanjenje broja obrta koji obavljaju isključivo sezonske djelatnosti <p>PODUZETNIŠTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veliki broj poduzetnika i jaka poduzetnička aktivnost • Rast IT sektora, postojanje uspješnih tvrtki • Rast kreativnih i kulturnih industrija • Postojanje istraživačkih kapaciteta u javnom sektoru na regionalnoj razini (Sveučilište, METRIS, Institut za poljoprivredu i turizam, Centar za istraživanje mora, Istralab mreža...) • Kvalitetan i sustavan program kreditiranja i jamstva za poduzetničke investicije • Razvijen sustav dodjele potpora za poduzetništvo • Aktivne i jake PPI (mreža inkubatora i coworking prostora) • Istaknuta uloga studentskog poduzetničkog inkubatora • Dobri primjeri razvijenih društvenih poduzetnika 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaka oslonjenost na jednu gospodarsku granu (turizam) • Slabljenje i gašenje poduzeća te gubitak radnih mjesta u tradicionalnoj industrijskoj bazi • Struktura FDI-ja – naglasak na turizam, mali udio u prerađivačkoj industriji • Negativan utjecaj turizma na cijene nekretnina • Pad broja zaposlenih u sektoru obrtništva i poljoprivrede • Neusklađenost studijskih programa s potrebama tržišta rada • Nedostatnost strukovnih srednjoškolskih zanimanja (za potrebe tržišta rada) • Sezonalnost poslova • Izrazita izloženost COVID krizi zbog ovisnosti o turizmu kao izvoru poslova <p>PODUZETNIŠTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi sputavaju razvoj poduzetničke infrastrukture • Premala diversifikacija strukture gospodarstva Istarske županije – prevelika ovisnost o turizmu • Nedovoljno ulaganje u R&D • Nedovoljna razina svijesti o održivom razvoju gospodarstva na više razina • Slaba sektorska (specijalizirana) podrška poduzetništvu • Nedovoljna razina opće svijesti o važnosti društvenih inovacija i društvenog poduzetništva

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj obrazovnog sustava s većim udjelom praktične nastave u strukovnim zanimanjima (primjerice, kuhari, slastičari i sl.) • Veći interes od strane poslodavaca za naukovanje učenika • Novi oblici života i rada u digitalnom dobu omogućuju doseljavanje u Istru – digitalni nomadi • Poticanje proizvodnje proizvoda i usluga s većom domaćom, istarskom dodanom vrijednošću • Razvoj željeznice s ciljem adekvatne prometne povezanosti s ostatkom RH i inozemstvom • Izgradnja punog profila Istarskog Ipsilona • Integrirana teritorijalna ulaganja i daljnje socio-ekonomsko povezivanje urbanog područja Pula - Pola • Razvoj koncepta dobre ekonomije i novih oblika poduzetništva (zelena ekonomija, cirkularna ekonomija i dr.) • Snažnija integracija tradicijskih obrta u turističku ponudu <p>PODUZETNIŠTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povećanje značaja kulturnih i kreativnih industrija • Rast ICT sektora • Jače povezivanje znanstveno istraživačkog i privatnog sektora (triple/quadruple helix) • Poticanje ekonomske i financijske pismenosti • Razvoj društveno odgovornog poduzetništva • Razvoj zelenog i digitalnog poduzetništva i kružnog gospodarstva • Razvoj i jačanje specijalizirane prerađivačke industrije • Sve veća fleksibilnost u odabiru mjesta za život i rad na daljinu (Istra kao pogodno mjesto za život uz potencijal rada u drugom dijelu svijeta) • Projekt Regionalnog centra za razvoj društvenih inovacija (ReCeD'istria) • Razvoj programa Social innovation HUB 	<ul style="list-style-type: none"> • Daljnje jačanje ovisnosti gospodarstva o turističkom sektoru • Negativni demografski trendovi: nedostatak radne snage i nerazvijenost tržišta rada • Prekomjeran uvoz jeftinije radne snage • Daljnje smanjenje broja obrta u ribarstvu, marikulturi i poljoprivredi <p>PODUZETNIŠTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Administrativne zapreke investicijama • Smanjenje kontingenta radno aktivnog stanovništva • Opterećenje poduzetnika fiskalnim i parafiskalnim nametima • Sporost javnog sektora u podršci razvoju poduzetništva

2.4.4. Razvijenost poduzetništva u glavnim gospodarskim sektorima

Snage	Slabosti
<p>TURIZAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prirodne ljepote, kulturno, gastronomsko i graditeljsko naslijeđe kao podloga (resursna osnova) za razvoj turizma • Dugogodišnja turistička tradicija • Razvijeni turistički kapaciteti te komunalna i turistička infrastruktura • Diverzificiranost turističke ponude • Laka prometna dostupnost na širokim emitivnim tržištima • Razvijen brand destinacije • Lojalnost gostiju i preporuke • Poduzetnički duh stanovništva • Sigurnost destinacije • Visok stupanj zaštite prirode i velik udio zaštićenih područja, pri čemu su prirodno vrijedna područja pokrivena adekvatnim kategorijama zaštite • Postojanje Master plana razvoja turizma Istre 2015. – 2025. • Sustavno poticanje turizma u manje razvijenim područjima, poglavito u unutrašnjosti Istre • Pozitivna tendencija produženja turističke sezone tj. razvoja cjelogodišnjeg turizma • Suradnja privatnog i javnog sektora u strategiji razvoja turizma, posebice u segmentu Istra outdoor (postojanje IRTA-e) <p>POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povoljni agro-ekološki uvjeti za uzgoj širokog spektra biljnih i životinjskih vrsta • Poljoprivredne površine nisu pod intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom • Snažna tradicija i nove tehnologije u proizvodnji izvorne hrane, osobito vina, maslinovog ulja • Porast ekološke proizvodnje • Povezanost poljoprivredne proizvodnje i turističke ponude • Uspješno ostvarene oznake izvornosti • Očuvan okoliš bez većih izvora zagađivanja vode, tla i zraka • Postojanje 4 službena LAG-a i LAGUR-a na području Istarske županije 	<p>TURIZAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak radne snage s obzirom na potrebe u turizmu • Sezonalnost u turizmu, 85% turističkog prometa odnosi se na "sunce i more" • Loša prometna povezanost unutar Županije u javnom prijevozu • Prevelik udio velikih kampova i privatnog smještaja u ukupnoj smještajnoj strukturi i općenito nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta na razini IŽ • Nedovoljno razvijen kulturni i religijski turizam • Veliki udio sive ekonomije • Nekonzistentno i nepoticažno poduzetničko okruženje u odnosu na konkurentne turističke zemlje • Zatvaranje turističkih objekata izvan glavne turističke sezone • „Apartmanizacija“ te nekontroliran rast privatnog smještaja koji ugrožava kvalitetu života lokalnog stanovništva (infrastruktura i sl.) • Netipična gradnja objekata (kuća za odmor) • Neusklađenost obrazovanja turističkih i ugostiteljskih kadrova trendovima i potrebama gospodarstva • Nedovoljno riješeno pitanje odvodnje smještajnih objekata uz more <p>POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usitnjenost zemljišta onemogućuje značajniji opseg proizvodnje • Slabi kapaciteti OPG-ova za tehnološki napredne i nove oblike poljoprivrede (stariji nositelji koji teško usvajaju novu tehnološku osnovu) • Nedostatak radne snage u poljoprivredi i ribarstvu • Nedovoljno razvijena ribarska infrastruktura • Nedovoljno razvijeno stočarstvo, povrtlarstvo i voćarstvo s obzirom na potencijal • Smanjenje biološke raznolikosti i genetskog potencijala biljaka i životinja • Nesklonost poslovnom povezivanju s ciljem lakšeg pozicioniranja na tržištu (primjerice, kroz model zadruga koji je slabo razvijen)

<ul style="list-style-type: none"> • Provođenje baznog plana navodnjavanja Istarske županije <p>INDUSTRIJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tradicionalno jaka prerađivačka industrija i građevinarstvo • Zastupljenost cementara (Calucem Pula, Holcim Koromačno) • Razvijena industrija obrade kamena • Industrija proizvodnje održivih građevinskih materijala (primjerice, kamena vuna) • Jačanje IT industrije 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna promocija i vidljivost poljoprivrednih gospodarstava • Nedovoljno razvijen sustav navodnjavanja • Nedostatnost velikih pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda, koja se ponajviše vrši u sklopu OPG-ova <p>INDUSTRIJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gubitak brodogradnje i slabljenje drugih tradicionalno jakih industrija (prehrambene, tekstilne i sl.) • Tradicionalno oslanjanje na industrije s velikim utjecajem na okoliš • Ovisnost o sirovinama • Generacijski diskontinuitet među kvalificiranim radnicima i u prijenosu znanja i iskustva na mlade • Nedostatnost velikih pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda, koja se ponajviše vrši u sklopu OPG-ova • Nekonkurentna tekstilna industrija • Neadekvatan smjer razvoja industrijskih zona
<p>Prilike</p>	<p>Prijetnje</p>
<p>TURIZAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veća potražnja za cjelovitim iskustvom destinacije koje Istra posjeduje • Dodatno produljenje trajanja turističke sezone • Razvoj selektivnih oblika turizma (outdoor, sportski, kulturni, zdravstveni, eno-gastro itd.) • Širenje turističke ponude na unutrašnjost Istre • Integracija poljoprivredne i turističke ponude • Korištenje EU fondova za revitalizaciju kulturnih i prirodnih sadržaja, koji se mogu staviti u funkciju turizma • Rejting RH kao sigurne i poželjne destinacije • Konkretna provedba Zakona o turističkom zemljištu – korištenje sredstava iz Fonda za turizam • Razvoj zelenog turizma i digitalizacija usluga u turizmu 	<p>TURIZAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produžetak COVID krize i negativni utjecaj na mobilnost i turizam • Pojava novih i nepoznatih troškova na turističkom tržištu, uzrokovanih pandemijom koronavirusa COVID-19 • Devastacija prostora prouzročena nezakonitom gradnjom • Prenapućenost obale • Nemogućnost regulacije kapaciteta smještaja niže kategorizacije (primjerice sobe, apartmani) • Neodrživost infrastrukture zbog preopterećenosti u ljetnim mjesecima • Gubljenje autentičnosti kulturnih lokaliteta radi podređenosti turizmu • Rizik od ekoloških katastrofa i zagađenja koji mogu dugoročno ugroziti turistički sektor i sl. • Nepovoljna zakonska, fiskalna i parafiskalna regulativa u pojedinim segmentima turizma te složena regulativa ugostiteljsko-turističkog sektora • Nekonkurentnost države u privlačenju inozemnog

POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO:

- Porast interesa za organsku proizvodnju i izvorne vrste hrane
- Veliki tržišni potencijal za plasman poljoprivrednih proizvoda kroz turističku ponudu
- Korištenje novih tehnologija u poljoprivredi
- Kratki lanci opskrbe
- Poslovno povezivanje proizvođača s ciljem zajedničkog plasmana na tržište
- Razvoj poljoprivrednih grana koje angažiraju radnu snagu izvan turističke sezone
- Stavljanje u funkciju zapuštenog poljoprivrednog zemljišta i okrupnjavanje posjeda
- Poticanje prerade poljoprivrednih proizvoda i stvaranja dodane vrijednosti
- Uspostava centra za otkup, skladištenje, preradu i distribuciju poljoprivrednih proizvoda
- Dodatni razvoj marikulture
- Investiranje u razvoj poljoprivrednih proizvoda i stvaranje dodane vrijednosti putem LAG-ova i LAGUR-a
- Stvaranje dugoročno održivog sustava navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta
- Formiranje i razvoj poljoprivrednih i ribarskih zadruga

INDUSTRIJA:

- Prelazak na čiste izvore energije, energetska tranzicija i Fond za pravednu tranziciju
- Automatizacija proizvodnih procesa
- Zeleni, čisti oblici industrije
- Proizvodnja autonomnih plovila

kapitala, poglavito greenfield i brownfield ulaganja u turizmu

POLJOPRIVREDA I RIBARSTVO:

- Klimatske promjene i otežavanje uvjeta uzgoja
- Nesigurnost u plasmanu poljoprivrednih proizvoda na tržište s obzirom da se veliki udio poljoprivrednih proizvoda plasira kroz turizam
- Konkurencija uvoznih proizvoda
- Zakonska regulativa neprilagođena malim gospodarstvima
- Smanjenje bioraznolikosti mora
- Nove invazivne vrste koje uništavaju ekosustav i ugrožavaju autohtone vrste
- Narušavanje kvalitete tla ekstenzivnom poljoprivredom i korištenjem gnojiva

INDUSTRIJA:

- Daljnji gubitak radnih mjesta u tradicionalnim industrijama, osobito onima koje nepovoljno utječu na okoliš

2.5. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI

2.5.1. Primarna infrastruktura

2.5.3. Elektroničko-komunikacijska infrastruktura

Snage

- Dobra pokrivenost vodoopskrbnim sustavom
- EU projekti poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture na području Poreča - Parenzo, Rovinja - Rovigno te Umaga - Umago-Savudrije - Salvore-Novigrada - Cittanova
- Postojanje više izvora opskrbe pitke vode i dobra međusobna povezanost koja osigurava dostupnost u slučaju kontaminacije određenog izvora
- Mali gubitci vode u sustavu vodoopskrbne mreže
- Zdravstvena ispravnost vode na visokoj razini
- Dobra pokrivenost distribucijskom mrežom odnosno kvalitetan elektrodistribucijski sustav
- Dobra energetska povezanost s ostatkom RH
- Dobra razgranatost distribucijske mreže plina
- Na većem dijelu teritorija dostupan je širokopojasni pristup internetu na brzinama iznad 30 Mbit/s
- Strateško promišljanje uvođenja digitalnih alata na prostoru Županije

SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM:

- Među prvim županijama koje imaju izgrađen ŽCGO
- Prepoznatost potencijala za preradu i ponovno korištenje određenih vrsta otpada (primjerice, građevinskog otpada i plastike) kao karike u kružnom gospodarstvu
- Prepoznatost potencijala za uspostavu kompostane

Slabosti

- Djelomična dotrajalost vodoopskrbnog sustava
- Mikro lokacije bez alternativnih izvora pitke vode
- Ograničeni vodni resursi
- Velika vršna opterećenja zbog turizma odnosno neravnomjerna raspodjela vode (nedostatak vode u ljetnim mjesecima)
- Slabija pokrivenost sustava javne odvodnje i kanalizacije u dijelu Istarske županije
- Nezadovoljavajući stupanj pročišćavanja na postojećim kanalizacijskim sustavima
- Nedostatak obrazovanog kadra za stručno održavanje infrastrukture
- Oslonjenost na ekološki nepovoljne izvore energije
- Niska razina diversifikacije elektro-energetskog sustava
- Prostorni planovi ne predviđaju razvoj OIE-a
- Slaba prihvaćenost mjera energetske učinkovitosti
- Niska stopa korištenja i generiranja energije iz obnovljivih izvora energije
- Skupe energetske obnove zgrada pod konzervatorskom zaštitom
- Visok udio dnevnih migracija koje dovode do energetske neučinkovitosti
- Upitna dugoročna isplativost TE Plomin
- Neadekvatno iskorištavanje potencijala povećanja brzina internetskih veza

SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM:

- Iznadprosječne količine proizvedenog otpada u odnosu na nacionalni prosjek
- Poteškoće u radu ŽCGO zbog velikih količina proizvedenog i neoporabljenog otpada
- Postojanje divljih odlagališta (osobito u jamama u središnjoj Istri) čije procjedne vode nepovoljno utječu na kakvoću podzemnih voda, posebno na zalihe pitke vode
- Nepostojanje sustava za smanjenje i diversifikaciju otpada
- Nepostojanje adekvatnog sustava za zbrinjavanje

Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • EU fondovi u području razvoja vodoopskrbe i odvodnje s ciljem modernizacije mreže • Provedba reforme vodno-komunalnog sektora i poboljšanje poslovne učinkovitosti isporučitelja vodnih usluga • Tehnologije koje omogućuju lakšu proizvodnju i distribuciju energije iz održivih izvora • Diversifikacija i veće korištenje mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije prvenstveno u privatnom sektoru i kućanstvima • Potencijal ekonomski isplativih oblika obnovljivih izvora energije – fotonaponskih sustava, vjetroelektrana, toplinske energije mora te zelenog vodika • Implementacija i korištenje micro smart grid sustava distribucije energije • Korištenje poljoprivrednih površina za proizvodnju energije • Korištenje tehničke vode za navodnjavanje • EU financiranje za energetska tranziciju • Povoljan položaj za razvoj fotonaponskih sustava • Prebacivanje velikih potrošača na plin kao primarni izvor energije • Razvoj 5G tehnologije i interes EU za ulaganja u elektroničko-komunikacijsku infrastrukturu • Interes EU za ulaganja u digitalnu infrastrukturu <p>SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jačanje svijesti javnosti o potrebi smanjenja količina otpada u domaćinstvima, trendovima recikliranja i ponovne uporabe • Brendiranje Istre prema stanovništvu kao „čiste“, „zelene“ i „eko“ regije/destinacije • Novi modeli i primjeri kružnog gospodarstva u gospodarenju otpadom (ponovna upotreba recikliranog otpada, primjerice građevinskog otpada, plastike, biootpada, stakla, papira i dr.) • Unaprjeđenje sustava zbrinjavanja otpada te uvođenje strateškog pristupa u upravljanje istim • Dostupnost EU fondova za zelene teme 	<p>građevinskog otpada</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna razina osviještenosti javnosti o mogućnostima recikliranja otpada i dostupnoj infrastrukturi <p>Prijetnje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevelika potražnja za vodnom infrastrukturom uslijed daljnjeg turističkog razvoja • Povećanje erozije tla zbog sve veće izgrađenosti prostora • Klimatske promjene koje mogu dovesti do presušivanja izvora pitke vode • Niska rezistentnost na hazardne situacije (primjerice puknuće cjevovoda) • Visoki troškovi i tržišna neisplativost izgradnje sustava odvodnje u ruralnim sredinama • Nepovoljni socioekonomski učinci prelaska na čiste oblike energije • Natprosječno opterećenje elektroenergetskog sustava u ljetnim mjesecima • Ovisnost TE Plomin o uvoznom ugljenu • Razvoj elektroničko-komunikacijske infrastrukture ovisi o interesu komercijalnih operatera, mali utjecaj javne uprave <p>SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj turizma potencijalno otežava napore za smanjenjem proizvedenih količina otpada • Kompleksnost zakonodavnog okvira u području gospodarenja otpadom te međusobna neusklađenost propisa

2.5.2. Prometna infrastruktura

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra cestovna, zračna i pomorska povezanost • Dobra razvijenost mreže cesta unutar Istarske županije • Razvijena mreža nautičkih luka • Učinkovita suradnja i koordinacija s jedinicama lokalne samouprave, javnopravnim tijelima i drugim zemljama u okruženju u kontekstu upravljanja prometom • Velik broj projekata u visokom stupnju pripremljenosti projektno tehničke dokumentacije • Iskustvo u provođenju EU projekata u području željezničke infrastrukture od strane upravitelja željezničke infrastrukture • Prostorno planska dokumentacija omogućava daljnji razvoj i širenje prometne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezadovoljavajuće stanje prometne sigurnosti • Neriješeni imovinsko pravni odnosi • Visoko vršno opterećenje prometne infrastrukture u ljetnim mjesecima • Visoki trošak financiranja nerazvrstanih cesta u JLS-ovima • Slaba prometna povezanost urbanih i ruralnih područja • Nepristupačnost prometne infrastrukture osobama s invaliditetom • Nerazvijeni oblici zajedničkog putovanja (primjerice, car-sharing) • Nepostojanje lučke uprave na razini Županije • Neadekvatna opskrbljenost luka primarnom infrastrukturom koja omogućuje daljnji razvoj • Dotrajalost osnovne lučke infrastrukture (primjerice obalni zidovi, lukobrani (Pula) i dr.) • Nedovoljan kapacitet vezova uslijed veće potražnje u lukama • Teretni lučki promet nema adekvatnu infrastrukturu (luke Pula i Bršica) za manipulaciju teretom • Slaba željeznička povezanost • Zastarjelost željezničke infrastrukture, naročito u dijelu željezničko-cestovnih prijelaza • Nedovoljno sanirana klizišta uz trasu postojeće željezničke infrastrukture • Nedostatak kvalitetne radne snage u određenim sektorima upravljanja prometom (primjerice pomorskom prometu) • Slabo korištenje modernih digitalnih alata u upravljanju i nepostojanje infrastrukture za obnovljive izvore energije (primjerice punionice za električne automobile i brodove)
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Korištenje suvremene tehnologije i digitalnih rješenja u upravljanju prometom (primjerice AI) – modernizacija infrastrukture te korištenje pametnih sustava (smart parking, garage, i dr.) • Proširenje Istarskog Ipsilon (u tijeku) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sezonski pritisci na prometnu infrastrukturu • Utjecaj COVID krize na zračni promet i aviokompanije općenito • Nepovoljne klimatske promjene koje utječu na kvalitetu prometne infrastrukture (klizišta,

• Prirodne i infrastrukturne pretpostavke za dodatni razvoj nautičkog turizma • Korištenje obnovljivih izvora energije kao samodostatnog izvora energije za lučke uprave • Turizam kao inicijator razvoja željezničkog prometa • Revitalizacija željezničkog prometa kao ekološki najpovoljnijeg oblika prijevoza • Povezivanje postojeće željezničke infrastrukture s ostalom prometnom mrežom • Razvoj inter/multi modalnog prometa u prijevozu tereta i putnika • Dodatno korištenje EU izvora financiranja za infrastrukturne projekte u prometu • Potencijal luka Umag, Novigrad, Poreč, Rovinj i Rabac za prijevoz putnika • Daljnje širenje i ulaganje u biciklističku prometnu infrastrukturu te povezivanje s europskom mrežom (EUROVELO) • Ulaganje u elektromobilnost – mreža punionica • Razvoj novih oblika prijevoza i poticanje MaaS koncepta (Mobility as a Service)	podizanje mora, poplave i dr.) • Zahtjevne administrativne procedure prijave na natječaje te promjena prometne politike financiranja projekata • Niska razina EU sredstava za sufinanciranje projekata održavanja cestovne infrastrukture • Neadekvatan zakonski okvir koji onemogućava daljnji razvoj prometne infrastrukture • Visoki troškovi ulaganja u prometnu infrastrukturu s dugim razdobljem povrata

4. STRATEŠKI OKVIR

4.1. Srednjoročna vizija razvoja

Temeljem načela partnerstva i suradnje te ostalih načela politike regionalnog razvoja, Planom razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. utvrđuje se sljedeća srednjoročna vizija razvoja:

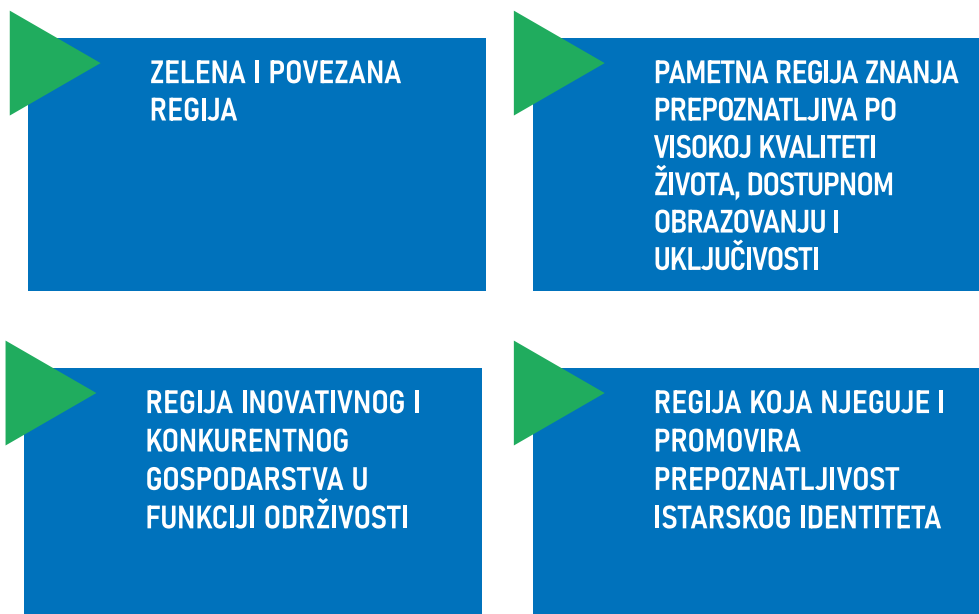
ZELENA, OTPORNA, POVEZANA I PAMETNA REGIJA PREPOZNATLJIVOG IDENTITETA I VISOKE KVALITETE ŽIVOTA KOJA SVOJ RAZVOJ TEMELJI NA INOVATIVNOM I KONKURENTNOM GOSPODARSTVU

Sukladno navedenoj viziji, ključne snage Istarske županije su visoka kvaliteta života, očuvan okoliš te inovativno i konkurentno gospodarstvo. Njena otpornost očituje se u više elemenata društveno gospodarskog razvoja, od sposobnosti ublažavanja rizika uzrokovanih klimatskim promjenama, preko diversifikacije gospodarskog sektora i inovativnog pristupa tradicionalnim industrijama do zdravstvene i socijalne vitalnosti stanovništva kao njenog ključnog resursa. Uz zadržavanje uključivosti i multikulturalnosti, Istarska županija ostaje najrazvijenija regija u Republici Hrvatskoj te dodatno unapređuje povezanost na regionalnoj razini.

4.2. Prioriteti javnih politika u srednjoročnom razdoblju

Plan razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027. godine temelji se na sljedećim prioritetima javnih politika:

Prethodno navedeni prioriteti sukladni su strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, kao hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja. Spomenuta sukladnost odnosi se i na sve posebne ciljeve i mjere unutar definiranih prioriteta javnih politika.

Tablica 6: Prikaz usklađenosti prioriteta sa strateškim ciljevima NRS RH do 2030. godine

Strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine	Prioriteti Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. - 2027.			
	Zelena i povezana regija	Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključivosti	Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti	Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta
SC 1. Konkurentni i inovativno gospodarstvo	●	●	●	●
SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi		●	●	●
SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom		●		
SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske				●
SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život		●		
SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji		●		
SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	●			
SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	●		●	
SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	●	●	●	
SC 10. Održiva mobilnost	●			
SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	●	●	●	
SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima		●	●	
SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti		●	●	●

4.2.1. Zelena i povezana regija

Sukladno odredbama Plana razvoja, Istarska županija bit će prepoznata kao zelena i povezana regija, koja će visoku kvalitetu života svojim stanovnicima osiguravati kroz odgovoran odnos prema prostoru, održivo upravljanje okolišem, unapređenje prometne i digitalne povezanosti te kvalitetnu i dostupnu komunalnu infrastrukturu.

Istra se, kao i cijeli svijet, suočava s dalekosežnim i neizbježnim posljedicama klimatskih promjena. U tom kontekstu, naglasak će biti stavljen na predviđanje, prevenciju i pravovremenu detekciju negativnih učinaka izazvanih klimatskim promjenama te na energetska tranziciju prema zelenim oblicima energije. Cilj je u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti oslanjanje na ekološki nepovoljne izvore energije te se umjesto toga okrenuti iskorištavanju tehnološki naprednih i ekonomski isplativih oblika obnovljivih izvora energije (fotonaponske ćelije, vjetroelektrane, toplinska energija mora). Tranzicija na čiste oblike energije doprinijet će jačanju otpornosti na različite oblike vanjskih i teško predvidljivih prijetnji (ekološke, zdravstvene i druge krize) i osigurati stabilnosti Istre kao regije.

Za stvaranje povezanije regije, ključno je daljnje ulaganje u razvoj prometne i informacijsko-komunikacijske infrastrukture. Završetkom izgradnje Istarskog ipsilona ostvarit će se cestovno povezivanje regije, ali je ključno nastaviti daljnje povezivanje s regionalnim okruženjem i mikro lokacijama unutar Istre. U cilju postizanja održivosti i optimizacije, nužno je uvođenje multimodalnog prijevoza i osnaživanje alternativnih oblika prijevoza, s većim ulaganjima u sustav željezničkog prometa. Ključno ulaganje predstavlja i unapređenje digitalne povezanosti Istre i implementacija suvremene tehnologije koja će unaprijediti kvalitetu života stanovnika, dodatno potaknuti gospodarski razvoj i biti osnovica digitalne i zelene tranzicije.

Odgovorno upravljanje prostorom prepoznato je kao iznimno važan segment u cjelokupnom razvoju Istarske županije. U budućnosti će se stoga osigurati adekvatan i ravnomjeran razvoj kako ruralnih i urbanih dijelova Istre, tako i njezinog priobalja i unutrašnjosti, kroz ciljano i dobro diferencirano planiranje prostornog razvoja koje će u obzir uzimati posebnosti i specifične potrebe svakog prostornog segmenta. Osobita pažnja bit će posvećena održivom upravljanju okolišem te očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti istarskog područja, kroz primjenu naprednih tehnologija, unapređenje međusektorske komunikacije i suradnje te sinergijski pristup razvoju i osnaživanju komplementarnih gospodarskih djelatnosti (ekološka poljoprivreda, outdoor turizam).

Za ostvarivanje vizije koja Istru prepoznaje kao mjesto visoke kvalitete života neizostavno je osigurati dostupnost i kvalitetu komunalne infrastrukture i povezanih usluga, koje će posljedično doprinijeti očuvanju istarskih prirodnih bogatstava. U tom kontekstu, naglasak će biti stavljen na unapređenje sustava vodoopskrbe i odvodnje te na osiguravanje dostatnosti vodnih resursa i pripadajuće infrastrukture u razdobljima iznimne sezonalne vršne opterećenosti. Istarska će županija također odgovoriti na izazove s kojima se susreće u području gospodarenja otpadom, kroz uvođenje strateškog pristupa, jačanje svijesti javnosti o važnosti pravilnog postupanja s otpadom te primjenu načela kružnog gospodarstva. Realizacijom navedenog, želi se dodatno izgraditi identitet stanovnika Istre kao žitelja regije koja je, osim po gospodarskoj razvijenosti, prepoznata po iznimno očuvanom krajoliku i prirodi.

4.2.2. Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključenosti

Osnovna pretpostavka ostanka i dolaska inovativnih i kreativnih mladih ljudi u Istarsku županiju je osiguravanje visoke kvalitete društvenih usluga u ključnim područjima koja čine kvalitetu života.

Ključna stavka kvalitetnog života i prosperiteta zajednice jesu kvalitetne i dostupne usluge odgoja i obrazovanja. U tom kontekstu, Istra će biti regija koja aktivno radi na unapređenju odgojno obrazovnog sektora i promišlja o modalitetima njegova razvoja te reagira na društvene i gospodarske promjene kojima prilagođava usluge. Uz navedeno, ključna stavka kvalitetnog sustava odgoja i obrazovanja je njegova dostupnost, financijska i prostorna, koja uključuje ulaganja u razvoj mreža vrtića i škola, kako bi se udovoljilo pedagoškim standardima i približilo uslugu svim stanovnicima. Navedeno predstavlja preduvjet za poboljšanje demografske slike odnosno revitalizaciju dobne strukture stanovništva, s obzirom da se želi mladim, zaposlenim i produktivnim obiteljima osigurati kvalitetna potpora obiteljskom životu.

Aktivnim provođenjem slobodnog vremena te bavljenjem sportskim aktivnostima želi se potaknuti stanovnike na kvalitetan i zdrav način života. Stoga su nužna ulaganja u sportsku infrastrukturu, amatersku i profesionalnu, ali i prihvaćanje strateškog pristupa razvoju sporta u kontekstu kvalitetnijeg upravljanja, jačanja ljudskih kapaciteta i većih financijskih ulaganja kroz EU projekte.

S obzirom da je svaka zajednica snažna onoliko koliko brine o najugroženijim skupinama društva, Istarska županija će posebnu pažnju posvetiti daljnjem unaprjeđenju socijalnih i zdravstvenih usluga. Istra će i dalje biti prepoznata kao uključiva i socijalno osjetljiva regija, koja će uz unaprjeđenje standardnih usluga raditi i na jačanju izvaninstitucionalnih oblika skrbi i inovativnih alternativnih usluga za ranjive skupine. U navedenom procesu važnu će ulogu imati organizacije civilnoga društva, ne samo u pružanju i osmišljavanju takvih usluga, već i u aktiviranju zajednice za rješavanje lokalnih izazova.

Ključ visoke kvalitete života nalazi se između ostaloga i u modernoj i otvorenoj javnoj upravi odnosno kvalitetnim uslugama koje ista pruža i za koje je nadležna. Poticati će se aktivno uključivanje stanovnika te transparentnost podataka kojima javna uprava raspolaže. S ciljem stvaranja kvalitetnijeg društvenog okruženja, uводит će se socijalne inovacije u upravljanju i poticati aktivno građanstvo na sudjelovanje u upravljanju. Ojačat će se kapaciteti javnih uprava za digitalizaciju i korištenje digitalnih rješenja, koji će optimizirati procese i pospješiti te ubrzati pružanje usluga. Kapaciteti za pripremu i provedbu projekata koji se financiraju iz fondova EU bit će osnaženi u cilju kvalitetnijeg iskorištavanja sredstava iz Višegodišnjeg financijskog okvira Europske unije 2021. – 2027.

4.2.3. Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti

Istarska županija će svoj održivi rast temeljiti na zelenim, održivim i tehnološki naprednim oblicima gospodarstva, a jedan od ključnih faktora povećanja konkurentnosti je digitalna tranzicija društva i gospodarstva. Digitalna i zelena tranzicija predstavljaju novu priliku za tradicionalne jake industrije, istovremeno dajući početni zamah industrijama u nastajanju.

Tranzicija prema tehnološki naprednijem i gospodarstvu otpornom na krize rezultat je sinergijskog djelovanja javnog i privatnog sektora, a jedan od ključnih preduvjeta je bolje povezivanje obrazovnog sustava i poslovnog sektora. Sustav strukovnog, visokog i cjeloživotnog obrazovanja generator je kvalitetnih ljudskih resursa, a za povećanje konkurentnosti gospodarstva nužna je apsorpcija i upotreba znanja, pri čemu će Sveučilište Jurja Dobrile u Puli i Istarsko veleučilište – Univeristà Istriana di scienze applicate imati ključnu ulogu zamašnjaka promjena. Kako bi se dinamiziralo tržište rada poticat će se snažniji dijalog između poslovnog i obrazovnog sektora te osigurati pravovremena reakcija obrazovnog sustava na potrebe tržišta rada, kao i veća involviranost gospodarskog sektora u usavršavanju praktičnih vještina. Također, poticat će se razvoj novih centara kompetentnosti izvan područja turizma, prema području STEM vještina.

Razvoj sektora koji se temelje na znanju i inovacijama prilika je za preobrazbu i povećanje produktivnosti regionalnog gospodarstva, a riječ je ponajprije o sektoru informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Istarska županija će stoga unaprijediti poslovno okruženje u kojem su mala i srednja poduzeća okosnica razvoja i igraju ključnu ulogu u zelenoj i digitalnoj tranziciji. Istra je već započela tranziciju prema modernijim oblicima gospodarstva, a klasične, stare industrije su u opadanju pa će fokus biti na već započetoj preobrazbi ka zelenim, održivim i tehnološki naprednim oblicima gospodarstva.

Istarska županija će svoj razvojni iskorak temeljiti na gospodarskim granama u kojima ima konkurentne prednosti, a turizam će i dalje biti prepoznat kao ključni generator razvoja. Stoga će Istra kao funkcionalna turistička regija nuditi cjeloviti turistički proizvod, produžiti trajanje sezone i okrenuti se ka turističkim proizvodima više dodane vrijednosti. Također, na mikro regionalnim razinama specijalizirat će se posebni oblici turizma – ruralni, gourmet turizam, outdoor turizam, sportski turizam i dr. Županija će u procesu daljnjeg razvoja turizma težiti prevenciji invazivnih utjecaja na prostor i okoliš, socio-ekonomskoj integraciji cjelokupnog prostora i stanovništva te snažnijem povezivanju drugih gospodarskih sektora, osobito poljoprivrede. Podizanjem kvalitete poljoprivrednih proizvoda kroz uvođenje suvremenih tehnoloških rješenja te održivim upravljanjem prirodnim resursima i rizicima od klimatskih promjena, stvorit će se konkurentniji sektor poljoprivrede i ribarstva te osigurati uključivanje ruralnih područja u lance vrijednosti.

U cilju daljnjeg napretka i razvoja, nužno je poticanje diversifikacije istarskog gospodarstva. Iako je udio turizma na regionalnoj razini od strateške važnosti, potrebno je istovremeno ulagati u održive oblike turizma i revitalizaciju industrijske baze koja je utemeljena na quadruple helix konceptu suradnje dionika javnog, poslovnog, znanstvenog i civilnog sektora.

4.2.4. Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta

S ciljem očuvanja regionalnog identiteta odnosno naglašavanja komparativne prednosti pred drugim područjima, jedan od prioriteta javnih politika je njegovanje istarskog identiteta. Identitet kao skup značajki koje određuju posebnost skupine u smislu različitosti ili pak pripadnosti u odnosu na druge pojedince ili skupine u Istri je uvjetovan kulturnom i povijesnom tradicijom te osebnjuošću u odnosu na druga područja Republike Hrvatske. U tom kontekstu, tradicija očuvanja istarskog identiteta i njegovo naglašavanje uvijek je bilo važno i neraskidivo povezano s razvojem Istre.

Regionalni identitet koji uvažava specifičnost Istre odnosno onoga što nekoga čini Istrijanom nije isključujući, već upravo suprotno, uključiv i poštuje različitost definiranja pripadnosti. U kontekstu Plana razvoja Istarske županije, kontinuitet istarskog identiteta će se osigurati kroz naglašavanje edukativne komponente nužne za nastavak tradicije – prenošenje tradicijskih vrijednosti prema novim generacijama. Dodatno, cilj je okupiti sve one organizacije koje skrbe o očuvanju tradicije i identiteta Istrijana (javne – kulturne ustanove, civilne – organizacije civilnoga društva i privatne – primjerice tradicijska obrtnička zanimanja), s ciljem kvalitetnije koordinacije i osmišljavanja novih inicijativa. U tom kontekstu, radit će se i na jačanju prepoznatljivosti odnosno dodatnom korištenju brenda istarskog identiteta kroz afirmaciju Istrian Quality (IQ) oznake na proizvodima, s ciljem stvaranja veće vrijednosti i prepoznatljivosti.

Briga o baštini, kako materijalnoj tako i nematerijalnoj, u samom je središtu istarskog kulturnog identiteta. Njezino stavljanje u funkciju (gospodarsku ili kulturnu) ključno je za afirmaciju identiteta i njegovu prezentaciju prema drugim skupinama odnosno dugoročnu opstojnost. S obzirom na uključivost, koja je inherentna istarskom identitetu, stavit će se naglasak i na raznolikost odnosno očuvanje tradicije nacionalnih manjina.

Pripadnicima talijanske nacionalne zajednice jamči se pravo na javnu uporabu njihovog jezika i pisma, pravo očuvanja nacionalnog i kulturnog identiteta, pravo na predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje na vlastitom jeziku te pravo na isticanje nacionalnih obilježja. Ravnopravna službena upotreba hrvatskog i talijanskog jezika ostvaruje se u radu svih tijela Županije u samoupravnom djelokrugu i u obavljanju povjerenih poslova državne uprave, kao i u postupcima pred upravnim tijelima.

4.3. Posebni ciljevi s pokazateljima ishoda i mjerama

U okviru Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. definirano je 16 posebnih ciljeva s pripadajućim pokazateljima ishoda i mjerama, koji su u cijelosti usklađeni s odredbama Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine te odredbama ostalih relevantnih EU, nacionalnih i regionalnih strateških i planskih dokumenata. Navedeni pokazatelji ishoda odabrani su iz Biblioteke pokazatelja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije te su numerirani utvrđenim kodovima.

Tablica 7: Prikaz posebnih ciljeva u okviru Plana razvoja IŽ za razdoblje 2022. – 2027.

1. ZELENA I POVEZANA REGIJA	
STRATEŠKI CILJEVI	POSEBNI CILJEVI
SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	1.1. Energetska tranzicija i suočavanje s posljedicama klimatskih promjena
SC 10. Održiva mobilnost	1.2. Održivo prometno i komunikacijsko povezivanje
SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	1.3. Strateški i održivi pristup prostornom razvoju
SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	1.4. Odgovorno upravljanje okolišem i prirodom
SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	1.5. Jačanje komunalne infrastrukture i usluga (gospodarenje otpadom, vodoopskrba i odvodnja)
SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	1.6. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima
2. PAMETNA REGIJA ZNANJA PREPOZNTLJIVA PO VISOKOJ KVALITETI ŽIVOTA, DOSTUPNOM OBRAZOVANJU I UKLJUČIVOSTI	
STRATEŠKI CILJEVI	POSEBNI CILJEVI
SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	2.1. Osiguranje visokih standarda i dostupnosti obrazovanja
SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	2.2. Vitalno stanovništvo kroz kvalitetnije zdravstvene usluge i sport
SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	2.3. Veća uključivost i socijalna osjetljivost društva
SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti	2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem

3. REGIJA INOVATIVNOG I KONKURENTNOG GOSPODARSTVA U FUNKCIJI ODRŽIVOSTI	
STRATEŠKI CILJEVI	POSEBNI CILJEVI
SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	3.1. Digitalna i zelena transformacija gospodarstva
SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	3.2. Poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama
SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	3.3. Održivi turizam temeljen na kvaliteti usluge i autentičnim sadržajima
SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	3.4. Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva
4. REGIJA KOJA NJEGUJE I PROMOVIRA PREPOZNTLJIVOST ISTARSKOG IDENTITETA	
STRATEŠKI CILJEVI	POSEBNI CILJEVI
SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti	4.1. Potpora očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta
SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo (1.5. Poticanje razvoja kulture i medija) Horizontalni prioriteti (promicanje ravnopravnosti i jednakih mogućnosti)	4.2. Razvoj kulturnog sektora, te jačanje kulturnog identiteta, baštine i tradicije

Izvor: Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine i Istarska županija

4.3.1. Posebni cilj 1.1. Energetska tranzicija i suočavanje s posljedicama klimatskih promjena

Energetska tranzicija Istarske županije prema obnovljivim izvorima energije prepoznata je kao jedan od nužnih preduvjeta stvaranja zelene i otporne regije koja će se uspješno suočiti s izazovima klimatskih promjena. Važnost ove tranzicije sadržana je i u ključnom strateškom dokumentu EU, Europskom zelenom planu, koji obvezuje na promjenu paradigme. U okviru ovog posebnog cilja, poticati će se korištenje energije iz raznovrsnih obnovljivih izvora te će se naglasak staviti na jačanje kapaciteta za energetska učinkovitost, kroz mjere koje će poticati učinkovitije upravljanje energentima te kogeneracijski pristup istovremene proizvodnje više vrsta energije u jedinstvenom procesu. Pri tom će posebna pažnja biti posvećena provedbi Strategije Europske unije za bioraznolikost do 2030. godine, kojom je propisana obveza država članica da do 2030. godine zakonski zaštite najmanje 30% morskih i kopnenih područja pod svojom jurisdikcijom, dok jedna trećina, dakle 10% kopna i 10% mora, trebati podstrogom zaštitom. Povezano s navedenim ulaganjima, Istarska županija će poticati ulaganja koja će unaprijediti energetska infrastrukturu, kroz unaprjeđenje sustava za proizvodnju,

prijenos, distribuciju i skladištenje električne energije i njegovu informatizaciju te nastavak plinifikacije Županije. Sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita od svjetlosnog onečišćenja, poticat će se poboljšanje postojeće infrastrukture za vanjsku rasvjetu. S obzirom da je ostvarivanje ciljeva zelenog plana usko povezano s umanjnjem štetnih posljedica klimatskih promjena, uspostavljanjem sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama, Županija će nastojati pravovremeno prepoznati, a zatim i ublažiti, negativne posljedice nastale kao rezultat globalnog zagrijavanja, s osobitim osvrtom na izazove koji nastaju zbog podizanja razine mora. Završno, kao dodatni napor u procesu zelene tranzicije, u predstojećem razdoblju planira se unaprijediti kvaliteta zraka i smanjiti emisija stakleničkih plinova kroz mjere koje će razvijati zelenu mobilnost i potencirati korištenje alternativnih goriva, ali i poboljšati svijest javnosti o kakvoći zraka kroz veću dostupnost relevantnih informacija.

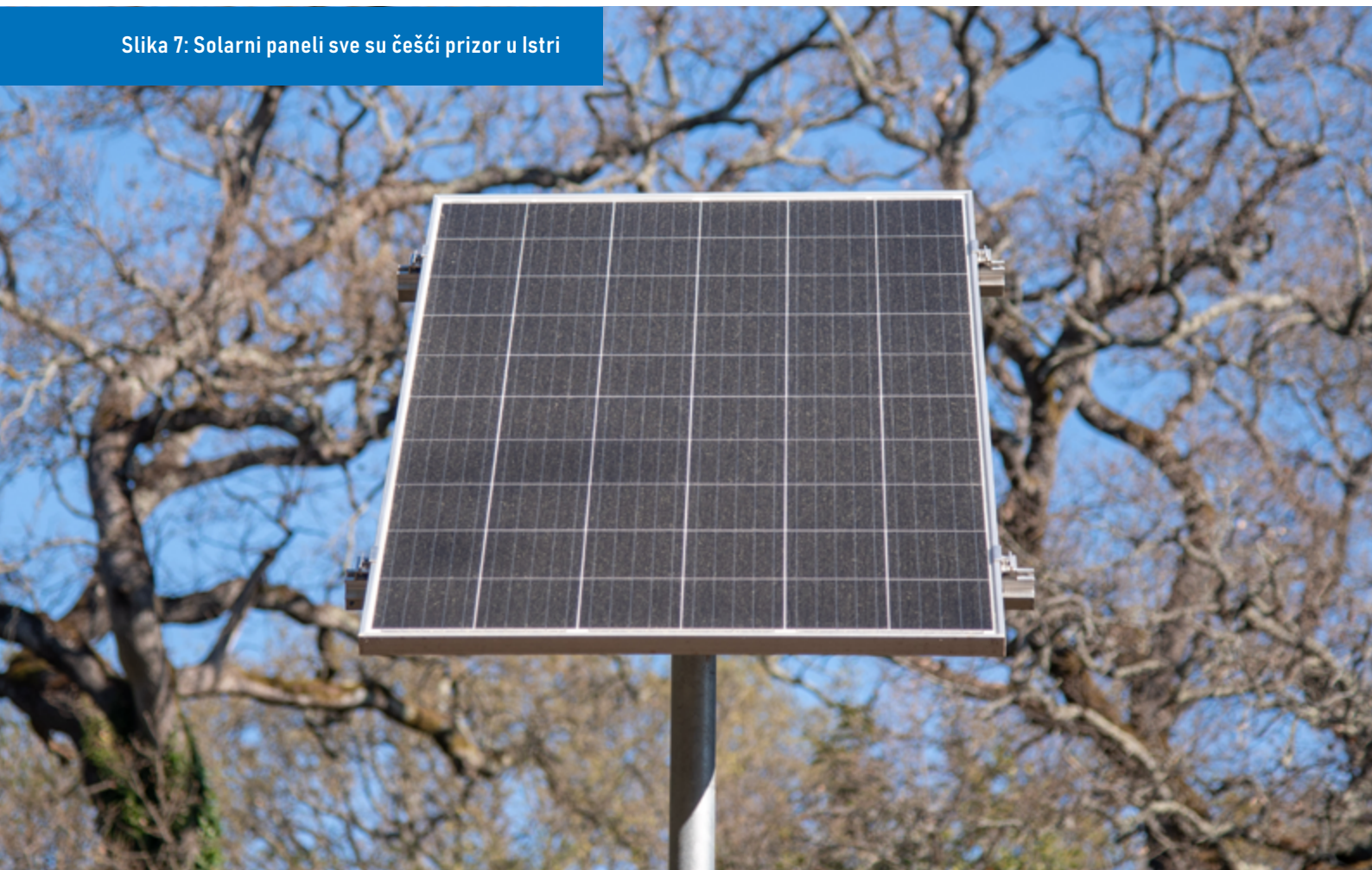
Popis mjera:

- 1.1.1. Poticanje energetske učinkovitosti i korištenje energije iz OIE;
- 1.1.2. Prilagodba klimatskim promjenama;
- 1.1.3. Smanjenje emisije stakleničkih plinova te poboljšanje kvalitete zraka;
- 1.1.4. Poboljšanje energetske infrastrukture.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 1.1.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.11.44	Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	broj	11	13	IRENA - Istarska Regionalna Energetska Agencija d.o.o.

Slika 7: Solarni paneli sve su češći prizor u Istri

4.3.2. Posebni cilj 1.2. Održivo prometno i komunikacijsko povezivanje

Cilj održivog prometnog povezivanja planira se ostvariti ulaganjima u sve postojeće oblike prometne povezanosti, čime bi povoljan geoprometni položaj Županije bio u potpunosti valoriziran, a temeljio bi se na multimodalnom pristupu. Mjerom poboljšanja cestovnog prometa i infrastrukture bit će obuhvaćene prometnice svih kategorija, a osim modernizacije, obnove i izgradnje, ulaganja će biti usmjerena na povećanje sigurnosti cestovnog prometa i promicanje javnog prijevoza. Nadalje, u idućem razdoblju planira se ostvariti iskorak u revitalizaciji istarske željeznice, koristeći pritom potencijal gospodarstva, osobito turizma, kao inicijatora razvoja i povezivanje odnosno integriranje željezničkog prometa u postojeću prometnu mrežu. Poboljšanje pomorskog prometa kroz unaprjeđenje lučke infrastrukture, s naglaskom na teretni lučki promet te redefiniranje obalnog linijskog i putničkog pomorskog prijevoza također će doprinijeti razvoju koncepta multimodalnosti i integriranju svih oblika prometa kao međusobno komplementarnih. Modernizacija zračne luke i aerodroma identificirana je kao dodatna mjera koja, osim boljem prometnom povezivanju, doprinosi gospodarskom, a posebno turističkom rastu Županije. U kontekstu prometnog povezivanja Istarska županija u idućem razdoblju planira ostvariti značajan iskorak u unaprjeđenju biciklističke prometne infrastrukture, s naglaskom na uključivanje pravaca u mrežu na europskoj razini. Završno, svi oblici prometnog povezivanja bit će prožeti načelima modernizacije, sigurnosti i održivosti, kroz uvođenje pametne infrastrukture i senzoričke te poticanje MaaS (Mobility as a Service) koncepta koji će holističkom kombinacijom javnog i privatnog prijevoza nastojati smanjiti pritisak na postojeću prometnu mrežu, ali i ublažiti negativan učinak na okoliš. S obzirom na činjenicu da digitalna povezivost predstavlja osnovu za uvođenje suvremenih tehnologija i budući gospodarski razvoj, Istarska županija poticat će ulaganja u poboljšanje informacijsko-komunikacijske infrastrukture i razvoj gigabitnih mreža kako bi se pozicionirala kao regija ultra brzog interneta koji će omogućiti veću efikasnost i unaprjeđenje usluga i infrastrukture u službi građana.

Popis mjera:

- 1.2.1. Poboljšanje cestovnog prometa i infrastrukture;
- 1.2.2. Poboljšanje željezničkog prometa i infrastrukture;
- 1.2.3. Poboljšanje pomorskog prometa i infrastrukture;
- 1.2.4. Poboljšanje zračnog prometa i infrastrukture;
- 1.2.5. Poboljšanje informacijsko-komunikacijske infrastrukture i razvoj Istre kao regije ultra brzog interneta;
- 1.2.6. Razvoj i unaprjeđenje biciklističke prometne infrastrukture;
- 1.2.7. Unaprjeđenje mobilnosti, sigurnosti i održivosti prometnog povezivanja.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 1.2.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.11.13	Duljina autocesta i e-cesta	km	127,202	127,202	Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN br. 41/2022) od 01.04.2022.

Slika 8: Istarski Ipsilon

4.3.3. Posebni cilj 1.3. Strateški i održivi pristup prostornom razvoju

Strateški i održivi pristup prostornom razvoju Istarske županije u narednom razdoblju će se očitovati kroz definiranje i razvoj smjernica prostornog razvoja koje će prepoznavati specifične potrebe kako istarske unutrašnjosti, tako i njezinog priobalja. Istarska će županija promicati cjelovito i sustavno upravljanje obalnim područjem i planiranje korištenja mora kroz izradu niza planskih dokumenata koji će postaviti temelje održivog razvoja, zaštite i očuvanja cjelokupnog obalnog područja, s posebnim naglaskom na ranjive morske i obalne ekosustave. Nadalje, jačat će se institucionalni kapaciteti sustava za prostorno uređenje, kako u pogledu uspostave educiranih koordinacijskih tijela, tako i u vidu stvaranja usustavljenih baza relevantnih podataka, što će se posljedično ogledati i u uspješnijem praćenju stanja i razvoja obalnog područja. Naposljetku, Županija će u narednom razdoblju podizati svijest javnosti o temi integralnog upravljanja obalnim područjem, kroz uključivanje zainteresiranog stanovništva u proces donošenja odluka te razvoj specijaliziranih edukativnih programa. U kontekstu prostornog planiranja morskih područja, Županija će uspostaviti odgovarajuće procese, metodologije i alate koji će osigurati učinkovito upravljanje i zaštitu ovog prostornog segmenta.

Popis mjera:

- 1.3.1. Definiranje smjernica prostornog razvoja;
- 1.3.2. Integralno upravljanje obalnim područjem i planiranje korištenja mora;
- 1.3.3. Prostorno planiranje morskih područja te uključenje u relevantne sektorske dokumente.

4.3.4. Posebni cilj 1.4. Odgovorno upravljanje okolišem i prirodom

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 1.3.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/ izvor
01.02.13.18	Broj gradova i sela s povećanjem/ smanjenjem stanovništva	broj	Povećanje 26 Smanjenje 15	Povećanje 30 Smanjenje 11	Procjena stanovništva DZS (razlika 2019./2018.); Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za održivi razvoj IŽ

Slika 9: Marina Funtana

Za održavanje Istre zelenom regijom, odgovorno upravljanje okolišem i prirodom ključan je segment. U narednom će se razdoblju taj cilj ostvariti kroz niz mjera koje će imati za rezultat zaštitu okoliša i prirode, unaprjeđenje upravljanja zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže te valorizaciju prirodne baštine. Navedeno će se očitovati u sustavnijem donošenju i provođenju planskih dokumenata koji će definirati upravljanje zaštićenim područjima (povezano s posebnim ciljem 1.3.), ali i u aktivnom i sistematičnom praćenju stanja različitih segmenata okoliša te provođenju mjera zaštite prirode i ekološke mreže. Nadalje, Istarska županija će, kroz vlastite istraživačke kapacitete te suradnjom s drugim institucijama, poticati znanstvena istraživanja i primjenu novih ekološki učinkovitih tehnologija kako bi se osiguralo racionalno korištenje prirodnih dobara te minimizirali nepovoljni utjecaji na okoliš i zdravstveni rizici za stanovnike. Naposljetku, iskorak će također biti ostvaren u domeni praćenja utjecaja okoliša na zdravlje stanovnika Županije, kroz osnaživanje mreže javnog zdravstva, s posebnim naglaskom na njegovu informatizaciju i uvođenje digitalnih alata za efikasniji sustav.

Popis mjera:

- 1.4.1. Jačanje zaštite okoliša i prirode, upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže te valorizacija prirodne baštine;
- 1.4.2. Jačanje primjene čišćih i ekološki učinkovitijih tehnologija;
- 1.4.3. Osiguranje praćenja utjecaja okoliša na zdravlje stanovništva.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 1.4.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.6.46	Područje Natura 2000 područja pod obvezama zaštite, održavanja i obnove	ha	25.380	41.380	Podaci Upravnog odjela za održivi razvoj IŽ

Slika 10: U Istarskoj županiji ima 285 zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta

4.3.5. Posebni cilj 1.5. Jačanje komunalne infrastrukture i usluga (gospodarenje otpadom, vodoopskrba i odvodnja)

Poboljšanje komunalne infrastrukture u smislu njezine izgradnje i modernizacije, ali i na upravljačkoj razini, s primarnim ciljem povećanja kvalitete i dostupnosti komunalnih usluga posljedično će također doprinijeti i očuvanju okoliša. To se ponajprije odnosi na unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda te ulaganja u energetske učinkovite sustave javne rasvjete. Izgradnja cjelovitog i funkcionalnog sustava gospodarenja otpadom i jačanje svijesti građana o važnosti pravilnog gospodarenja otpadom dovest će do povećanja stope odvojeno prikupljenog komunalnog otpada, a time i omogućiti primjenu modela kružnog gospodarstva. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda podrazumijeva ulaganja u modernizaciju i proširenje mreže, s posebnim naglaskom na manja, geografski disperzirana mjesta. Nadalje, promicat će se funkcionalno povezivanje komunalnih usluga i sustava te javnih poduzeća s ciljem povećanja kvalitete usluge prema građanima te optimizacije njihova poslovanja. Završno, u okviru predmetnog cilja naglasak će biti stavljen i na investicije u unaprjeđenje ostale javne komunalne infrastrukture, odnosno izgradnju i uređenje trgova, šetnica, igrališta i drugih javnih površina.

Popis mjera:

- 1.5.1. Održivo gospodarenje otpadom;
- 1.5.2. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda;
- 1.5.3. Funkcionalno povezivanje komunalnih usluga i sustava te javnih poduzeća;
- 1.5.4. Poticanje razvoja energetske učinkovite sustava javne rasvjete;
- 1.5.5. Izgradnja i uređenje komunalne infrastrukture.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 1.5.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/ izvor
01.02.6.18	Stupanj recikliranja komunalnog otpada	postotak (%)	19	50	Izvešće o komunalnom otpadu za 2020. godinu – HAOP (podatak se odnosi na stopu uporabe komunalnog otpada); Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za održivi razvoj IŽ
01.02.6.17	Komunalni otpad prema postupcima gospodarenja otpadom	postotak (%)	KO predan odlagalištu – 12% KO upućen na uporabu – 19%	KO predan odlagalištu – 0% KO upućen na uporabu – 50%	Izvešće o komunalnom otpadu za 2020. godinu – HAOP; Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za održivi razvoj IŽ

Slika 11: Sustav javnog navodnjavanja Červar Porat Bašarinka

4.3.6. Posebni cilj 1.6. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima

Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima podrazumijeva cjelovito unaprjeđenje sustava civilne zaštite i rada svih žurnih službi. Osim poboljšanja infrastrukture i materijalno-tehničke opremljenosti službi, osnaživanje ljudskih resursa u sustavu civilne zaštite bit će ključna mjera koja će doprinijeti povećanju sigurnosti i jačanju kapaciteta za odgovor na krizne događaje. Važan segment koji će doprinijeti ostvarenju ovoga cilja je i edukacija građana, čime će se unaprijediti prevencija i suočavanje šire zajednice s krizama. Isto tako, u idućem razdoblju planirano je intenziviranje međunarodne suradnje vezano uz upravljanje kriznim događajima, s posebnim naglaskom na pružanje hitne medicinske pomoći u pograničnim područjima i na moru.

Popis mjera:

1.6.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 1.6.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.10.34	Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku	EUR po stanovniku	4,44	4,65	Upravna tijela jedinice područne (regionalne) samouprave
01.02.10.33	Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	broj	3,1	3,5	Upravna tijela jedinice područne (regionalne) samouprave

Slika 12: Vježba spašavanja u sklopu EU projekta FIRESPELL, 2022. godine

4.3.7. Posebni cilj 2.1. Osiguranje visokih standarda i dostupnosti obrazovanja

Visoki standardi odgoja i obrazovanja osigurati će se setom mjera na svim razinama, od predškolskog odgoja do visokog obrazovanja i znanosti. Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova predstavljaju nužne infrastrukturne preduvjete za osiguranje kvalitete i dostupnosti odgoja i obrazovanja. Nadalje, Istarska će se županija u tom kontekstu kroz niz mjera osobito osvrnuti na unaprjeđenje podrške i uključenosti djece s teškoćama u razvoju u obrazovni sustav. Prilagodba obrazovnog sektora društvenim i gospodarskim promjenama očitovat će se u prilagodbi kurikuluma srednjih škola i usklađivanju s potrebama tržišta rada te razvoju regionalnih centara kompetentnosti u srednjoškolskom obrazovanju. Nadalje, pozicioniranju Istre kao regije znanja doprinijet će razvoj visokog obrazovanja i znanstvenih institucija te popularizacija znanosti i tehničke kulture. U idućem srednjoročnom razdoblju posebna pažnja usmjerit će se jačanju aktivnosti usmjeravanja i profesionalne orijentacije te poticanju ulaganja u obrazovanje, usavršavanje i cjeloživotno učenje u skladu s potrebama tržišta rada. Završno, kao ključ visoke kvalitete i standarda obrazovanja ojačati će se kapaciteti odgojno-obrazovnog kadra i poticati suradnja ključnih dionika cjelokupnog odgojno-obrazovnog ekosustava.

Popis mjera:

- 2.1.1. Izgradnja, rekonstrukcija, dogradnja i opremanje predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova;
- 2.1.2. Osiguranje i poboljšanje dostupnosti odgoja i obrazovanja djeci i roditeljima/starateljima;
- 2.1.3. Uvođenje novih i modernizacija postojećih kurikuluma u srednjim školama usklađenih s potrebama tržišta rada;
- 2.1.4. Unaprjeđenje i razvoj visokoškolskih i znanstvenih institucija;
- 2.1.5. Popularizacija znanosti i tehničke kulture;
- 2.1.6. Razvoj regionalnih centara kompetentnosti u srednjoškolskom obrazovanju;
- 2.1.7. Jačanje aktivnosti usmjeravanja i profesionalne orijentacije te poticanje ulaganja u obrazovanje, usavršavanje i cjeloživotno obrazovanje u skladu s potrebama tržišta rada;
- 2.1.8. Osiguranje kvalitetnog odgojno obrazovnog kadra i suradnje ključnih aktera.

Slika 13: Kapitalna ulaganja u sektoru odgoja i obrazovanja, te znanosti i istraživanja jedan su od prioriteta Istarske županije – novoizgrađena Medicinska škola u Puli, Centar za istraživanje materijala IŽ METRIS

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 2.1.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.2.47	Obuhvat djece od 4 godine do početka obaveznog obrazovanja (predškolski odgoj)	postotak (%)	75	85	Podaci Upravnog odjela za obrazovanje, sport i tehničku kulturu IŽ
01.02.2.59	Udio učenika korisnika centara kompetencija, u ukupnom broju učenika	postotak (%)	11	15	Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH; Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za obrazovanje, sport i tehničku kulturu IŽ

4.3.8. Posebni cilj 2.2. Vitalno stanovništvo kroz kvalitetnije zdravstvene usluge i sport

Istarska županija u predstojećem razdoblju želi stanovnicima na svojem prostoru osigurati visoku kvalitetu života, za što neizostavnu podlogu čini suvremen, dostupan i održiv zdravstveni sustav, koji je podkapacitiran i pod velikim pritiskom uslijed pandemije. Kroz niz mjera Županija će naglasak staviti na modernizaciju i korištenje novih tehnologija u svim fazama prevencije, ranog otkrivanja i liječenja bolesti, osiguravanje suvremenih i ekološki održivih infrastrukturnih kapaciteta te na osnaživanje ljudskih resursa u domeni pružanja zdravstvenih usluga, kako kroz jačanje postojećeg, tako i kroz privlačenje novog zdravstvenog kadra. S obzirom na značaj turističke djelatnosti u strukturi gospodarstva Županije, iskorak će biti učinjen po pitanju pružanja zdravstvene skrbi turistima, dok će naglasak također biti stavljen i na unaprjeđenje prekogranične suradnje u domeni razvoja i pružanja zdravstvenih usluga. S obzirom da je zdrav način života ključan za dugoročnu zdravstvenu sliku stanovništva, u okviru ovog cilja pristupit će se razvoju sporta i rekreacije na prostoru Županije, kako u pogledu unaprjeđenja sportske infrastrukture i njezine funkcionalnosti, tako i u vidu popularizacije sportskih i rekreativnih aktivnosti među širom populacijom.

Popis mjera:

- 2.2.1. Uvođenje i korištenje novih tehnologija u prevenciji, ranom otkrivanju, liječenju i rehabilitaciji;
- 2.2.2. Jačanje ljudskih kapaciteta u zdravstvu;
- 2.2.3. Osiguravanje suvremenih i ekološki održivih infrastrukturnih kapaciteta za pružanje zdravstvene zaštite;
- 2.2.4. Osiguranje uvjeta za pružanje zdravstvene zaštite turistima;
- 2.2.5. Prekogranična suradnja u razvoju i pružanju zdravstvene usluge;
- 2.2.6. Unaprjeđenje programa prevencije i ranog otkrivanja bolesti;
- 2.2.7. Razvoj sporta i rekreacije.

Slika 14: Rekonstrukcija i dogradnja Opće bolnice Pula - Ospedale Generale di Pola najznačajnija je investicija istarskog zdravstva u proteklih 30 godina

Slika 15: Gradski bazeni Pula-Pola

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 2.2.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/ izvor
01.02.5.06	Stopa smrtnosti dojenčadi	Umrli dojenčad na 1.000 živorođenih	4,4	3,7	Podaci o zdravstvenom stanju stanovništva u IŽ u 2019. godini (NZZJZiZ)
01.02.5.04	Gustoća liječnika (na 10.000 stanovnika)	Broj zaposlenih liječnika na 10.000 stanovnika	24,76	25	Podaci o zdravstvenom stanju stanovništva u IŽ u 2019. godini (NZZJZiZ)
01.02.5.18	Broj bolničkih kreveta na 1.000 stanovnika	broj	3,5	3,5	Podaci o zdravstvenom stanju stanovništva u IŽ u 2019. godini (NZZJZiZ)

4.3.9. Posebni cilj 2.3. Veća uključenost i socijalna osjetljivost društva

Jačanje socijalne osjetljivosti i uključenosti društva jedan je od prioriteta Istarske županije u idućem razdoblju. Osnaživanje kapaciteta i aktivnosti civilnog društva kao kreatora socijalnog kapitala prepoznato je kao važan čimbenik unaprjeđenja cjelokupnog socio-ekonomskog okruženja. Istarska županija strateški će pristupiti razvoju civilnog društva i unaprijediti institucionalnu podršku udrugama te poticati razvoj društvenog poduzetništva kao inovativnog poduzetničkog modela koji osim društvenih, stvara i važne ekonomske koristi. Društveni poduzetnici tako će doprinijeti gospodarskom razvoju ali i unaprijediti kvalitetu života najugroženijih skupina. Posebna pažnja usmjerit će se poticanju veće aktivnosti mladih za rad u zajednici s ciljem osiguravanja jače društvene kohezije. Nadalje, veća socijalna osjetljivost društva ostvarit će se povećanjem kvalitete i dostupnosti socijalnih usluga, kako institucionalnih, tako i skrbi u zajednici, usmjerenih na osobe s invaliditetom, starije i nemoćne te ostale ranjive skupine. Završno, demografskoj revitalizaciji društva pristupit će se cjelovitim setom mjera osiguravajući tako kvalitetne i dostatne društvene usluge i odgovarajuću potporu za djecu, mlade i obitelji. S ciljem poticanja na veću društvenu odgovornost razvijati će se istarska filantropska priča, kako bi djecu, mlade i sve ostale poticala na dobročinstvo, pomaganje, doniranje, volontiranje, čime će doprinijeti većoj socijalnoj osjetljivosti.

Popis mjera:

- 2.3.1. Strateški pristup razvoju civilnog društva;
- 2.3.2. Razvoj društvenog poduzetništva;
- 2.3.3. Osnaživanje i uključivanje mladih za aktivnije sudjelovanje u društvu;
- 2.3.4. Kreiranje, razvoj i pružanje socijalnih usluga u zajednici;
- 2.3.5. Povećanje dostupnosti institucionalnog smještaja i dugotrajne skrbi za starije i nemoćne te OSI;
- 2.3.6. Poticanje demografske revitalizacije društva.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 2.3.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.3.33	Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti	broj	814	850	Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (broj korisnika zajamčene minimalne naknade, godišnje statističko izvješće za 2020. godinu)
01.02.3.63	Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S	EUR	6.757.816,53	7.952.321,81	Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije (godišnje izvješće ESSPROS za 2020. godinu)
01.02.3.70	Broj domova za starije osobe	broj	7	9	Broj domova kojima su osnivači IŽ i JLS; podaci Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije
01.02.13.29	Broj klubova studenata (udruga)	broj	2	2	Podaci iz Registra udruga RH; Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za talijansku nacionalnu zajednicu i druge etničke skupine IŽ

Slika 16: Lov na filantropsko blago Pule, 2019. godine

4.3.10. Posebni cilj 2.4. Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem

Učinkovito upravljanje regionalnim razvojem jedan je od ključnih ciljeva koji osigurava visoku kvalitetu života, pri čemu je prilagodba javne uprave suvremenim društvenim i gospodarskim prilikama identificirana kao prioritetna mjera. Digitalna transformacija, jačanje relevantnih kompetencija službenika te razvoj e-usluga na županijskoj razini doprinijet će stvaranju pametne uprave koja će biti efikasna, inovativna i na usluzi građanima i poduzetnicima. Nadalje, u idućem razdoblju posebna pažnja usmjerit će se na upravljanje ruralnim i poticanje razvoja slabije razvijenih područja. S druge strane, prema gradovima, odnosno urbanim središtima kao nositeljima gospodarskog razvoja, nastavit će se primjenjivati strateški pristup razvoju temeljen na principima integriranih teritorijalnih ulaganja u urbanim područjima.

Popis mjera:

- 2.4.1. Stvaranje pametne uprave;
- 2.4.2. Upravljanje ruralnim razvojem;
- 2.4.3. Razvoj brdsko-planinskih, potpomognutih područja te otoka;
- 2.4.4. Razvoj ITU područja.

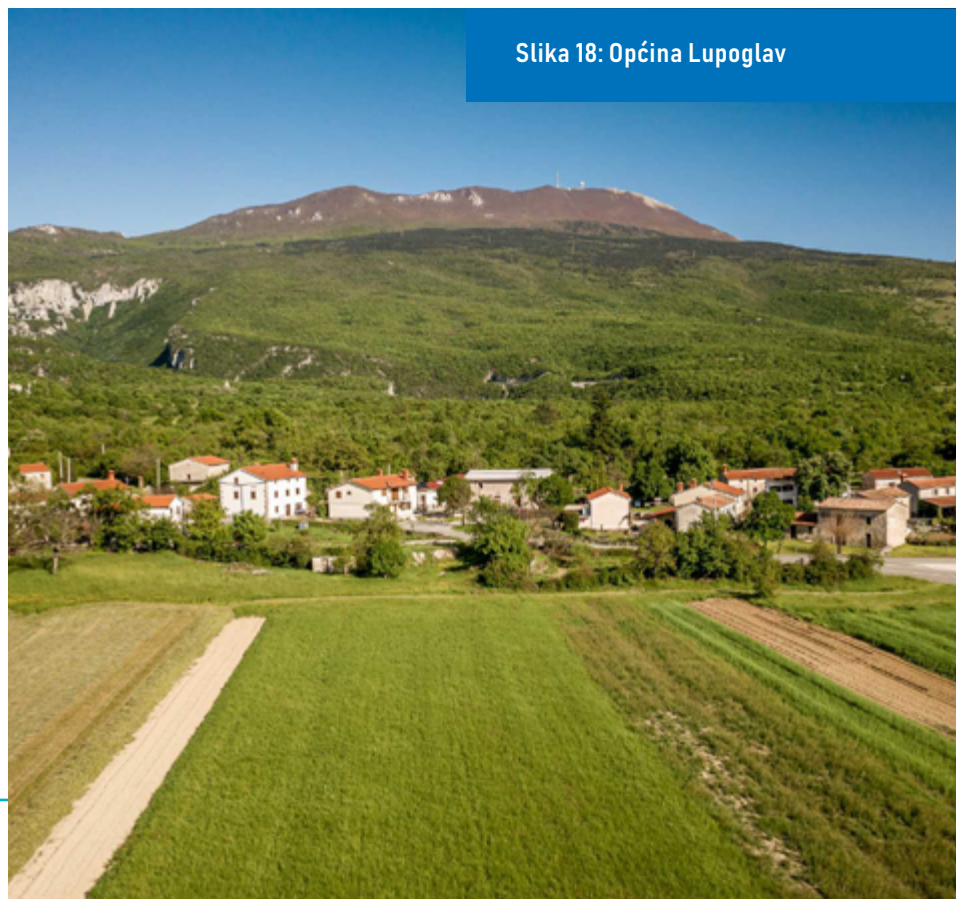
Pokazatelji ishoda za posebni cilj 2.4.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.14.54	Ukupni proračunski prihodi poslovanja Istarske županije, po stanovniku	EUR po stanovniku	1.209,74	1.592,67	DZS/Ministarstvo financija RH

Slika 17: Smotra tradicijske vokalne baštine Hrvatske „Zarozgajmo na Ćićariji“, Općina Lanišće

Slika 18: Općina Lupoglav

4.3.11. Posebni cilj 3.1. Digitalna i zelena transformacija gospodarstva

Zelena i digitalna tranzicija prepoznate su kao nove prilike za osnaživanje i preobrazbu tradicionalnih industrija na području Istarske županije odnosno unapređenje proizvodnih procesa na održivim temeljima. Uz revitalizaciju industrije, a osobito poticanje njezinog specijaliziranog prerađivačkog sektora, Županija se želi okrenuti suvremenim, inovativnim i digitalnim gospodarskim modelima. Kao jedan od nositelja konkurentnog istarskog gospodarstva u idućem razdoblju identificiran je rastući ICT sektor koji se planira poduprijeti kroz razvoj odgovarajuće tehnološke i poduzetničke infrastrukture te poticanje suradnje svih ključnih dionika u sektoru. U idućem razdoblju će se nadalje poticati zeleno gospodarstvo u vidu ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti i dekarbonizaciju energetski intenzivnih industrija te primjena novih, digitalnih, tehnologija kao ključ za poticanje digitalne transformacije gospodarstva i povećanja njegove produktivnosti i konkurentnosti.

Popis mjera:

- 3.1.1. Razvoj ICT sektora;
- 3.1.2. Razvoj otpornog, zelenog i inovativnog gospodarstva;
- 3.1.3. Digitalna transformacija gospodarstva.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 3.1.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.7.35	Broj novih e-usluga za građane	broj	0	5	Upravna tijela jedinica područne (regionalne) samouprave

Slika 19: Infobip d.o.o.

4.3.12. Posebni cilj 3.2. Poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama

Poduzetništvo temeljeno na istraživanju i inovacijama ključan je mehanizam stvaranja konkurentnog gospodarstva. Osnaživanje istraživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture te kapaciteta poduzetničkog sektora prepoznati su kao prioritetna mjera, koja će dodatno biti praćena programom financijske podrške usmjerenom ka poduzetnicima koji ulažu u aktivnosti istraživanja i razvoja. Istarska županija u predstojećem će razdoblju poticati umrežavanje unutar poduzetničke zajednice i pozicionirati se kao regija izvrsnosti koja je privlačna i pogodna za investiranje. Tako će, stvaranjem povoljnog poduzetničkog okruženja te kvalitetnim i sveobuhvatnim društvenim sadržajima te ulaganjima u digitalnu infrastrukturu Županija nastojati, između ostalog, privući i digitalne nomade. Završno, kako bi se razvoju gospodarstva pristupilo sveobuhvatno, radit će se na unaprjeđenju cjelokupnog poduzetničkog okruženja – od poticanja ekonomske i financijske pismenosti do jačanja poduzetničkih potpornih institucija.

Popis mjera:

- 3.2.1. Osnaživanje istraživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture i kapaciteta poduzetničkog sektora;
- 3.2.2. Poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj te nove tehnologije u ključnim sektorima istarskog gospodarstva;
- 3.2.3. Pozicioniranje Istarske županije kao meke za digitalne nomade;
- 3.2.4. Unaprjeđenje poduzetničkog okruženja kao temelja za sigurno i otporno gospodarstvo;
- 3.2.5. Brendiranje Istarske županije kao regije kvalitete, pogodne za ulaganje.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 3.2.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.4.27	Bruto investicije u intelektualnu imovinu	EUR	172.182.892,03	172.539.650,94	DZS

Slika 20: Poduzetničke zone

4.3.13. Posebni cilj 3.3. Održivi turizam temeljen na kvaliteti usluge i autentičnim sadržajima

Važnost turizma za gospodarstvo Istarske županije i u idućem srednjoročnom razdoblju bit će značajna, a ključan iskorak koji se namjerava postići odnosi se na stvaranje održivog turizma i jačanje njegove otpornosti, koja je ponajviše uzrokovana obilježjima sezonalnosti i koncentracijom turističke ponude na obali. Istarska županija u idućem razdoblju valorizirat će svoje potencijale i pozicionirati se kao turistička destinacija vrhunske kvalitete i ponude, pri čemu će se najviše podupirati turistički razvoj središnje Istre, odnosno drugih manje turistički razvijenih područja, te kreiranje autohtonih turističkih sadržaja i proizvoda. Ispunjenju cilja i posljedičnom povećanju kvalitete usluge doprinijet će i jačanje ljudskih kapaciteta, u pogledu jačanja specifičnih kompetencija te osiguravanja usklađenosti potreba tržišta s obrazovnim programima u domeni turističke i ugostiteljske djelatnosti. Održivost turizma osigurat će se razvojem različitih selektivnih oblika turizma koji će unaprijediti turističku ponudu Županije, kako u vidu širenja turizma prema manje razvijenim područjima, tako i u kontekstu produljenja turističke sezone, odnosno razvoja Istre kao cjelogodišnje turističke destinacije. Nadalje, Županija će kroz set mjera nastaviti podizati kvalitetu proizvoda i usluga u turizmu te se snažnije usmjeriti prema razvoju zelenog turizma, odnosno turističke ponude koja je ekološki prihvatljiva i energetski održiva. Završno, u okviru ovog cilja planiraju se ulaganja u unaprjeđenje raznovrsne turističke infrastrukture koja će posjetiteljima pružiti dodanu vrijednost, te činiti temelj i ključni preduvjet za stvaranje održive i autentične turističke ponude.

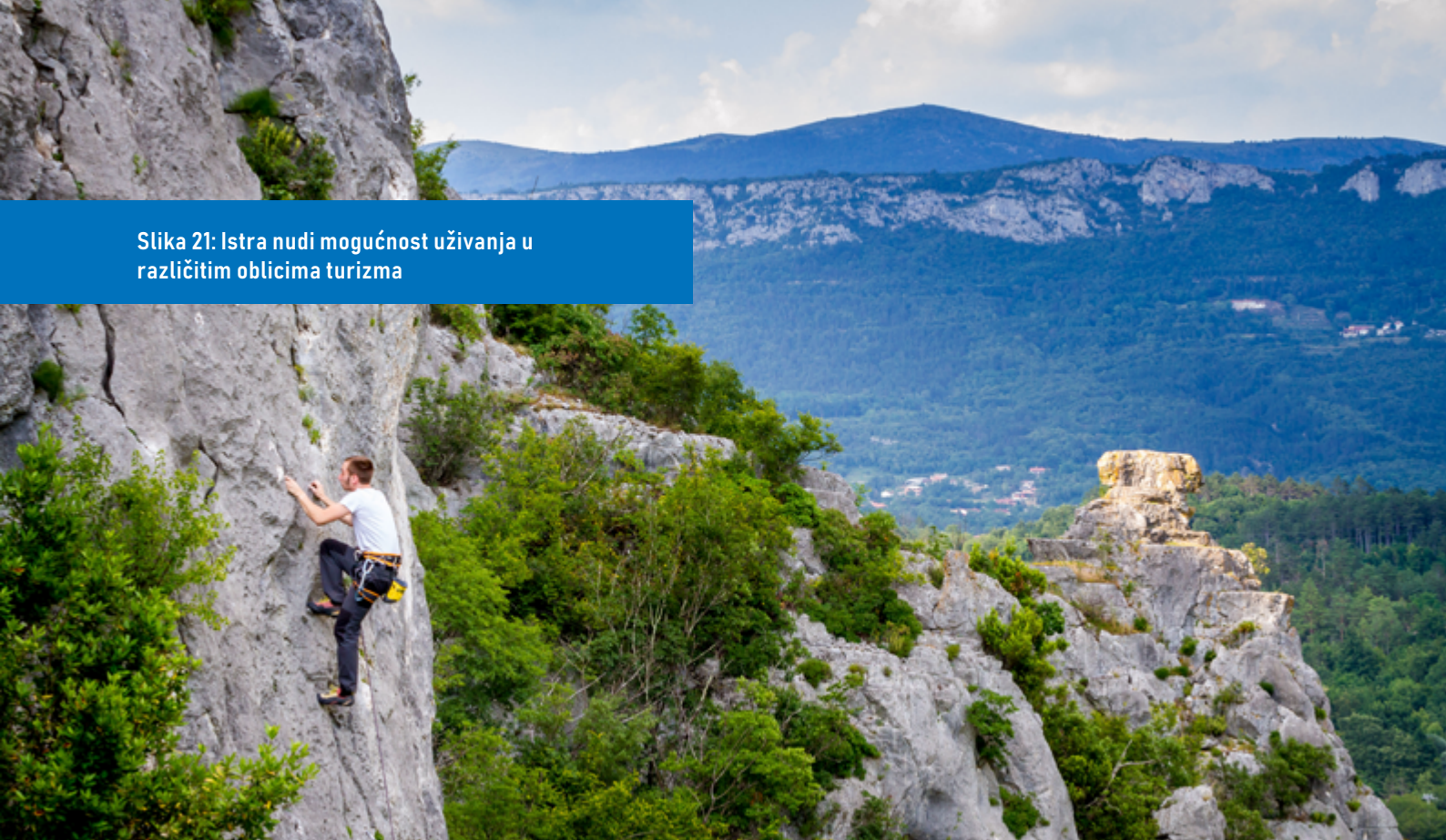
Popis mjera:

- 3.3.1. Valorizacija i promocija Istre kao vrhunske turističke destinacije;
- 3.3.2. Jačanje ljudskih resursa u turizmu u cilju pružanja kvalitetnih usluga i razvoja kvalitetnih turističkih proizvoda;
- 3.3.3. Podupiranje i razvoj selektivnih/posebnih oblika turizma;
- 3.3.4. Podizanje kvalitete proizvoda i usluga u turizmu;
- 3.3.5. Razvoj zelenog turizma;
- 3.3.6. Razvoj turističke infrastrukture i poticanje razvoja investicija veće dodane vrijednosti.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 3.3.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.8.01	Dolasci u turističke smještajne objekte	broj dolazaka	4.609.799 (2019) 1.876.999 (2020)	5.000.000	Sustav eVisitor
01.02.8.17	Noćenja u turističkim smještajnim objektima	broj noćenja	28.709.556 (2019) 13.514.684 (2020)	30.000.000	Sustav eVisitor

Slika 21: Istra nudi mogućnost uživanja u različitim oblicima turizma

4.3.14. Posebni cilj 3.4. Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva

Povoljni agroekološki uvjeti i značajni potencijali poljoprivrednog sektora planiraju se valorizirati u idućem razdoblju s ciljem razvoja Istre kao regije kvalitetne hrane. To se ponajprije odnosi na zaštitu, valorizaciju i promociju autohtonih poljoprivrednih proizvoda te poticanje ekološke poljoprivrede i ekoloških agroturizama, sve u skladu s ciljevima europske poljoprivredne politike. Nadalje, jačanje ljudskih resursa prepoznato je kao ključan čimbenik održivog razvoja poljoprivrednog sektora pa će se istom pristupiti na više razina, od strukovnog i visokog obrazovanja do udruživanja poljoprivrednika u proizvođačke organizacije. Osim toga, za povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje bit će nužno poticati okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta i stvoriti dugoročno održiv sustav navodnjavanja. Održivom razvoju ribarstva pristupit će se kroz unaprjeđenje ribarske infrastrukture, poticanje marikulture te uspostavu uže suradnje s ključnim istraživačkim institucijama na području Županije. Završno, u kontekstu razvoja poljoprivrede, u idućem razdoblju potaknut će se adekvatna valorizacija šumarstva i neiskorištenog lovnog potencijala Županije kroz uspostavu odgovarajućeg institucionalnog okvira, usklađivanje s drugim komplementarnim gospodarskim granama te jačanje suradnje s ključnim stručnim i znanstvenim institucijama.

Popis mjera:

- 3.4.1. Zaštita, valorizacija i promocija autohtonih proizvoda;
- 3.4.2. Daljnji razvoj Istre kao Bio regije;
- 3.4.3. Osnaživanje ljudskih potencijala za potrebe daljnjeg održivog razvoja poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva;
- 3.4.4. Poticanje razvoja poljoprivrede i sustava javnog navodnjavanja;
- 3.4.5. Održivi razvoj ribarstva i plave ekonomije;
- 3.4.6. Valorizacija i razvoj šumarstva i lovstva.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 3.4.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.12.01	Površina obradivog zemljišta opremljenog za navodnjavanje	ha	1500	2500	Podaci Upravnog odjela za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodno gospodarstvo IŽ

Slika 22: Značajan potencijal poljoprivrednog sektora

4.3.15. Posebni cilj 4.1. Potpora očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta

Potporna očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta jednako je važna i u društvenom i u gospodarskom kontekstu. Iako je valorizacija istarskog identiteta kontinuirano na listi prioriteta, u idućem razdoblju posebna pažnja usmjerit će se razvoju zavičajnog identiteta te afirmaciji brenda Istrian Quality (IQ). Promocija brenda Istrian Quality (IQ) obuhvaćat će niz marketinških aktivnosti s ciljem povećanja prepoznatljivosti Istre zahvaljujući specifičnim obilježjima istarskog identiteta.

Mjere razvoja i očuvanja zavičajnog identiteta odnose se na unaprijeđenje provedbe projekta zavičajne nastave u vrtićima i školama, ali i integriranje zavičajne nastave u sve druge obrazovne razine te provedbu aktivnosti zaštite ugroženih jezika i dijalekata s ciljem uključenosti.

Popis mjera:

- 4.1.1. Razvoj zavičajnog identiteta;
- 4.1.2. Promocija i afirmacija brenda Istrian Quality IQ.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 4.1.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/izvor
01.02.2.58	Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S po stanovniku (provedba projekta zavičajne nastave)	EUR po stanovniku	0,53	0,53	Izračun početne vrijednosti izvršen sukladno osiguranim sredstvima u Proračunu IŽ za 2022. godinu namijenjenih provedbi projekta zavičajne nastave; Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost te Upravnog odjela za obrazovanje, sport i tehničku kulturu IŽ

Slika 23: Učenci istarskih osnovnih i srednjih škola u aktivnostima zavičajne nastave

4.3.16. Posebni cilj 4.2. Razvoj kulturnog sektora, te jačanje kulturnog identiteta, baštine i tradicije

Iako je bogato kulturno naslijeđe osnovna sastavnica kulturne ponude u Istri, u idućem razdoblju, osim razvoja tradicionalnih kulturnih elemenata, snažnije će se podržati suvremene kulturne forme. Stvaranje strateškog okvira za razvoj kulture ključan je preduvjet razvoja kulturnog sektora, na što se nadovezuje stvaranje programa poticajnih mjera potpore umjetničkoj produkciji, odnosno stvaranje poticajnog okruženja za razvoj kulturnih i kreativnih industrija kao dodatne diversifikacije gospodarskog razvoja. Kao istaknuti razvojni potencijal pokazala se filmska industrija pa će u idućem razdoblju biti provedene konkretne mjere pozicioniranja Istre kao filmske destinacije. Razvoj kulturne infrastrukture i unaprjeđenje usluga u kulturi bit će prioriteta u idućem razdoblju, kao i osiguravanje cjelogodišnjeg i teritorijalno disperziranog programa za stanovnike Županije. Osim toga, u idućem razdoblju planirana je provedba mjera očuvanja kulturne baštine i tradicije svih nacionalnih manjina, s posebnim naglaskom na promociju dvojezičnosti i valorizaciju talijanskog jezika. Završno, očuvanju nematerijalne te obnovi materijalne baštine pristupit će se sustavno s ciljem valorizacije i prezentacije kulturnih vrijednosti te ponovne uporabe prostora s novim tematskim usmjerenjem ali i njeno povezivanje i utilizacija u turističke i obrazovne svrhe.

Popis mjera:

- 4.2.1. Očuvanje kulturne baštine i tradicije nacionalnih manjina;
- 4.2.2. Očuvanje talijanskog jezika i promocija dvojezičnosti;
- 4.2.3. Očuvanje nematerijalne baštine, obnova materijalne baštine te njihova valorizacija i prezentacija;
- 4.2.4. Stvaranje poticajnog okruženja za razvoj kulturnih i kreativnih industrija uz intersektorsko umrežavanje;
- 4.2.5. Razvoj kulturne infrastrukture;
- 4.2.6. Potpora umjetničkoj produkciji;
- 4.2.7. Razvoj Istre kao filmske destinacije.

Slika 24: Festival multikulturalnosti Istarske županije, 2017.

Pokazatelji ishoda za posebni cilj 4.2.:

Kod	Naziv pokazatelja	Jedinica mjere	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2027.)	Napomena/ izvor
01.02.8.48	Rashodi za kulturu Istarske županije po stanovniku	EUR po stanovniku	8,50	9,04	Izračun izvršen prema Godišnjem izvještaju o izvršenju Proračuna Istarske županije za 2020., Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za kulturu i zavičajnost IŽ
01.02.13.29	Broj aktivnih udruga nacionalnih manjina na području IŽ	broj	15	15	Podaci iz Registra udruga RH; Procjena ciljne vrijednosti Upravnog odjela za talijansku nacionalnu zajednicu i druge etničke skupine IŽ

Slika 25: Bogatstvo i raznolikost kulture u Istarskoj županiji

5. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA

Sukladno utvrđenom strateškom okviru Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027., utvrđeni su sljedeći strateški projekti značajni za razvoj Županije u predstojećem srednjoročnom razdoblju te njihov doprinos ostvarenju posebnih ciljeva:

Tablica 8: Strateški projekti Istarske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Naziv strateškog projekta: Zelena i energetska neovisna Istra				
Uspostava mreže punionica na alternativna goriva	1.1./1.1.3.	Uvođenje infrastrukture za punjenje koje prati porast broja električnih vozila u upotrebi ključno je kako bi se omogućio prijelaz na upotrebu alternativnih goriva te, sukladno ciljevima EU, kako bi se do 2050. gotovo sve emisije iz vozila svele na nultu razinu. Krajnji je cilj učiniti punjenje električnih vozila jednako jednostavnim kao punjenje spremnika konvencionalnih vozila, kako bi se električnim vozilima moglo putovati bez poteškoća.	220.452.564,78	2023./2027.
Postavljanje fotonapona na zgrade u javnom vlasništvu	1.1./1.1.1.	U cilju provedbe zelene tranzicije Istarske županije te postizanja energetske neovisnosti i održivosti, projektom je predviđeno postavljanje FN elektrana u zgradama koje su u vlasništvu županije. Njihovim postavljanjem omogućit će se smanjenje režijskih troškova, stvaranje preduvjeta za dekarbonizaciju zgrada, ostvarenje energetske i klimatske ciljeva, kao i smanjenje emisija stakleničkih plinova.		
Energetska transformacija javnih zgrada koje koriste fosilna goriva u Istarskoj županiji	1.1./1.1.1.	Projektom je predviđena provedba programa zamjene sustava grijanja koji kao energent koriste loživo ulje i mazut sa sustavima utemeljenima na korištenju obnovljivih izvora energije u kombinaciji sa sustavima proizvodnje električne energije (prvenstveno solarne elektrane). Potrebno je posebno razmotriti mini district heating sustave kao model financijske optimizacije sustava, kao i mogućnost formiranja energetske zajednice za korištenje i proizvodnju električne i toplinske energije.		
Izgradnja solarnih elektrana	1.1./1.1.1.	Projekt uključuje stvaranje uvjeta za izgradnju 400 MW solarnih elektrana za poticanje osnivanja energetske zajednice, implementaciju proizvodnje zelenog vodika, baterijskih sustava i sustava e-mobilnosti.	400.000.000,00	2023./2027.
Izgradnja offshore vjetroelektrana	1.1./1.1.1.	Projektom je predviđeno stvaranje uvjeta za izgradnju 300+1000 MW offshore vjetroelektrana. Offshore vjetroelektrane povećale bi sigurnost opskrbe Istarskog poluotoka ne narušavajući krajolik i koristeći obnovljivi izvor energije.	1.950.000.000,00	2023./2027.
Poticanje osnivanja i razvoja energetske zajednice	1.1./1.1.1.	Predviđena je uspostava Energetske zajednice Istarske županije, koja će promicati električnu mobilnost putem obnovljivih izvora energije te zadovoljiti trenutne potrebe za električnom energijom svih javnih potrošača i osigurati energiju za potencijalnu elektrifikaciju javnog prijevoza u cilju dostizanja nultih emisija ugljičnog dioksida u javnom sektoru.	10.000.000,00	2023./2027.
Izgradnja postrojenja za proizvodnju i skladištenje zelenog vodika	1.1./1.1.1.	U okviru projekta planirana je implementacija fiziibilne proizvodnje zelenog vodika koja bi omogućila dekarbonizaciju energetske procesa lokalne industrije i teškog transporta. Visokotehnoška postrojenja proizvodnje zelenog vodika potaknula bi gospodarski, održivi razvoj teritorija.	60.000.000,00	2023./2027.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/Mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Implementacija infrastrukture e-mobilnosti i baterijskih sustava	1.1./1.1.1.	Sustav električnih punionica na više lokacija omogućiti će dekarbonizaciju javnog prijevoza i potaknuti razvoj održivog turizma. Baterijski sustavi ključni su za uspješnu integraciju varijabilnih obnovljivih izvora energije (solarnih elektrana i vjetroelektrana) te će omogućiti lokalnu teritorijalnu opskrbu energijom, ali i povećati sigurnost opskrbe Istarske županije.	150.000.000,00	2023./2027.
Naziv strateškog projekta: Istra - regija održivog sustava upravljanja zaštićenim dijelovima prirode				
Regionalni park Čičarija	1.4./1.4.1.	Projektom je prepoznat prirodni potencijal područja Čičarije, kao i činjenica da je upravo prirodna vrijednost najizglednija okosnica za razvoj toga kraja u društvenom, gospodarskom i turističkom smislu. Izrađena je Stručna podloga za proglašenje Regionalnog parka Čičarija u okviru provedenog EU projekta LIKE, kao i geodetska podloga unutar predložene granice budućeg parka.	663.614,04	2023./2027.
Valorizacija prirodne baštine	1.4./1.4.1.	U suradnji s javnom ustanovom Natura Histrica, temeljem održanih koordinacija sa svim uključenim dionicima, provodit će se ulaganja u uređenje Limske zaljeva i ornitološkog rezervata Palud te ostalih zaštićenih područja u cilju turističke valorizacije. Upravni odjel za turizam Istarske županije sudjeluje u radu Upravljačkog tijela za ornitološki rezervat Palud, a bio je uključen i u izradu Akcijskog plana.	3.000.000,00	2022./2027.
Naziv strateškog projekta: Povezana Istra - unaprjeđenje prometne i informacijske infrastrukture, mobilnosti i sigurnosti prometnog povezivanja				
Razvoj širokopojasne infrastrukture u Istarskoj županiji	1.2./1.2.5.	Razvojem širokopojasne infrastrukture, Istarska županija će jačati gospodarski razvoj u svojim ruralnim dijelovima. Moderna širokopojasna infrastruktura otvorit će put povećanoj upotrebi naprednih IKT aplikacija u kućanstvima, poduzećima i javnoj upravi, što će doprinijeti daljnjem rastu digitalnog gospodarstva.	1.002.057,20	2023./2027.
Poboljšanje kapaciteta pomorskog prometa i pripadajuće infrastrukture	1.2./1.2.3.	Projekt uključuje provedbu sljedećih infrastrukturnih zahvata: 1. Izgradnja sjevernog lukobrana na otoku Sv. Katarina u Rovinju-Rovigno – dužine 152 m u svrhu zaštite gradske luke od vanjskih valova i sve češćih plimnih valova uzrokovanih klimatskim promjenama; 2. Izgradnja lukobrana Rabac – dužine od 150 m kojim se postiže optimalna zaštita akvatorija luke; 3. Sanacija i dogradnja lukobrana u Puli-Pola – koja se odnosi na sanaciju krune postojećeg lukobrana, podizanje zida na 3,2 metra iznad morske površine i proširenje širine na 8 metara te gradnja 140 metara nikada izgrađenog dijela lukobrana; 4. Izgradnja terminala za putnički pomorski promet u Puli-Pola – na lokaciji rta Guc Vatelunga, smještenog u pulske luci na površini od približno 16 hektara. Projekt uključuje izgradnju 400 m dugog i 40 m širokog pristaništa, servisnog mosta širokog 16 m te pristana za brodove do 330 m na obali. Osim izgradnje tri zgrade putničkog terminala, projekt predviđa izradu tehničke dokumentacije za izgradnju dodatne zgrade koja bi osigurala pružanje svih potrebnih usluga za putnike i posadu brodova.	180.977.778,22	2023./2027.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/Mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Izgradnja Istarskog ipsilona	1.2./1.2.1.	Projektom je predviđena izgradnja punog profila Istarskog ipsilona od čvora Vranja do tunela Učka, izgradnja druge cijevi tunela Učka, dužine 5,63 kilometara (podfaza 2B2-1; čvor Vranja - tunel Učka - portal Kvarner te izgradnja 25 poprečnih galerija za spoj nove i postojeće tunelske cijevi i novoga odmorista na kvarnerskoj strani tunela) te punog profila autoceste na dionici tunel Učka - Matulji, dužine oko 10 km (podfaza 2B2-2). Osim navedenih radova, planirano je renoviranje postojeće cijevi tunela Učka te izgradnja punog profila autoceste na vijaduktu Limska Draga i mostu Mirna (podfaza 2B2-3), kao i zaustavne trake na pojedinim dionicama.	200.000.000,00 (ne uključuje izgradnju zaustavnih traka pojedinih dionica)	2022./2027.
Proširenje kapaciteta Zračne luke Pula	1.2./1.2.4.	Projekt uključuje provedbu druge faze sanacije stajanke za zrakoplove, rekonstrukciju i izgradnju operativne površine (stajanke za generalnu avijaciju, sanirane staze za vožnje, filete), sanaciju i nadogradnju sustava prilazne rasvjete i produljenje praga USS-a, proširenje finger-a i sanaciju krova te zamjenu dotrajalog voznog parka i strojeva ekološki prihvatljivijim vozilima. Predviđena su proširenja postojećih parkirnih površina sa izgradnjom prometnice za spajanje na županijsku cestu te proširenje i izgradnja novih kapaciteta pratećih objekata.	31.000.000,00	2023./2027.
Istarska LAMBDA - daljnji razvoj i unaprjeđenje željezničke infrastrukture	1.2./1.2.2.	Projektom je predviđena obnova pruge DG-Pula u dužini 91 km, Lupoglav-Raša 52 km i Pula aerodrom-Pula 5 km. Planiraju se radovi na donjem ustroju pruge i strukturna sanacija tunela te postavljanje mjera zaštite od odrona i drugih geoloških ugroza kako bi se postigla karakteristika pruge D-4, P/C 410, Vmax 90 km/sat. Planira se i ugradnja ERTMS sa ETCS Level 2 i GSM-R pripadajuće razine. Elektrifikacija nije predviđena ostavljajući prostor za implementaciju u početku hibridne vuče, kasnije CO2 neutralne vuče.	650.000.000,00	2023./2027
Naziv strateškog projekta: Sigurna Istra - unaprjeđenje sustava upravljanja rizicima				
Regionalni centar za zaštitu i spašavanje	1.6./1.6.1.	U Regionalnom centru za zaštitu i spašavanje biti će smješteni sljedeći subjekti: Javna vatrogasna postrojba Pula, Vatrogasna zajednica IŽ, Služba za civilnu zaštitu Vatrogasne zajednice IŽ, Županijski centar 112, Hrvatska vatrogasna zajednica -inspekcija vatrogasna. Nastavni zavod za hitnu medicinu Istarske županije-istituto formativo per la medicina d'urgenza della Regione Istriana i ispostava Pula, Društvo Crvenog križa IŽ i Hrvatska gorska služba spašavanja - stanica Istra. Aktivnosti Centra uključuju: centar za vatrogasno i civilnu zaštitu IŽ, centar za hitnu medicinu, centar za obavljanje svih vrsta aktivnosti Crvenog križa, provedbu obuke postrojbi civilne zaštite i mjera zaštite okoliša, centar za obuku HGSS-a, uspostavljanje helikopterske službe, te odgovaranje na sve ostale prirodne rizike i rizike povezane s ljudskim aktivnostima.	19.000.000,00	2023./2025.
Gradski centri za zaštitu i spašavanje Rovinj-Rovigno, Pazin, Buzet, Umag-Umago, Labin i općinski centri za zaštitu i spašavanje	1.6./1.6.1.	Izgradnja i uređenje gradskih i općinskih centara za zaštitu i spašavanje uključuje objedinjavanje vatrogasna i službi za zaštitu ljudi i imovine na području gradova i općina integrirano na regionalnoj razini, kao i službi za ekološku zaštitu kopna, mora i voda, te uspostavljanje jedinstvenog sustava informatičkog upravljanja intervencijama i smanjivanja rizika povezanih sa ljudskim djelovanjem.	51.500.000,00	2023./2025.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/Mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Naziv strateškog projekta: Pametna Istra - regija visokih obrazovnih standarda i dostupnosti obrazovanja				
Osiguravanje jednosmjenske nastave u OŠ i SŠ	2.1./2.1.2.	Planirana je rekonstrukcija i dogradnja škola koje rade u dvije smjene: OŠ Marčana, OŠ Svetvinčenat i Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin; dogradnja škola koje rade u jednoj smjeni, ali u adaptiranim i neprimjerenim prostorima: OŠ Vladimira Gortana Žrnjini, OŠ Fažana i OŠ Vladimira Nazora Vrsar; te rekonstrukcija i dogradnja škola kojima nedostaju pojedini prostori sukladno Normativu: OŠ Petra Studenca Kamfanar, OŠ Mate Balote Buje i SŠ Eugena Kumičića Rovinj; kao i izgradnja TOŠ Novigrad.	34.906.098,61	2023./2027.
Daljnji razvoj regionalnog centra kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva- KLIK Pula	2.1./2.1.6.	Regionalni centar kompetentnosti u ugostiteljstvu i turizmu u Puli (u daljnjem tekstu KLIK) osnovat će se kao Centar za Kompetentno cjeloživotno razvijanje inovativnih znanja i vještina u sektoru ugostiteljstva i turizma Pula- KLIK Pula. KLIK će nastati nadogradnjom i opremanjem postojeće infrastrukture Škole za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula (ŠTUT) i uređenjem okoliša. Pored navedenog, osigurati će se usavršavanje nastavnika strukovnih predmeta i uvođenje moderniziranih programa obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja.	11.902.858,16	2020./2023.
Uspostava i razvoj Centra izvrsnosti u elektrotehnici - Labin	2.1./2.1.6.	Projektom se predviđa rekonstrukcija i opremanje srednjoškolske ustanove koja će provoditi programe odnosno kompetencije budućnosti, što uključuje jačanje kapaciteta zaposlenika kroz edukaciju minimalno 15 profesora, opremanje stručnih praktikuma na području zelenih vještina osobito u segmentu elektroenergetike, modernizaciju minimalno 2 učionice, značajno povećanje energetske učinkovitosti i korištenje OIE, jačanje suradnje s gospodarskim sektorom, osnivanje edukacijskog centra za područje Labinštine te modernizaciju 2 kurikuluma koji će biti prilagođeni gospodarstvu i procesu tranzicije.	6.967.947,44	2023./2027.
METRIS - jačanje kapaciteta Centra za istraživanje materijala Istarske županije	2.1./2.1.4.	Projekt obuhvaća ulaganje u dugotrajnu imovinu i jačanje kapaciteta Centra za istraživanje materijala Istarske županije. Njegov je cilj stvaranje uvjeta za unaprjeđenje inovacijskog okruženja i povećanje aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija u poslovnom sektoru. Projekt je snažno adresiran prema razvojnoj potrebi za stvaranjem diversificirane i otporne regionalne ekonomije te društva visoko motiviranih ljudskih resursa.	4.977.105,32	2023./2027.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/Mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Izgradnja sportske infrastrukture	2.2./2.2.7.	<p>Projektom su predviđena ulaganja u sljedeće objekte sportske infrastrukture:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. OŠ Marčana – izgradnja jednodijelne školske sportske dvorane. 2. OŠ Svetvinčenat – izgradnja jednodijelne sportske dvorane. 3. OŠ Vladimira Gortana Žminj – izgradnja dvodijelne školske sportske dvorane. 4. Grad Pula – Pola – izgradnja trodijelne dvorane rukometnih dimenzija (Šijana) i obnova postojeće dvorane (Monte Zaro). 5. Grad Rovinj – Rovigno – izgradnja atletske staze, balon dvorane košarkaških dimenzija i dva tenis terena. 6. Grad Pazin – rekonstrukcija stadiona i atletske staze, izgradnja vanjskog boćarskog igrališta, izgradnja penjačke stijene i dvorane, izgradnja popratnih objekata na tenisnim terenima, izgradnja terena odbojke na pijesku i obnova vanjskog košarkaškog igrališta. 7. Grad Buzet – obnova rukometne dvorane, izgradnja Turističko sportsko rekreativne zone MOST, obnova vanjskog igrališta, izgradnja dva nogometna terena i rukometne dvorane. 8. Grad Labin – obnova gradskog stadiona i dvije školske dvorane, te izgradnja popratnih objekata sportskog igrališta. 9. Grad Buje – Buje – sanacija dvorane i polivalentnog igrališta. 10. Grad Vodnjan – Dignano – obnova pomoćne atletske staze, izgradnja motokros staze, izgradnja strejane, izgradnja nogometnih terena u Perouju i Barbarigi. 11. Grad Poreč – Parenzo – obnova atletske staze (dvorana Veli Jože), obnova betonskih igrališta (dvorana Veli Jože), izgradnja nogometnog igrališta, obnova/rekonstrukcija dvorane Veli Jože, obnova dvorane Žatika. 12. Grad Umago – Umago – izgradnja nogometnog terena u sportskoj zoni Stella Maris, rekonstrukcija dvorane Stella Maris, izgradnja tri teniska terena, izgradnja boćarske dvorane. 13. Općina Medulin – izgradnja nogometno atletske stadiona, izgradnja Centra sportova na vodi, obnova balon dvorane. 14. Općina Fažana – Fasana – izgradnja školske dvorane, izgradnja Sportskog centra (nogometno igralište, manje dvorane za vježbanje i dr.), izgradnja skate parka. 	39.520.000,00	2023./2027.
Naziv strateškog projekta: Zdrava, uključiva i socijalno osjetljiva Istra				
Obnova ispostava i zdravstvenih stanica Istarskih domova zdravlja-Case della salute dell'Istria, nabava mamografskih uređaja i poboljšanje dostupnosti preventivnih pregleda	2.2./2.2.3.	<p>Projektom je planirana provedba sljedećih aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. adaptacija zgrade Doma zdravlja Ispostave Pazin s uvođenjem novih zdravstvenih sadržaja 2. energetska obnova zgrade Ispostave Labin 3. energetska obnova zgrade zdravstvene stanice Veruda 4. energetska obnova zgrade Ispostave Rovinj 5. nabava mamografskih uređaja 6. poboljšanje dostupnosti preventivnih pregleda. 	6.224.699,71	2023./2027.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Rekonstrukcija odjela dječje rehabilitacije u Specijalnoj bolnici za ortopediju i rehabilitaciju „Martin Horvat“ Rovinj-Rovigno/Ospedale specialistiche per l'ortopedia e la riabilitazione "Martin Horvat" Rovinj-Rovigno	2.2./2.2.3.	Projektom je planirana adaptacija i prenamjena postojećih prostora u nove odjele za dječju rehabilitaciju, koji uključuju poliklinički te stacionarni, bolnički dio. Time se postiže funkcionalno – dijagnostički iskorak kojim se dugoročno osigurava financijska održivost ustanove, a čiji će se efekti multiplicirati godinama te će donijeti mnogobrojne koristi stanovništvu, primarno građanima Istarske županije.	3.300.000,00	2023./2024.
Unaprjeđenje mreže hitnih službi – Izgradnja objekata hitne medicinske službe i sanitetskog prijevoza	2.2./2.2.3.	Projekt uključuje: 1. izgradnju tipičkih objekata za hitnu medicinu Istarske županije – Istituto formativo per la medicina d'urgenza della Regione Istriana, koji će osigurati jednako dostupnu zdravstvenu zaštitu, te prepoznatljive, energetske učinkovite, ekološki prihvatljive objekte hitne medicinske službe; 2. energetske obnovu i rekonstrukciju zgrade u Zagrebačkoj 30, Pula-Pola u kojoj se nalazi sjedište, medicinsko prijavno dojarna jedinica, edukacijsko-simulacijski centar, te sanitetski prijevoz s prijavnom dojarnom jedinicom Nastavnog zavoda za hitnu medicinu Istarske županije–Istituto formativo per la medicina d'urgenza della Regione Istriana, te istarska ljekarna.	25.000.000,00	2023./2026.
Daljnji razvoj regionalnog centra za razvoj društvenih inovacija - ReCeD'Istria	2.3./2.3.2.	Regionalni centar za razvoj društvenih inovacija Istre (ReCeD'Istria) biti će mjesto oemišljavanja i kreiranja novih društvenih inovacija, stvaranja i pokretanja društvenih poduzeća, a time i stvaranja novih socijalnih usluga u zajednici, novih društvenih programa, raznih inovativnih usluga i proizvoda te novih društveno odgovornih tvrtki. Najvažnije ključne aktivnosti Regionalnog centra biti će: organizacija i provedba novog, inovativnog načina obrazovanja različitih dionika o društvenim inovacijama i metodama društvenog inoviranja, provedba radionica društvenog inoviranja, stvaranje mreže društvenih poduzetnika i pomoć u poslovanju novim inovativnim društvenim poduzećima.	1.000.000,00	2023./2025.
Kuća Filantropije - "Feel good & do good house"	2.3./2.3.1.	Projektom je predviđena uspostava Kuće filantropije „Feel good & do good“. Interaktivnog multimedijalnog centra o filantropiji u Istri, sa hologramima i projekcijama dobročinitelja gradova i općina Istre te kronološkim prikazom istarske filantropije. Kuća će biti edukativno obrazovni centar o filantropiji i dobročinstvu. Suradivati će s korporativnim sektorom u cilju razvoja društveno odgovornog poslovanja i udrugama u cilju razvoja korporativne filantropije. Predviđena je gospodarska aktivnost Kuće filantropije kao društvenog poduzeća, koje će dobiti vraćati zajednici kroz "Filantropski fond Istre" za financiranje projekata i aktivnosti udruga u zajednici.	1.000.000,00	2024./2026.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Rekonstrukcija i dogradnja domova za starije i nemoćne osobe na području Istarske županije	2.3./2.3.5.	<p>Projekt uključuje provedbu rekonstrukcije i dogradnje sljedećih objekata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dom za starije osobe Alfredo Stiglich Pula - Casa per anziani Alfredo Stiglich Pola - nadogradnja i povećanje kapaciteta na 225 mjesta. Bruto površina zgrade nakon zahvata iznositi će 8.195,87 m², a sama površina dogradnje iznosi 3.358,18 m². U dograđenom dijelu izgradit će se ukupno 49 soba za 94 korisnika. 2. Dom za starije osobe Raša - provedba neophodnih izmjena u postojećem objektu, koje uključuju ugradnju lifta, istovremeno se razmatra mogućnost i opravdanost (financijska i poslovna) preseljenja Doma u drugi objekt, koji bi osigurao kvalitetnu uslugu za ukupno 75 korisnika. 3. Dom za starije osobe Novigrad - Casa per anziani Cittanova - potpuna rekonstrukcija Doma za boravak 165 korisnika, osiguravanje zadovoljavajuće toplinske izolacije (ovojnice), zamjena energenta u sustavu grijanja, ugradnja elektroinstalacija i optimizacija sustava rasvjete te ugradnja solarne elektrane na krov objekta. 	<p>Dom za starije osobe Alfredo Stiglich Pula - Casa per anziani Alfredo Stiglich Pola: 12.000.000,00</p> <p>Dom za starije osobe Raša: 7.000.000,00</p> <p>Dom za starije osobe Novigrad - Casa per anziani Cittanova: postupak utvrđivanja procijenjene vrijednosti je u tijeku</p>	2023./2025.
Naziv strateškog projekta: Digitalna Istra - upravljanje regionalnim razvojem temeljeno na digitalnoj transformaciji, istraživanju i inovacijama				
Izgradnja i umrežavanje informacijskog sustava prostornog uređenja (GIS)	1.3./1.3.1.	<p>Projekt je usmjeren na izradu dinamičnih GIS sustava kao platforme za napredno uređivanje, dohvaćanje i dijeljenje geoprostornih podataka, koje podržava niz modula s funkcionalnostima unosa, pregleda, uređivanja, analize i preuzimanja prostornih podataka. Formiranje baze prostornih planova svih razina sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripadajuće atribute vezane uz određeni podatak iz prostornog plana; - pregled prostornih planova s uključujućom transparentnosti slojeva; - pretragu po katastarskim česticama, uz omogućeno preuzimanje tekstualnih datoteka (odredbe, legende, sastavnice i sl.) te, po potrebi, ostalih podataka važnih za IZ/JLS (npr. registar nekretnina, katastar infrastrukture i sl.). 	398.168,43	2023./2027.
Digitalna transformacija javnih usluga	2.4./2.4.1.	<p>Digitalna transformacija javnih usluga podrazumijeva implementaciju digitalnih, modernih alata koji će omogućiti veću efikasnost u radu i racionalnost u upravljanju. Predviđena je i uspostava Zavoda za digitalizaciju i digitalnu transformaciju Istarske županije. Prema Strategiji digitalne transformacije Istarske županije, praksa izrade centralne točke odnosno "one-stop-shop"-a koji će na jednom mjestu okupiti što je moguće više informacija i usluga te ih prezentirati korisniku na prilagođen način, uspješan je način komuniciranja i uključivanja korisnika. Sukladno tome, planirana "Smart Data Platforma" predviđena je kao otvorena i sigurna platforma koja djeluje kao virtualno centralizirano mjesto za prikupljanje, obradu, analizu, tumačenje, pohranu i distribuciju akumuliranih podataka o Županiji u domenama mobilnosti, energije, urbanog života i podataka o prometu, kojima će moći pristupiti svi građani, poslovni subjekti te zaposlenici Istarske županije.</p>	199.084,21	2023./2027.
RURAL ISTRA	3.1./3.1.2.	<p>"Rural Istra" nastavak je širenja AZRRI-ja s već postojećeg projekta Edukacijsko gastronomskog centra Istre renoveranjem dvije derutne zgrade na Gortanovom brijegu u Pazinu, a projekt će se baviti istraživanjem i razvojem sukladno najnovijim tehnologijama i trendovima, te povećanjem vještina i kompetencija u području digitalne/precizne poljoprivrede i inovativne/integrirane gastronomije.</p>	2.986.263,19	2023./2025.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Digitalizacija poljoprivrede	3.1./3.1.3.	Razvoj sustava digitalizacije, odnosno korištenje jedinstvene digitalne platforme, osiguralo bi stvaranje realne slike o rezultatima poljoprivredne proizvodnje, što bi, uz mogućnost analize uzroka, bio jedan od osnovnih alata za donošenje poljoprivrednih politika. Poljoprivrednim bi proizvođačima primjena i upotreba digitalizacije, tijekom određenog vremena, omogućila stvaranje baze podataka za unaprjeđenje ekonomičnosti i proizvodnosti. Najučinkovitije rješenje bilo bi da se svim poljoprivrednim proizvođačima, bez obzira na veličinu, omogući korištenje jedinstvenom nacionalnom informatičkom platformom, putem koje će se osigurati uvođenje digitalnog upravljanja proizvodnjom.	929.059,66	2023./2027.
Naziv strateškog projekta: Istra - regija konkurentnog gospodarstva				
Tehno park Vodnjan - Dignano	3.2./3.2.1.	Provedba projekta usmjerena je na prenamjenu poslovne zone Tison u Vodnjanu - Dignano u Digitalni inovacijski hub. Tehnološki park je najbrži put i najbolji način za progresivan regionalni razvoj. Temeljni je zadatak podupirati inovativne aktivnosti i komercijalizirati rezultate znanstvenih istraživanja.	30.128.077,51	2023./2027.
Pulski inovacijski centar - PIC	3.2./3.2.1.	Strateški projekt Pulski inovacijski Centar - PIC okuplja ulaganja kroz ITU mehanizam u nekoliko različitih područja poput obnove i revitalizacije brownfield objekata, razvoja poduzetništva te razvoja višenamjenske infrastrukture s obzirom da su planirani dodatni javni sadržaji iz područja sporta, rekreacije i kulture. Projekt je strateški važan u pogledu multisektorskog razvoja područja, jer predviđa suradnju različitih lokalnih dionika, a neizostavna je i komponenta prostorne obnove i revitalizacije.	4.645.298,29	2023./2027.
Razvoj poslovnih zona u Istarskoj županiji	3.2./3.2.5.	Istarska županija ima 34 poslovne zone od kojih je 15 proglašeno strateškim zonama. Poslovne zone razvijat će se temeljem smjernica definiranih Planom razvoja poslovnih zona s naglaskom na digitalizaciju. Stvorit će se bolji uvjeti za nesmetanu gospodarsku aktivnost poduzetnika te im se omogućiti da prilikom novih investicija koriste povlastice, čime će se doprinijeti povoljnijem poslovanju u poslovnoj zoni, a posljedično i povećanju konkurentnosti poduzetnika, stvaranju mogućnosti za otvaranje novih radnih mjesta te porastu proizvodnje i izvoza.	Postupak utvrđivanja procijenjene vrijednosti je u tijeku	2023./2027.
Revitalizacija napuštene industrijske, vojne i rudarske infrastrukture	3.2./3.2.1.	Projekt obuhvaća: - revitalizaciju demilitarizirane bivše vojne zone poluotoka Muzil površine 170 ha na području Grada Pule-Pola, izgradnjom smještajnih turističkih objekata, građevina javne, društvene i poslovne namjene, plažnog kompleksa, marine i kulturnog centra, - prenamjenu bivše vojne zračne luke Pula u polivalentnu gospodarsku zonu višenamjenskog karaktera i razvoj proizvodno-edukacijskog centra za aeronautičku industriju, - revitalizaciju i prenamjenu bivših rudarskih objekata Labinštine za gospodarske, turističke, kulturne i uslužne namjene uz istovremenu obnovu, zaštitu i valorizaciju rudarske graditeljske baštine, - obnovu i prenamjenu napuštene industrijske infrastrukture na području Istarske županije (napušteni industrijski kompleksi na području Grada Pazina i drugih jedinica lokalne samouprave).	300.000.000,00	2023./2027.

Naziv komponente projekta	Posebni cilj/mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Naziv strateškog projekta: Istra – regija održivog turizma				
Zeleni Program održivog turizma Istarske županije (IGD – Istrian Green Deal)	3.3./3.3.5.	Zeleni Program održivog turizma Istarske županije (IGD – Istrian Green Deal) predviđa uspostavu sustava upravljanja kvalitetom održivosti turizma u IŽ u skladu sa GSTC te uključuje Studiju utjecaja turizma na Istarsku županiju, Program zeleno održivog razvoja Istre za sljedećih 5-10 godina, organizacijsko upravljanje, prostorno uređenje i zaštitu autohtonih vrijednosti, plan upravljanja turizmom, zaštitu prirode i okoliša, promicanje uređenosti krajolika, stvaranje sustava otpornosti i prilagodbe, zaštitu i očuvanje tradicije i kulturne baštine te inkluziju građana u IGD.	500.000,00	2022./2027.
Parenzana – zelena ruta	3.3./3.3.6.	Planira se sanacija podloge kompletnog kolnička biciklističkog puta Parenzana, postavljanje dizajnerskih i ekoloških održivih odmorišta za bicikliste i pješake uz Parenzanu, s osobitim naglaskom na implementaciju odgovarajućih rješenja za pristupačnost i prilagodbu dijelova rute osobama s posebnim potrebama i obiteljima s malom djecom, snimak dronom Parenzana 360, virtualni muzej sa edukativnim sadržajima i razrada web stranice te aplikacije za GPS navigaciju rutom s popratnim atrakcijama. Podloga bi se unaprijedila na način da bi bila pogodna za trek korisnike, kojih ima puno više od MTB biciklista koji trenutno većinom koriste stazu.	6.635.855,00	2023./2027.
Euro Velo 8	3.3./3.3.6.	Međunarodna biciklistička ruta Euro Velo 8 ili Mediteranska ruta pruža se od Cadiza (Španjolska) svim Mediteranskim zemljama te završava u Ateni (Grčka). U Istarskoj županiji ima ukupno 250 km te prolazi područjem 23 jedinice lokalne samouprave: 8 gradova i 15 općina. Potrebno je izraditi prometni elaborat, postaviti prometnu signalizaciju (smjerkaze), bike friendly point-ove uz rutu, brojače biciklista te ponuditi digitalna rješenja za korisnike.	300.000,00	2023./2027.
Euro Velo 9	3.3./3.3.6.	Međunarodna biciklistička ruta Euro Velo 9 uključuje suradnju s partnerima iz Poljske, Italije, Češke, Slovenije i Belgije. Od hrvatskih partnera dogovara se suradnja s Hrvatskim željeznicama (HŽ Putnički prijevoz i HŽ Infrastruktura) u cilju povezivanja biciklističkih ruta preko željeznice na TEN-T Europske pravce (Trans-European Transport Network). Planira se postavljanje solarnih e-bike punionica, smart city tourist tracking digitalnih rješenja i označavanje Euro Velo 9 Jantarne rute totemima i putokazima u Istri.	1.990.842,00	2022./2025.

Naziv strateškog projekta: Istra - regija održive i konkurentne poljoprivrede, šumarstva, lovstva, ribarstva, akvakulture i vodnog gospodarstva				
Naziv komponente projekta	Posebni cilj/Mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Centar za ribarstvo, marikulturu i zaštitu mora Istarske županije	3.4./3.4.5.	Projektom je predviđena uspostava razvojnog centra koji će se baviti razvojem, potrebama i problemima ribarskog sektora, kao i sektora akvakulture. Centar će biti usmjeren na smanjenje štete obalnim ekosustavima, razvijanje alternativnih prihoda lokalnih zajednica ribara, poticanje inovativnih načina poslovanja, diversifikaciju gospodarstva, suradnju znanstvenika, ribara i industrije te međusektorsku koordinaciju (integrirano prostorno planiranje i upravljanje morskim pojasom, pomorski nadzor). Glavne aktivnosti centra su: istraživanje i razvoj ribarstva i akvakulture, razvoj inovacija, aktivno sudjelovanje u planiranju, razvoju i apliciranju projekata na natječajima iz EU programa i fondova, podrška i informiranje različitih dionika u predmetnom sektoru na postojeće mogućnosti financiranja kroz različite mjere Programa za ribarstvo i akvakulturu.	1.990.842,13	2022./2027.
COGRI – Centar za očuvanje genetskih resursa	3.4./3.4.1.	Centar za očuvanje genetskih resursa je jedinstvena platforma koja u svojoj strukturi objedinjuje sve genetske i uzgojne podatke o hrvatskim izvornim pasminama na području Istre i obuhvaća potrebne infrastrukturne, informatičke i stručne resurse za kvalitetno vođenje programa zaštite istarskih izvornih pasmina, praćenje uzgojnih programa s ciljem smanjenja uzgoja u srodstvu i koeficijenta srodnosti, planiranje i kreiranje gospodarskih programa valorizacije pasmina, te edukaciju i istraživanja. Polazna osnovica Centra su objekti i površine na Gortanovom brjegu u Pazinu. Osim na navedenoj lokaciji Centar će djelovati na svim lokacijama na kojima će se nalaziti životinje pod njegovom zaštitom. Glavne sastavnice Centra su: IBAG – Istarska banka animalnih gena i URIPI – Uzgojni registar izvornih pasmina Istre.	2.654.456,17	2024./2027.
Logističko – distributivni centar za voće i povrće Istarske županije	3.4./3.4.4.	Regionalni logističko – distribucijski centar za voće i povrće Istarske županije postati će centar organizacije proizvodnje voća i povrća prvenstveno malih proizvođača jer će im omogućiti niz prednosti, kao što su: koncentracija proizvođača i organizirani plasman na tržište, uštede pri skladištenju i pripremi proizvoda za tržište, sortiranje, kalibriranje i pakiranje proizvoda prema sve složenijim zahtjevima kupaca i maloprodajnih lanaca, jednostavniju i bržu organizaciju distribucije proizvoda, planiranje proizvodnje i opskrbe tržišta, zadržavanje jednake kakvoće voća i povrća tijekom cijelog razdoblja skladištenja, postizanje veće cijene proizvoda na tržištu, te ostale aktivnosti koje će omogućiti da proizvođači postanu konkurentniji na domaćem tržištu i spremni za izvoz na tržište EU i druga tržišta.	9.290.596,59	2023./2027.
Sustavi navodnjavanja Istarske županije	3.4./3.4.4.	Razvojem sustava navodnjavanja, koji podrazumijevaju izgradnju novih vodnih resursa koji se snabdjevaju vodom u zimskim mjesecima kako bi istu bilo moguće koristiti ljeti u funkciji navodnjavanja poljoprivrednih površina, pozitivno se utječe na smanjenje utjecaja klimatskih promjena (suše), odgovorno upravljanje vodnim resursima IŽ, proizvodnju kvalitetne hrane, dodatni razvoj poljoprivrede kao gospodarske grane, te stvaranje stabilne i organizirane poljoprivredne i stočarske djelatnosti uz uvođenje novih tehnologija. Spomenuti sustavi sastoje se od akumulacija, bazena, crpnih stanica, trafostanica, cjevovoda, nadzorno-upravljačkog sustava i hidranata.	39.816.842,52	2021./2027.

Naziv strateškog projekta: Istra - regija prepoznatljivog identiteta, baštine i tradicije te razvijenog kulturnog sektora				
Naziv komponente projekta	Posebni cilj/mjera	Opis komponente projekta	Procijenjena vrijednost komponente projekta (u EUR)	Planirani rok početka/završetka provedbe komponente projekta
Implementacija projekta Institucionalizacija zavičajne nastave	4.1./4.1.1.	Osnovni cilj projekta Istarske županije pod nazivom "Institucionalizacija zavičajne nastave" je formiranje institucionalnog oblika očuvanja istarskog zavičajnog identiteta, odnosno uvođenje zavičajne nastave i tradicijske kulture u predškolske ustanove te osnovne i srednje škole na području Istarske županije. Projekt se provodi u ustanovama svake predškolske/školske godine.	46.443,83	2021./2027.
Rekonstrukcija zgrade Stare tiskare - Muzej suvremene umjetnosti Istre-Museo d'arte contemporanea dell'Istria	4.2./4.2.5.	Projekt je višegodišnjeg karaktera te se odvija modularno sukladno financijskim prilikama, a realizira se poštujući financijske mogućnosti te sustavno obuhvaća niz radnji koje će u konačnici rezultirati funkcionalnijim prostorom. Uz aktualno korišteni izložbeni prostor na II. katu, na koji se nadovezuje zona komunikacije s posjetiteljima, muzejska trgovina te radni prostori namijenjeni djelatnicima, nužan je iskorak u stvaranju predradnji usmjerenih ka formiranju permenitnog stalnog postava koji bi se raspstrirao na III. katu zgrade, čiji su prostori, uključujući podove i stropove u iznimno derutnom stanju, što zahtjeva cjelovitu statičku sanaciju. Krajnji je cilj sanacija i valorizacija zgrade u kojoj Muzej djeluje, kao i njegovanje njenog povijesnog značaja uz poštivanje memorije prostora.	Projekt ukupno: 2.971.708,56 Istarska županija: 183.157,48	2015./2027.
Meditranski kiparski simpozij - putevima skulpture u Istri	4.2./4.2.6.	Projektom je predviđeno umrežavanje umjetnika i kiparskih radionica kroz puteve skulpture u Istri (Cave Romane, Montraker, park skulptura Dušana Džamonje, park skulptura Dubrova, Kornarija) u cilju valorizacije i promocije kiparske umjetničke produkcije prema domaćem stanovništvu i turistima.	Projekt ukupno: 199.084,21 Istarska županija: 66.361,40	2022./2025.
Razvoj centra kulturnih i kreativnih industrija (KIKI)	4.2./4.2.6.	Projekt predviđa ulaganje u dogradnju/rekonstrukciju i opremanje nekadašnjeg Narodnog sveučilišta u Pazinu, zaštićenog kulturnog dobra, kako bi se osigurali prostori za razvoj poduzetništva u kulturi s naglaskom na audiovizualni i izvedbeni sektor. Projekt će imati izniman utjecaj na regionalni razvoj obzirom da će biti prvi takav projekt u Istarskoj županiji koji je orijentiran na razvoj kreativnog i kulturnog sektora. U kontekstu društvene infrastrukture, omogućit će se dostupnost društvenih i kulturnih sadržaja i usluga pristupačnih stanovništvu, revitalizirat će se napuštena područja (brownfield) kako bi ista koristila zadovoljavanju društvenih potreba te se adekvatnije upravljalo prostorom i njegovim resursima. Realizacija projekta doprinjet će diversifikaciji prepoznatih potencijala, poticati inovacije, otvoriti nova radna mjesta, razvijati i unaprijediti kulturnu infrastrukturu koja pridonosi razvoju selektivnih oblika turizma te stvaranju pretpostavki za cjelodoljni turizam.	2.500.000,00	2024./2026.

Izvor: Istarska županija

6. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR ZA PROVEDBU PLANA

Indikativni financijski okvir za provedbu Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. usmjeren je na povezivanje provedbe mjera u okviru utvrđenih posebnih ciljeva s pripadajućim izvorima financiranja, županijskim proračunom, proračunima jedinica lokalne samouprave, državnim proračunom, sredstvima EU programa i fondova te ostalim izvorima, sukladno načelima dobrog financijskog upravljanja, posebice načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.

Potrebno je istaknuti činjenicu da Istarska županija kontinuirano ulaže značajna sredstva u financiranje brojnih razvojnih programa i projekata. Tako je primjerice, sukladno Godišnjem izvještaju o izvršenju Proračuna Istarske županije za 2020. godinu („Službene novine Istarske županije“, br. 18/21), utrošeno ukupno 35.790.521,15 eura za financiranje razvojnih programa. Unatoč globalnoj krizi, otežanim uvjetima poslovanja i negativnim makroekonomskim pokazateljima, planirana razina ulaganja u razvojne programe nije drastično umanjena te je ugrađena u Proračun Istarske županije za 2021. godinu i projekcije za 2022. i 2023. godinu („Službene novine Istarske županije“, br. 30/20 i 25/21), što potvrđuje trajno opredjeljenje Županije da doprinese održivom i uravnoteženom razvoju svih dijelova Istre.

Tablica 9: Plan razvojnih programa IŽ za 2021. godinu s projekcijama za 2022. i 2023. godinu

Naziv stavke	Proračun IŽ za 2021.	Projekcija za 2022.	Projekcija za 2023.
Planirana sredstva za razvojne programe (HRK)	43.035.120,45	13.780.843,19	12.403.315,59
Ukupno raspoređena sredstva Proračuna IŽ (HRK)	235.184.816,51	191.120.844,12	191.718.096,75
Udio razvojnih programa u Proračunu IŽ	18,20%	7,20%	6,40%

Izvor: Proračun IŽ za 2021. godinu i projekcije za 2022. i 2023. godinu

Pored sredstava izdvojenih iz Proračuna Istarske županije, važan izvor financiranja programa i projekata od strateškog značaja bit će sredstva iz programa i fondova Europske unije. Uredbom Vijeća od 17. prosinca 2020. godine utvrđen je Višegodišnji financijski okvir (VFO) EU-a za razdoblje 2021. – 2027., kojim se za 27 država članica predviđa dugoročni proračun od 1.074,3 milijardi eura, sukladno cijenama iz 2018. godine. Zajedno s instrumentom za oporavak Next Generation EU od 750 milijardi eura, osigurat će se dosad najveći iznos sredstava od 1,8 bilijuna eura za potporu oporavku od pandemije uzrokovane bolešću COVID-19 i dugoročnim prioritetima Europske unije u raznim područjima.

Republika Hrvatska će u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost imati na raspolaganju 6,3 milijarde eura bespovratne pomoći i 3,6 milijardi eura povoljnih zajmova. Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026. ima pet komponenti i jednu horizontalnu inicijativu – obnovu zgrada nakon razornih potresa. Ključni dijelovi Plana su mjere koje podupiru jačanje okvira za istraživanje, razvoj i inovacije te politike za sljedeću generaciju u čijem su fokusu djeca i mladi. Pored navedenoga, Planom će se pružiti potpora aktivnostima vezanima za jačanje otpornosti zdravstvenog sustava za izazove u budućnosti.

Istarska i Sisačko-moslavačka županija jedine su hrvatske županije koje ispunjavaju uvjete za korištenje sredstava iz Fonda za pravednu tranziciju koji predstavlja ključni element europskog zelenog sporazuma. Cilj mu je osigurati namjensko financiranje u okviru mehanizma za pravednu tranziciju u kontekstu Kohezijske politike za rješavanje gospodarskih i socijalnih troškova tranzicije prema klimatski neutralnom i kružnom gospodarstvu. Ukupna sredstava Fonda iznose 17,5 milijardi eura, dok su sredstva namijenjena Republici Hrvatskoj određena u visini od 185,8 milijuna eura.

U okviru Plana za industrijsku tranziciju Jadranske Hrvatske, koji je rezultat zajedničke inicijative Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije te sedam jadranskih županija, alocirano je oko 140 milijuna eura namijenjenih financiranju projekata poduzetnika u sektorima plavog i zelenog rasta, zdravlja, pametne industrije te uslužnog sektora visoke dodane vrijednosti. Usvajanjem Plana za industrijsku tranziciju osiguravaju se preduvjeti za prilagodbu tehnološkim promjenama te podizanje kvalitete života na području Jadranske Hrvatske, uključujući Istarsku županiju.

Detaljna razrada indikativnog financijskog okvira po godinama predstavlja sastavni dio Provedbenog programa Istarske županije za razdoblje 2022. – 2025. („Službene novine Istarske županije“, br. 34/21), koji je moguće ažurirati jednom godišnje, odnosno prema utvrđenoj potrebi, u svrhu prilagodbe promjenama u prioritetnim javnim politikama, fiskalnom okruženju, Proračunu Istarske županije ili drugim nepredviđenim okolnostima. Navedeni Provedbeni program usklađen je s odredbama Proračuna Istarske županije za 2022. godinu i projekcijama za 2023. i 2024. godinu („Službene novine Istarske županije“, br. 28/21, 4/22 i 14/22), sukladno načelu povezivanja strateškog i proračunskog planiranja.

7. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Plan razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. predstavlja okvir za oblikovanje i provedbu prioritetnih javnih politika u Istarskoj županiji do kraja 2027. godine. Provedbom posebnih ciljeva i utvrđenih mjera i aktivnosti doprinijet će se ostvarenju definiranih prioriteta razvoja Županije za navedeno vremensko razdoblje. Praćenje, vrednovanje i izvještavanje o provedbi Plana razvoja važan je dio procesa strateškog planiranja, detaljno propisan Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem („Narodne novine“, br. 123/2017 i br.151/2022) (dalje u tekstu Zakon) i Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 44/23). Institucionalni okvir za praćenje i izvještavanje o provedbi Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. čine upravni odjeli Istarske županije, javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ te druga javna tijela koja imaju obveze i odgovornosti praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja sukladno Zakonu.

Praćenje provedbe Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. obuhvaćat će proces prikupljanja, analize i usporedbe utvrđenih pokazatelja ishoda kojim će se sustavno pratiti uspješnost provedbe definiranih ciljeva i mjera Plana razvoja. Nositelj izrade Plana razvoja će do 31. ožujka tekuće godine podnositi predstavničkom tijelu, odnosno Skupštini Istarske županije Godišnje izvješće o napretku provedbe Plana razvoja, kroz analizu ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera. Time će se omogućiti pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata, utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. te u konačnici osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

Za realizaciju Plana razvoja potrebno je osigurati održivost financija i u tom okviru će se planirati i izvršavati proračun Istarske županije. Provedbeni program Istarske županije sadrži izravnu poveznicu između mjera, proračunskih programa i aktivnosti te utvrđenih prioriteta za provedbu određenih aktivnosti i projekata. Na taj se način osigurava koherentnost ciljeva i provedbe ukupnih javnih politika na regionalnoj i nacionalnoj razini te usklađenost s planiranjem proračuna i drugih izvora financiranja.

Provedba postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja obveza je propisana Zakonom i Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 37/23). Postupak vrednovanja provodi se sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 44/23). Sukladno tome, Plan razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine podvrgnut je postupku vrednovanja, odnosno neovisnoj usporedbi i ocjeni Plana. Donesena je Odluka Župana o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. koja sadrži i cjelokupni Plan vrednovanja Plana razvoja. Sukladno Planu vrednovanja predviđeno je provođenje ukupno triju postupaka vrednovanja navedenog akta, i to: vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje), vrednovanje tijekom provedbe

(srednjoročno vrednovanje) te vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje). Svaki od navedenih postupaka rezultira Izvješćem o vrednovanju čiji se zaključci o procjeni kvalitete izrade, djelotvornosti i učinkovitosti Plana razvoja i preporuke za njegovo poboljšanje implementiraju u daljnje provođenje trenutnog Plana razvoja, odnosno u slučaju naknadnog vrednovanja, budućeg Plana razvoja Istarske županije nakon 2028. godine.

Odlukom Župana osnovan je Odbor za prethodno vrednovanje Plana razvoja. Osnovna zadaća ovog Odbora je, zajedno s Istarskom županijom kao nadležnim tijelom za izradu Plana razvoja, osigurati kvalitetnu provedbu postupaka vrednovanja. U svrhu provedbe nepristrane procjene kvalitete izrade Plana razvoja, javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“ angažirala je vanjskog stručnjaka za provedbu prethodnog vrednovanja.

Vrednovanje tijekom izrade Plana razvoja Istarske županije temeljilo se na ključnim načelima:

1. neovisnost – vrednovanje provode stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o upravljačkom tijelu odnosno ni na koji način nisu sudjelovali u pripremi programa (potreba za objektivnim, jasnim i provjerljivim argumentiranjem nalaza i rezultata vrednovanja, čvrstim dokazima i detaljnom analizom);
2. prilagođen pristup – vrednovanje koristi različite načine prikupljanja podataka odnosno odgovora na pitanja za vrednovanje, a nalaze, zaključke i preporuke temelji na sintezi svih nalaza;
3. pravovremenost – odnosi se na planiranje provedbe vrednovanja i dostupnost rezultata vrednovanja kako bi donositelji odluka imali pravovremene informacije na temelju kojih se mogu unaprijediti sadržaj i provedba Plana razvoja;
4. komunikacija i transparentnost – dijalog između naručitelja i izvršitelja vrednovanja s ciljem osiguravanja pravovremenih informacija, usmjeravanja procesa vrednovanja te osiguravanja da rezultati vrednovanja imaju najveću moguću korist za naručitelja.

Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je poboljšanje kvalitete Plana razvoja Istarske županije te nalaženje optimalnog načina korištenja resursa za dostizanje razvojnih ciljeva i omogućavanje kvalitetne osnove za buduće praćenje i vrednovanje Plana razvoja. Stoga opseg vrednovanja obuhvaća ključne kriterije kao što su važnost (relevantnost), djelotvornost (efektivnost) te unutarnju i vanjsku usklađenost (konzistentnost i koherentnost) Plana razvoja.

Vrednovanje tijekom izrade provodi se tijekom svih faza izrade Plana. Sukladno tome, usvajaju se i odgovarajuća izvješća o vrednovanju, kako slijedi:

- 1. privremeno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade Plana;
- 2. privremeno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade Plana;
- Nacrt konačnog izvješća o provedenom vrednovanju tijekom izrade Plana;
- Konačno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade Plana.

Prethodno vrednovanje Plana razvoja obuhvatilo je stručno vrednovanje pojedinih komponenti istog. Stručnjak za vrednovanje je Odboru za vrednovanje prezentirao metodologiju i rezultate provedenih istraživanja i analize te zaključke koji su iz njih proizašli. Pritom je utvrđeno da Analiza stanja zadovoljavajuće i potpuno obuhvaća sve aspekte dosadašnjeg razvoja Županije i udovoljava kriterijima

važnosti i usklađenosti. SWOT analiza je dobro identificirala unutarnje razvojne karakteristike i polazišta (snage i slabosti) i vanjske utjecaje (prilike i prijetnje). Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala koji slijedi iz Analize stanja udovoljava kriteriju konzistentnosti. Prilikom izrade Strateškog okvira i definiranja pokazatelja ishoda vodilo se računa o važnosti, usklađenosti i konzistentnosti Plana razvoja. Izrada Plana u skladu je s načelom partnerstva i suradnje u svrhu definiranja smjera daljnjeg razvoja Istarske županije te osiguravanja strateške podloge za upravljanje razvojem sukladno potrebama stanovnika uz učinkovito i održivo korištenje raspoloživih resursa. Ocjena je vanjskog stručnjaka da je prilikom izrade Plana razvoja udovoljeno svim evaluacijskim kriterijima te da je usklađen sa strateškim dokumentima više hijerarhijske razine. Završno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja Odbor je usvojio _____ 2023. godine..

Nakon provedenog vrednovanja tijekom izrade (prethodno vrednovanje) Plana, sljedeća faza vrednovanja je vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) Plana razvoja koje će se provesti tijekom provedbe Plana, nakon isteka prve polovice važenja Plana razvoja, odnosno 2025. godine. Na taj je način osigurano da se vrednovanje Plana koristi kao upravljački alat kojim se osigurava učinkovita provedba samog Plana. Osim toga, vrednovanje tijekom provedbe plana omogućit će ključnim dionicima i donositeljima odluka Istarske županije da tijekom provedbe Plana utvrde eventualne nedostatke u provedbi Plana, a slijedom toga i da poduzmu eventualne potrebne korake ukoliko su potrebne izmjene Plana.

Zaključno, vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje) Plana provest će se nakon završetka provedbe Plana, dakle 2028. godine. Vrednovanje nakon provedbe Plana sažeto će ocijeniti cjelokupni utjecaj i učinak Plana, odnosno njegovu konačnu djelotvornost i učinkovitost te se koristiti kao alat prilikom strateškog planiranja Plana razvoja Istarske županije nakon 2028. godine.

8. TEMELJNA HORIZONTALNA NAČELA

Načelo nediskriminacije, koje uključuje ravnopravnost spolova, osiguravanje jednakih mogućnosti i zabranu diskriminacije te održivi i pametan razvoj temeljne su horizontalne vrijednosti koje prožimaju sve prioritete javnih politika, posebne ciljeve te specifične projekte, aktivnosti i mjere definirane Planom razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. Uzevši u obzir važnost Plana razvoja kao hijerarhijski najvišeg akta strateškog planiranja na razini Županije, izravno usklađenog s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine te njegov utjecaj na ukupni društveni i gospodarski život te razvoj Istarske županije, provedba horizontalnih načela od iznimne je važnosti.

Načelo nediskriminacije

Istarska županija u pripremi i provedbi Plana razvoja, ali i cjelokupnim svojim aktivnostima, promicat će rodno osviještenu politiku i rodnu ravnopravnost te poštivati sve odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17), ali i nastojati podizati standarde ravnopravnosti iznad propisanih zakonskih odredbi. Također, poštivat će se sve odredbe Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12), kojima se promiče jednakost i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije. U tom kontekstu, Istarska županija će također težiti ka iskoraku u vidu nadmašivanja samih obveza propisanih zakonom, i tako biti primjer dobre prakse u provedbi načela jednakih mogućnosti i nediskriminacije.

Istarska županija već je prepoznata kao multikulturalna i multietnička sredina, u kojoj je razvoj kulturnog i nacionalnog identiteta nacionalnih manjina snažno podržan, a u idućem razdoblju Istra će se pozicionirati kao regija snažne promocije kulturne tolerancije te jačati društvenu participaciju nacionalnih manjina i njihovu integraciju u društvo. Isto tako, prekogranična suradnja koja je horizontalno integrirana u sve aspekte društvenog, gospodarskog i infrastrukturnog razvoja Županije ojačat će u praksi, s naglaskom na rješavanje identificiranih problema u pograničnim područjima te će se implementirati u onim područjima i projektima gdje je to moguće i potrebno.

Nadalje, Istarska županija u idućem razdoblju ojačat će praktičnu provedbu pristupačnosti za osobe s invaliditetom. Pristupačnost kao preduvjet uključivanja osoba s invaliditetom u život zajednice na ravnopravnoj osnovi s ostalim građanima podrazumijeva pristupačnost fizičkog okoliša, prijevoza, informacija i komunikacija, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije i sustave te ostalih sadržaja i usluga otvorenih ili namijenjenih javnosti. Istarska županija će se na regionalnoj razini usredotočiti na definirane horizontalne ciljeve u okviru Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine te će uzimati u obzir i specifičnosti osoba s invaliditetom u provedbi svih javnih politika, gdje će poseban naglasak biti stavljen na osiguravanje jednakog pristupa obrazovanju, zaposlenju i svim javnim uslugama. Također, prilikom digitalizacije javnih usluga poštovat će se načelo pristupačnosti koje će se ugraditi u sve digitalne sadržaje namijenjene građanima.

Održivi razvoj

Horizontalna narav i međusektorski pristup provedbi Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. bit će istaknuti i u smislu provedbe ciljeva održivog i pametnog razvoja. Istarska županija pružit će adekvatan i pravovremen odgovor na klimatske izazove, poboljšati učinkovitost resursa i poštivati načela zelenog rasta. Promicanje održivog razvoja načelo je koje će biti integrirano u sve prioritete javnih politika, pri čemu će Istarska županija težiti uspostavi ravnoteže između ekoloških, društvenih i gospodarskih ciljeva. Županija će razmotriti ekološke učinke svih mjera definiranih Planom razvoja te uzeti u obzir dodane vrijednosti i generirane dugoročne koristi integracije mjera koje se odnose na očuvanje, zaštitu i unaprjeđenje kvalitete okoliša.

Izuzev navedenih horizontalnih načela promicanja ravnopravnosti i jednakih mogućnosti, uključivosti te održivog razvoja, kao djelotvornih horizontalnih politika, horizontalna narav i međusektorski pristup provedbe Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. bit će istaknuti i u vidu digitalne tranzicije i općenito politika usmjerenih na povećanje produktivnosti, učinkovitosti i inovativnosti. Pametan razvoj Županije ocrtavat će se u svim definiranim prioritetima javnih politika, kako kroz ostvarivanje vizije zelene regije prelaskom na tehnološki napredne oblike obnovljive energije, tako i kroz razvoj regionalnog gospodarstva temeljenog na znanju i inovacijama.

Međusektorska suradnja

Zaključno, kao dodatna specifičnost implementacije horizontalnih načela u Planu razvoja Istarske županije, posebno će se istaknuti načelo međusektorske komunikacije i suradnje prilikom izrade, a posebice provedbe Plana razvoja Istarske županije. Istarska županija će u provedbi mjera definiranih Planom razvoja njegovati suradnju i nastojati otvarati kontinuirane komunikacijske kanale između svih relevantnih javnih ustanova, organizacija i drugih ključnih dionika kojima će se osigurati pravovremeno i kvalitetno izvršavanje aktivnosti. Upravo će ovo načelo biti ključno za uspješnu implementaciju planiranih aktivnosti, s obzirom da je međusobna komunikacija ključna za uspješnost planiranih mjera kao i za integraciju ostalih horizontalnih načela u implementaciju aktivnosti.

Uključenost horizontalnih načela u Plan razvoja

Horizontalna načela uključena su u svim fazama izrade Plana razvoja Istarske županije. U izrađenoj analitičkoj podlozi uključena je analiza socijalne skrbi te stavljen izraziti naglasak na analizu prirodnog i prostornog uređenja. Analiza je izrađena na međusektorskoj osnovi, s uključivanjem svih relevantnih dionika za provedbu Plana, a pritom se vodilo načelima nediskriminacije po svim osnovama uz osiguravanje rodne ravnopravnosti među dionicima na radionicama. Prilikom određivanja pokazatelja uspješnosti odnosno odabira iz biblioteke pokazatelja, vodilo se računa o odabiru onih pokazatelja koji neće biti diskriminatorni, odnosno koji će uspješno pratiti implementaciju održivog razvoja u većini specifičnih ciljeva.

Pažnja je također pridana širem uključivanju, tj. integraciji problema nejednakosti i održivog razvoja u sve prioritete javnih politika i pripadajuće ciljeve. Tako je prvi prioritet „Zelena i povezana regija“ u

potpunosti prožet načelima održivog razvoja. Drugi prioritet javnih politika „Regija prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključenosti“ sadrži načela nediskriminacije u svim svojim elementima, naglašavajući potrebu jednakosti u području obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi i upravljanja regionalnim razvojem. Treći prioritet javne politike „Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti“ ponovno stavlja naglasak na načela održivog razvoja, ali u sektoru gospodarstva. Četvrti prioritet „Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta“ uključuje sve elemente načela nediskriminacije.

Završno, u predloženom provedbenom okviru osigurati će se međusektorska suradnja koja će voditi računa o implementaciji ostalih horizontalnih načela u projektima koji će se provoditi temeljem ovog Plana razvoja.

POPIS TABLICA

Tablica 1: Podaci o ARKOD parcelama	26
Tablica 2: Duljina javnih cesta na području Istarske županije	32
Tablica 3: Usporedba broja putnika, zemalja, zrakoplovnih kompanija i destinacija Zračne luke Pula u 2014. i 2019. godini	33
Tablica 4: Prikaz godišnjeg prometa putnika (doputovali i otputovali) u lukama Istarske županije	34
Tablica 5: Pregled kretanja županijskog proračuna Istarske županije u razdoblju 2015. – 2019.	38
Tablica 6: Prikaz usklađenosti prioriteta sa strateškim ciljevima NRS RH do 2030. godine	62
Tablica 7: Prikaz posebnih ciljeva u okviru Plana razvoja IŽ za razdoblje 2022. – 2027.	67
Tablica 8: Strateški projekti Istarske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine	94
Tablica 9: Plan razvojnih programa IŽ za 2021. godinu s projekcijama za 2022. i 2023. godinu	95

POPIS SLIKA

Slika 1: Položaj Istarske županije	9
Slika 2: Prikaz pedološkog sastava Istarskog poluotoka – Bijela, Siva i Crvena Istra	11
Slika 3: Administrativna podjela Istarske županije	12
Slika 4: Vodoopskrbna područja u IŽ	31
Slika 5: Željezničke pruge u Istarskoj županiji	35
Slika 6: Shematski prikaz institucionalnog okvira strateškog planiranja na razini IŽ	37
Slika 7: Solarni paneli sve su češći prizor u Istri	69
Slika 8: Istarski Ipsilon	71
Slika 9: Marina Funtana	72
Slika 10: U Istarskoj županiji ima 285 zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta	74
Slika 11: Sustav javnog navodnjavanja Červar Porat Bašarinka	76
Slika 12: Vježba spašavanja u sklopu EU projekta FIRESPILL, 2022. godine	77
Slika 13: Kapitalna ulaganja u sektoru odgoja i obrazovanja, te znanosti i istraživanja jedan su od prioriteta Istarske županije – novoizgrađena Medicinska škola u Puli, Centar za istraživanje metala IŽ METRIS	78
Slika 14: Rekonstrukcija i dogradnja Opće bolnice Pula - Ospedale Generale di Pola najznačajnija je investicija istarskog zdravstva u proteklih 30 godina	80
Slika 15: Gradski bazeni Pula-Pola	80
Slika 16: Lov na filantropsko blago Pule, 2019. godine	83
Slika 17: Smotra tradicijske vokalne baštine Hrvatske „Zarozgajmo na Čičariji“, Općina Lanišće	84
Slika 18: Općina Lupoglav	84
Slika 19: Infobip d.o.o.	85
Slika 20: Poduzetničke zone	86
Slika 21: Istra nudi mogućnost uživanja u različitim oblicima turizma	88
Slika 22: Značajan potencijal poljoprivrednog sektora	89
Slika 23: Učenici istarskih osnovnih i srednjih škola u aktivnostima zavičajne nastave	91
Slika 24: Festival multikulturalnosti Istarske županije, 2017.	92
Slika 25: Bogatstvo i raznolikost kulture u Istarskoj županiji	93

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Struktura stanovništva prema narodnosti	14
---	----

Popis kratica

ARKOD	Sustav identifikacije zemljišnih parcela i evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta
BDP	Bruto domaći proizvod
DAPA	Državni arhiv u Pazinu
DOP	Društveno odgovorno poslovanje
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
EUROVELO	Europska mreža biciklističkih ruta
FDI	Inozemna izravna ulaganja (eng. Foreign Direct Investment)
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HKO	Hrvatski kvalifikacijski okvir
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IDA	Istarska razvojna agencija - IDA d.o.o.
IKA	IKA - Istarska kulturna agencija - Agenzia culturale Istriana
IQ	Istrian Quality (Istarska kvaliteta)
IRTA	IRTA - Istarska razvojna turistička agencija d.o.o. Poreč
IŽ	Istarska županija
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JURKIŽ	Javna ustanova „Regionalni koordinator Istarske županije za europske programe i fondove – Coordinatore regionale della Regione Istriana per i programmi e fondi europei“
LAG	Lokalna akcijska grupa
LAGUR	Lokalna akcijska grupa u ribarstvu
METRIS	Centar za istraživanje materijala Istarske županije METRIS
NRS RH	Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine
NZZJŽIŽ	Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Istituto formativo di sanità pubblica della Regione Istriana
OB Pula	Opća bolnica Pula - Ospedale Generale di Pola
OCD	Organizacija civilnog društva
OIE	Obnovljivi izvori energije
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OSI	Osoba s invaliditetom
PPI	Poduzetnička potporna institucija
PZZ	Primarna zdravstvena zaštita
RH	Republika Hrvatska
R&D	Istraživanje i razvoj (eng. Research and Development)
SC	Strateški cilj
STEM	Znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika
UNESCO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
ŽCGO	Županijski centar za gospodarenje otpadom
ŽUC	Županijska uprava za ceste Istarske županije - pravna osoba za upravljanje Županijskim i lokalnim cestama / Direzione regionale per le strade della Regione istriana - ente giuridico per la gestione delle strade regionali e locali della Regione Istriana

Ovaj dokument sufinancirala je Europska unija iz Europskog fonda za Regionalni razvoj